

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

**İLKÖĞRETİM 4-5. SINIF TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM
PROGRAMININ DİL BİLGİSİ ÖĞRETİMİ AÇISINDAN
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. Mehmet ULUCAN

HAZIRLAYAN
Hanifi ŞEKERCİ

ELAZIĞ-2011

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

**İLKÖĞRETİM 4-5. SINIF TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ DİL
BİLGİSİ ÖĞRETİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Yrd. Doç. Dr. Mehmet ULUCAN

HAZIRLAYAN

Hanifi ŞEKERCİ

Bu tez, / 2011 aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Bu tezin kabulü, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun/..../.....
Tarih ve Sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Doç. Dr. Zafer ÇAKMAK
Eğitim Bilimleri Enstitü Müdürü

ÖZET**Yüksek Lisans Tezi****İlköğretim 4-5. Sınıf Türkçe Dersi Öğretim Programının Dil Bilgisi Öğretimi
Açısından İncelenmesi****Hanifi ŞEKERCİ****Fırat Üniversitesi****Eğitim Bilimleri Enstitüsü****İlköğretim Anabilim Dalı****Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı****Elazığ-2011; Sayfa: XXV+167**

Bu araştırmanın amacı, İlköğretim 4-5. Sınıf Türkçe Dersi Öğretim Programında (TDÖP) yer alan dil bilgisi ile ilgili kazanımların öğrenci seviyesine ne derece uygun olduğunu, İlköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisine ilişkin kazanımlarla ilgili ders işlerken ne oranda problem yaşandığını belirlemektir. Bunun yanında araştırmada İlköğretim TDÖP’de dil bilgisi öğretimine ve dil bilgisi öğretiminde kullanılan araç-gereçlere ilişkin sınıf öğretmeni görüşlerinin belirlenmesi istenmiştir. Ayrıca araştırmada dil bilgisi öğretiminde ölçme değerlendirme ve dil bilgisi öğretim sürecine ilişkin sınıf öğretmenleri görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın evrenini, Elazığ ve Diyarbakır illerindeki ilköğretim okullarında görev yapan beşinci sınıf öğretmenleri ve beşinci sınıf okutmuş sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, Diyarbakır ve Elazığ illerindek, ilköğretim okullarında görev yapan beşinci sınıf öğretmenleri ve beşinci sınıf okutmuş toplam 296 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada belirlenen amaca ulaşmak için hazırlanan anket, ilköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’deki dil bilgisi ile ilgili kazanımların öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin bölüm, öğretim sürecinde bu kazanımları kazan(dır)ırken ne oranda problem yaşandığına ilişkin bölüm ve dil bilgisi öğretimi ile ilgili görüşlerin bulunduğu bölümden oluşmaktadır. Araştırma verilerinin istatistiksel çözümlenmeleri bilgisayarda SPSS 16.0 (Statistical Package for the Social Sciences)

kullanılarak yapılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde yüzde, frekans ve aritmetik ortalama kullanılmış, ayrıca değişkenlere dayalı karşılaştırmalarda bağımsız gruplar t testi, Kruskal- Wallis Testi, Mann Whitney U Testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

Araştırmaya katılanlar ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP'deki dil bilgisi ile ilgili kazanımların çoğunluğunu öğrenci seviyesine çok uygun, bir kısmını ise uygun bulmuşlardır. Araştırmaya katılan öğretmenler TDÖP'deki dil bilgisi ile ilgili dinleme kazanımlarını öğrenci seviyesine daha uygun bulduğu ve kazanımların kazandırılması sürecinde daha az problem yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin yazma kazanımlarını öğrenci seviyesine daha az uygun buldukları görülürken, bu kazanımların kazandırılması sürecinde ise daha fazla problem yaşadıkları tespit edilmiştir.

İl ve ilçede görev yapan öğretmenler köyde görev yapan öğretmenlere göre İlköğretim 4-5. sınıf TDÖP'de yer alan dil bilgisi ile ilgili kazanımları öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır. Araştırmada 1-5 ve 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin mesleki kıdemi 11 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlere göre dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde alternatif ölçme araçlarından ve dil bilgisi öğretiminde farklı yöntem ve tekniklerden yararlanmanın gerekliliğini daha çok kabullendikleri tespit edilmiştir.

Eğitim fakültesi ve eğitim enstitüsü- yüksek okulu mezunu öğretmenlerin diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlere göre ülkemizdeki sınav sisteminin dil bilgisi öğretiminin işlevsel bir niteliğe ulaşmasını engellediğine ilişkin görüşü ve işlevsel dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde çoktan seçmeli testlerin yetersiz olduğuna ilişkin görüşü daha fazla kabullendikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Dersi Öğretim Programı, Dil Bilgisi Öğretimi, Dil Bilgisi Kazanımları.

ABSTRACT**Master's Thesis****Examination of Curriculum of 4-5. Grade Turkish Lesson of Primary Education in terms of Teaching of Grammar****Hanifi SEKERCI****University of Firat****Institute of Educational Sciences****Department of Primary Education****Discipline of Classroom Teaching****Elazig-2011; Page: XXV+167**

The purpose of this research is to determine that what extent gains relating to the grammar which are taken place in Curriculum of 4-5. Grade Turkish Lesson of Primary Education (TDOP) are appropriate to the level of the student, what extent problems are experiencing while discussing of lesson relating to the gains regarding grammar which is taken place in TDOP of 4-5. Grade of primary education. Also, requested to determine the opinions of class teacher relating to the tools and equipment which are used in teaching of grammar and to teaching of grammar in TDOP of primary education in this research. Furthermore, aimed to determine the opinions of class teacher relating to the process of teaching of grammar and assessment and evaluation in teaching of grammar in the research.

Fifth-grade teachers who serve in the primary schools in provinces of Elazig and Diyarbakir and class teachers who gave education to fifth-grade are composed the environment of the research. Total 296 class teachers including fifth-grade teacher who serve in the primary schools in provinces of Elazig and Diyarbakir and class teachers who gave education to fifth-grade are composed the sampling of the research. The survey which was prepared in order to reach to the purpose that determined in the research was consisted of a section that opinions relating to the teaching of grammar was given and section relating to the what extent problem are experiencing while

getting/have getting of these gains in the process of education and section in the subject of what extent gains relating to the grammar in 4-5. Grade TDOP of primary education are appropriate to the level of the student. Statistical solutions of the datas of research were carried out by using SPSS 16.0 (Statistical Package for the Social Sciences) in the computer. Percentage, frequency and arithmetic average were used in the solutions of datas, also independent groups t test, Krustal-Wallis Test, Mann Whitney U Test and one-way analysis of variance were used in comparisons based on the variables.

People who participated in the research found that many of the gains relating to the grammar in TDOP 4-5. Grade of primary education are very convenient to the level of the student, some of them are convenient. Teachers who participated in the research stated that listening gains relating to the grammar in TDOP are more appropriate to the level of the student and experienced fewer problems in the process of bringing in of gains. Seen that teachers found the writing gains are less appropriate to the level of the student and also they experienced more problems in the process of bringing in of gains.

Teacher who serves in province and district found that gains relating to the grammar which is taken place in TDOP 4.5. Grade of primary education are more appropriate to the level of the student according to the teachers who serves in the villages. Determined that teachers who have 1-5 and 6-10 years occupational seniority accepted the requirement of taking advantages of different methods and techniques in the teaching of the grammar and alternative assessments tools in the evaluation of the teaching of the grammar according to the teacher who have 11 years or more seniority.

Determined that teachers graduated from college of education and high school of training institute more accepted an opinion that exam system in our country blocked the teaching of grammar for reach to a functional quality and an opinion that multiple-choice lessons are inadequate in the assessment of teaching of functional grammar according to the teacher who graduated from other faculties.

Keywords: Curriculum of Turkish Lesson, Teaching of Grammar, Gains of Grammar

İÇİNDEKİLER

ÖZET	II
ABSTRACT.....	IV
İÇİNDEKİLER	VI
TABLolar LİSTESİ	XVI
ÖNSÖZ	XXV

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Sayıtlılar	3
1.5. Sınırlılıklar.....	3
1.6. Tanımlar	3
1.7. Kısaltmalar	4

İKİNCİ BÖLÜM

2. LİTERATÜR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Dil.....	5
2.2. Türkçe Öğretimi	7
2.2.1. Türkçe Öğretiminin Amaçları	9
2.2.2. Türkçe Öğretiminin Sorunları	10
2.3. Dinleme Eğitimi	11
2.4. Okuma Eğitimi	14
2.4.1. Okuma Eğitiminin Dönemleri.....	16
2.4.2. Okuma Türleri.....	16
2.4.2.1. Sesli Okuma.....	16
2.4.2.2. Sessiz Okuma.....	17
2.5. Konuşma Eğitimi.....	18
2.5.1. Konuşma Türleri	19
2.5.1.1. Hazırlıklı Konuşma.....	19
2.5.1.2. Hazırlıksız Konuşma.....	19
2.5.1.2.1. İkna Edici konuşma	19

2.5.1.2.2. Sorgulayıcı Konuşma	19
2.5.1.2.3. Betimleyici Konuşma	20
2.5.1.2.4. Eleştirel Konuşma	20
2.5.1.2.5. Gündümlü Konuşma.....	20
2.5.2. Konuşma Eğitiminin Temel İlkeleri.....	20
2.5.3. Konuşma Öğretiminin Amaçları	21
2.5.4. Okul Etkinliklerinde Konuşma Eğitiminin Kullanımı	22
2.5.6. Konuşma Kusurlarının Düzeltilmesi.....	23
2.5.7. Konuşma Ev Ödevleri	23
2.6. Yazma Eğitimi.....	24
2.7. Görsel Okuma ve Sunu.....	27
2.8. Dil Bilgisi Öğretimi.....	28
2.8.1. Dil Bilgisi Öğretiminin Önemi.....	29
2.8.2. Dil Bilgisi Öğretiminin Amaçları.....	30
2.8.4. Dil Bilgisi Öğretiminin Sorunları.....	32
2.9. İlgili Araştırmalar	34

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	42
3.2. Evren.....	42
3.3. Örneklem	43
3.4. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi	43
3.4.1. Verilerin Toplanması	43
3.4.2. Verilerin Analizi.....	43

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	46
4.1.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Cinsiyet Dağılımı Araştırmaya katılanların cinsiyet dağılımı Tablo 1' de görülmektedir.....	46
4.1.2. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Okuttukları Sınıfa Göre Dağılımları	46
4.1.3. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Görev Yerine Göre Dağılımı.....	47
4.1.4. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılım.....	48

4.1.5. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mezun Olunan Okula Göre Dağılım	48
4.2. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Kazanımların Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna Göre Dağılımlar	49
4.3. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi İle İlgili Kazanımların Kazandırılmasında Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Dağılımlar	51
4.4. Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Maddelerle İlgili Öğretmen Görüşleri.....	53
4.5. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretim Sürecine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması	57
4.6. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç-Gereçlere İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması	59
4.6.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç-Gereçlere İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar	60
4.7. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretiminde Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Karşılaştırılması	60
4.8. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	61
4.8.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Dağılım Göstermeyen Maddelere İlişkin Sonuçlar	62
4.9. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	62
4.9.1. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Dağılım Göstermeyen Maddelere İlişkin Sonuçlar	63
4.11. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	64
4.12. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırma Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması	66

4.12.1. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırma Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar	67
4.13. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırma Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması	67
4.14.1. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırma Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar	69
4.15. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretiminde Araç- Gereç (Materyal) Kullanımına İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkeni Açısından Karşılaştırılması.....	70
4.15.1.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretiminde Araç- Gereç (Materyal) Kullanımına İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar.....	71
4.16. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretiminde Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Görüşlerinin Görev Yeri Değişkeni Açısından Karşılaştırılması.....	72
4.17.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerinin Görev Yeri Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar.....	75
4.18. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretim Sürecine İlişkin Görüşlerinin Görev Yeri Değişkeni Açısından Karşılaştırılması	76
4.18. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılması	77
4.19. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılması	78
4.19.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar.....	80

4.20. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılması	81
4.21. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	83
4.23.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılması ..	85
4.23.1.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar	86
4.24. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç- Gereçlere (Materyal) İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	87
Tablo 40. Dil bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç-gereçlere (Materyal) İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	87
4.25. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil bilgisi Öğretiminde Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	91
Tablo 43. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	92
4.26.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar	94
4.27. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretim Sürecine İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	94
4.28.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	96

4.29. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	96
4.30. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	98
4.30.1.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar.....	101
4.31.1.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf Tdöp’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar.....	103
4.32.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf Tdöp’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması	104
4.33.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf Tdöp’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması	105
4.33.1.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf Tdöp’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar.....	106
4.34. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	108
4.35. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç- Gereçlere (Materyal) İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	110
4.35.1.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç- Gereçlere (Materyal) İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre	

Karşılaştırılmasında Parametrik Dağılım Göstermeyen Maddelere İlişkin Sonuçlar	112
4.36.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretim Sürecine İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	112
4.37. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil bilgisi Öğretiminde Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	114
4.38.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	116
4.39.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	117
4.39.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar	118
4.40.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	119
4.41.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımların Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	120
4.41.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar.....	121
4.42.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	122
4.42.1.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda	

Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar.....	123
4.43. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	124
4.43.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar.....	125
4.44. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerinin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	126
4.44.1. Araştırmaya Katılan İlköğretim İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerinin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar.....	127
4.45. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç-gereçlere (Materyal) İlişkin Görüşlerinin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	128
4.45.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç-gereçlere (Materyal) İlişkin Görüşlerinin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar.....	130
4.46. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretim Sürecine İlişkin Görüşlerinin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	130
4.47.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil bilgisi Öğretiminde Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Görüşlerinin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar.....	132
4.48. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	133
4.49. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	134

4.50. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	135
4.50.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar	136
4.51. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	137
4.51.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar.....	138
4.52. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	138
4.52.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar.....	139
4.53. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılması	140

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar	142
5.1.1. Araştırmaya Katılanların Kişisel Bilgilerine İlişkin Sonuçlar	142
5.1.2. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Kazanımların Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Sonuçlar	143
5.1.3. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi İle İlgili Kazanımların Kazandırılmasında Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Sonuçlar	143
5.1.4. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerle İlgili Sonuçlar.....	143
5.1.5. Araştırmaya Katılanların Cinsiyet Değişkenine Göre Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Elde Edilen Sonuçlar.....	144
5.1.6. Araştırmaya Katılanların Görev Yeri Değişkenine Göre Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Elde Edilen Sonuçlar.....	144
5.1.7. Araştırmaya Katılanların Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Elde Edilen Sonuçlar.....	147
5.1.8. Araştırmaya Katılanların Mezun Olunan Okul Türü Değişkenine Göre Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Elde Edilen Sonuçlar	150
5.1.9. Araştırmaya Katılanların Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Elde Edilen Sonuçlar.....	153
5.2. Öneriler.....	153
KAYNAKÇA.....	155
ÖZGEÇMİŞ	161
EKLER	162
Ek 1. Anket.....	162
Ek 2. Araştırma İzin Belgesi	165

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Cinsiyete Göre Dağılım.	46
Tablo 2. Okutulan Sınıfa Göre Dağılım.	47
Tablo 3. Görev Yerine Göre Dağılım.	47
Tablo 4. Mesleki Kıdeme Göre Dağılım.	48
Tablo 5. Mezun Olunan Okula Göre Dağılım.	48
Tablo 6. Türkçe Öğretim Programında Dil Bilgisi İle İlgili Kazanımların Öğrenci Seviyesine Uygunluğunu Gösteren Maddelerin Ortalama ve Standart Sapmaları.	49
Tablo 7. Öğretim Sürecinde Türkçe Öğretim Programında Dil Bilgisi İle İlgili Kazanımların Kazandırılmasında Ne Oranda Problem Yaşanıldığını Gösteren Maddelerin Ortalama ve Standart Sapmaları.	51
Tablo 8. Dil Bilgisi Öğretimi İle İlgili Maddelerin Ortalama ve Standart Sapmaları.	53
Tablo 9. Dil Bilgisi Öğretim Sürecine İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında t Testi sonuçları.	57
Tablo 10. Dil Bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç- Gereçlere (Materyal) İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında t Testi sonuçları.	59
Tablo 11. Dil bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç- Gereçlere (Materyal) İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Mann-Whitney U Testi Sonuçları.	60
Tablo 12. Dil Bilgisi Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında t Testi Sonuçları.	60
Tablo 13. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında t Testi Sonuçları.	61
Tablo 14. İlköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Madde İçin Mann-Whitney U Testi Sonuçları.	62
Tablo 15. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında t Testi Sonuçları.	62

- Tablo 16.** İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Mann-Whitney U Testi Sonuçları..... 63
- Tablo 17.** İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında t Testi Sonuçları..... 64
- Tablo 18.** İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında t Testi Sonuçları..... 64
- Tablo 19.** İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Madde İçin Mann-Whitney U Testi Sonuçları..... 65
- Tablo 20.** İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında t Testi Sonuçları..... 66
- Tablo 21.** İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Mann-Whitney U Testi Sonuçları. 67
- Tablo 22.** İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında t Testi Sonuçları..... 67
- Tablo 23.** İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında t Testi Sonuçları..... 68
- Tablo 25.** Dil Bilgisi Öğretiminde Araç- Gereç (Materyal) Kullanımına İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları. 70

Tablo 26. Dil Bilgisi Öğretiminde Araç Gereç(Materyal) Kullanımına İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.	72
Tablo 27. Dil Bilgisi Öğretiminde Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	72
Tablo 28. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	74
Tablo 29. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Madde İçin Kruskal- Wallis Testi Sonuçları.	75
Tablo 30. Dil Bilgisi Öğretim Sürecine İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	76
Tablo 31. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	77
Tablo 32. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	78
Tablo 33. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Kruskal- Wallis Testi Sonuçları.....	80
Tablo 34. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	81

- Tablo 35.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Kruskal- Wallis Testi Sonuçları..... 82
- Tablo 36.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkenine Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi sonuçları 83
- Tablo 37.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkenine Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları 84
- Tablo 38.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkenine Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları 85
- Tablo 39.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkenine Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Kruskal- Wallis Testi Sonuçları 86
- Tablo 40.** Dil bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç-gereçlere (Materyal) İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları. 87
- Tablo 41.** Dil Bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç-Gereçlere (Materyal) İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları. 90
- Tablo 42.** Dil bilgisi Öğretiminde Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları..... 91
- Tablo 44.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları..... 94

Tablo 45. Dil Bilgisi Öğretim Sürecine İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.	94
Tablo 46. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	96
Tablo 47. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	97
Tablo 49. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	98
Tablo 50. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	101
Tablo 51. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.	102
Tablo 52. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal –Wallis Testi Sonuçları.....	103
Tablo 53. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.	104

- Tablo 54.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları. 105
- Tablo 55.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal –Wallis Testi Sonuçları..... 106
- Tablo 56.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları. 108
- Tablo 57.** Dil bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç-gereçlere (Materyal) İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları. 110
- Tablo 58.** Dil bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç-gereçlere (Materyal) İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları..... 112
- Tablo 59.** Dil Bilgisi Öğretim Sürecine İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları. 112
- Tablo 60.** Dil bilgisi Öğretiminde Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları..... 114
- Tablo 61.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları..... 116
- Tablo 62.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları..... 117

- Tablo 63.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları..... 118
- Tablo 64.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları..... 119
- Tablo 65.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları..... 120
- Tablo 66.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal –Wallis Testi Sonuçları..... 121
- Tablo 67.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları..... 122
- Tablo 68.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal –Wallis Testi Sonuçları..... 123
- Tablo 69.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları..... 124

- Tablo 70.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal –Wallis Testi Sonuçları. 125
- Tablo 71.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları. 126
- Tablo 72.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları. 127
- Tablo 74.** Dil bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç-gereçlere (Materyal) İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları. 130
- Tablo 75.** Dil Bilgisi Öğretim Sürecine İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları. 130
- Tablo 76.** Dil bilgisi Öğretiminde Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları..... 131
- Tablo 77.** Dil bilgisi Öğretiminde Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları. 132
- Tablo 78.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları..... 133
- Tablo 79.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları..... 134

- Tablo 80.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları..... 135
- Tablo 81.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları. 136
- Tablo 82.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları. 137
- Tablo 83.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları..... 138
- Tablo 84.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları 138
- Tablo 85.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları..... 139
- Tablo 86.** İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları. 140

ÖNSÖZ

İnsanlar arasındaki iletişiminin sağlıklı ve verimli gerçekleşmesinde dil bilgisinin önemli payı vardır. Bu bakımdan Türkçe dil bilgisi öğretiminin etkili ve verimli gerçekleşmesi gerekmektedir. 2005 yılında yeniden yapılandırılan İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programında yapılandırmacı yaklaşım esas alınmış ve ilköğretimin 1. kademesinde dil bilgisi ayrı bir öğrenme alanı olarak yer almamıştır. Ancak yeni programda Türkçenin diğer öğrenme alanlarına dil bilgisi ile ilgili kazanımların serpiştirildiği görülmektedir. Bu bakımdan öğrencilerin dil bilgisi öğretimi açısından ilköğretimin ikinci kademesine daha hazır gitmesi için ilköğretimin birinci kademesinde öğrencilerin yaşına ve bilişsel düzeyine uygun şekilde dil bilgisi öğretiminin gerçekleştirilmesi gerekir.

Araştırmada ilköğretim 4-5. Sınıf Türkçe Dersi Öğretim Programında dil bilgisi öğretimi ile ilgili kazanımların öğrenci seviyesine uygunluğu belirlenmeye çalışılmış ve bu kazanımlarla ilgili öğretim sürecinde ders işlenirken ne derce problem yaşanıldığı tespit edilmek istenmiştir.

Çalışmanın gerçekleştirilmesinde yaptığı bilimsel öneri ve katkılarından ötürü değerli tez danışmanım Yrd. Doçent Mehmet Ulucan'a, değerli zamanını, ilgisini ve tecrübelerini esirgemeyen Yrd. Doçent Mehmet Turan'a, araştırma verilerinin değerlendirmesi sürecinde katkılarını sunan ve dostluğun anlamının ne olduğunu fazlasıyla gösteren Gökhan Kahveci'ye, sevgili arkadaşım Eyüp Bozkurt'a, Gözekaya İlköğretim okulu çalışanlarına; ayrıca çalışmanın yoğunluğuna sabır gösteren değerli aileme ve özellikle biricik anneme teşekkürü bir borç bilirim.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Bireylerin birbirleriyle iletişiminin sorunsuz olabilmesi için kendi dillerinin kurallarını bilmeleri gerekmektedir. Bu açıdan dil bilgisi bir dilin kurallarını inceleyen en önemli unsurdur. Bunun için bireylerin etkili bir dil bilgisi eğitimi almaları gerekmektedir. Yapılandırmacı yaklaşım gereği 2005 yılında yeniden düzenlenen TDÖP’de dil bilgisi öğrenme alanı ilköğretimin ikinci kademesinde yer aldığı görülmektedir. Bu durum ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin soyut işlemler döneminde olmalarından dil bilgisi kurallarını daha kolay öğrenmelerini sağlayabilmektedir. Dil bilgisi öğrenme alanının ilköğretim ikinci kademe olması ilköğretim birinci kademe dil bilgisi öğretiminin yapılmayacağı anlamına gelmemektedir. Nitekim dil bilgisi öğrenme alanı olarak ilköğretim birinci kademe yer almıyor olsa da, dil bilgisi ile ilgili kazanımlar diğer öğrenme alanları içerisinde serpiştirilmiştir. TDÖP incelendiğinde dil bilgisi ile ilgili kazanımların daha çok yazma öğrenme alanı kazanımları arasına serpiştirildiği görülmektedir. Dil bilgisi öğretiminin işlevsel niteliğe kavuşması açısından bu durum önem taşımaktadır.

Dil bilgisi öğretiminde, yaşanan en büyük sorun öğrencilere dil bilgisi kurallarını ezberletilmesi ve işlevsel olarak dil bilgisi kurallarının öğretilmemesidir. Bu nedenlerden dolayı öğrenciler kendi dillerinin kurallarına küçük yaşlardan itibaren sağıumakta ve dillerinin gizil gücünü öğrenememektedirler. Ancak dil bilgisi öğretiminin amacı, öğrencilere kural ve ilkeleri ezberletmek değildir, bunun yerine öğrencilerin kendi dillerinin imkânlarını, sınırlarını ve gizil gücünü ortaya çıkarmalarını sağlamaktır. Yeni ilköğretim TDÖP incelendiğinde dil bilgisine dayalı kazanımların az olduğu görülmektedir. Bu durumun nedeni somut işlemler döneminde olan öğrencilerin soyut olan dil bilgisi kurallarını öğrenmekte zorluk yaşamalarıdır. Bunun yanında yapılan dpy veya sbs sınavlarında dil bilgisi konularına oldukça ağırlık verilmekte ve dolayısıyla bu durum öğretmenlerinin dil bilgisi öğretimine daha fazla ağırlık vermelerine neden olmaktadır. Bu durum ise yeni Tdöp’nün ilköğretim birinci kademe öngördüğü dil bilgisi öğretimini olumsuz etkilemektedir ve dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde alternatif ölçme araçlarının kullanılmaması ve sürece dayalı

değerlendirme yapılmaması dil bilgisi öğretiminin birinci kademedede işlevsel bir niteliğe kavuşmasını engellemektedir.

Bu çalışmada dil bilgisi öğretiminin önemi üzerinde durulmuş, ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi öğretimi ile ilgili kazanımların öğrenci seviyesine uygunluğu incelenmiş ve sınıf öğretmenlerinin dil bilgisi öğretim sürecinde yaşadıkları sorunlar tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu açıdan bu araştırma sınıf öğretmenlerinin etkili ve verimli dil bilgisi öğretimi süreci yürütmesinde önemli katkı sağlayacaktır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı; ilköğretim 4-5.sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili kazanımlarının öğrenci seviyesine uygunluğunu belirlemektir. Bunun yanında bu kazanımlarla ilgili ders işlerken ne oranda problem yaşandığı belirlemek amaçlanmaktadır. Ayrıca ilköğretim birinci kademe öğretmenlerinin dil bilgisi öğretimi ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu genel amaçlar çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili kazanımlar öğrenci seviyesine ne derece uygundur?
- İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisine ilişkin kazanımlarla ilgili ders işlerken ne oranda problem yaşanılmaktadır?
- İlköğretim TDÖP’de dil bilgisi öğretimine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin nelerdir? Dil bilgisi öğretiminde kullanılan araç-gereçlere ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
- Dil bilgisi öğretiminde ölçme değerlendirmeye ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
- Dil bilgisi öğretim sürecine ilişkin fikir belirten sınıf öğretmenlerinin görüşlerinde:
 - a. Cinsiyet,
 - b. Mesleki kıdem
 - c. Görev yapılan yer
 - d. En Son Mezun Olunan Okul değişkenlerine göre farklılık var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Dil bilgisi öğretimiyle eğitim hayatımızın her döneminde karşılaşmaktayız. Ancak dil ile ilgili kuralları gerek günlük yaşantımızda gereğince kullanmayışımız gerekse de yazılarımızda dilimizin kurallarını yeterince bilmeyişimiz ve bunun sonucunda yazım ve noktalama hataları yapmamız dil bilgisi eğitimimizin kural ezberinden öteye geçmediğini acı bir şekilde bize göstermektedir. Dil bilgisi öğretiminin işlevsel niteliğe kavuşması ise 2005 yılında değiştirilen TDÖP'nin önemli bir amacıdır. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP'de dil bilgisi öğretimi ile ilgili kazanımların daha çok yazma öğrenme alanında bulunması bu durumun göstergesidir.

Bu noktadan hareketle TDÖP'de, dil bilgisi öğretiminde araç-gereç (materyal) kullanımına, dil bilgisi öğretim sürecine ve dil bilgisi öğretiminde ölçme-değerlendirmeye ilişkin görüşlerin belirlenmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi ve ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP'de yer alan dil bilgisi ile ilgili kazanımların öğrenci seviyesine uygunluğunu ve bu kazanımlarla ilgili ders işlerken ne derece problem yaşandığını belirlemek açısından bu araştırma önemlidir.

1.4. Sayıtlar

1. Evrenden seçilen örneklem grubu, temsil niteliğine sahiptir.
2. İlköğretim sınıf öğretmenleri, ankette belirttikleri görüşler, içinde buldukları şartlardan etkilenmektedir.
3. Araştırma için geliştirilen veri toplama araçları, araştırmanın amacını gerçekleştirmeyi sağlayacak yeterli ve geçerli bilgileri yansıtacak niteliktedir.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma, 2010-2011 eğitim öğretim yılında Diyarbakır ve Elazığ illerinde görev yapan ilköğretim sınıf öğretmenleri ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Dil Bilgisi: Dil bilgisi bir dilin kuralları yapısını inceleyen, doğru düşünmemizi ve düşündüklerimizi doğru ifade etmemizi sağlayan bilim dalıdır. (MEB, 2009, Özbay, 2008).

Dil Bilgisi Öğretimi: Dille ilgili bilgilerin verildiği, Türkçenin anlama ve anlatma dil becerileriyle birlikte, bu alanları destekleyici, açıklayıcı ve örgütleyici öğretim etkinliklerini içeren öğretime denir (Erdem, 2007: 18).

Kazanım: Öğrenme süreci içerisinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar sayesinde öğrencilerde görülmesi beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir (MEB,2009:19).

1.7. Kısaltmalar

LSD: Least Significant Difference t test

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

TDÖP: Türkçe Dersi Öğretim Programı.

İKİNCİ BÖLÜM

2. LİTERATÜR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Dil

Dil her ne zaman üzerinde çalışılırsa farklı özellik ve nitelikleri ortaya çıkan varlıktır. Bu bakımdan dilin bir çok araştırmacı tarafından, oldukça fazla tanımlanmıştır. Dil; düşünce, duygu ve isteklerin bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan çok yönlü, çok gelişmiş bir dizgedir (Aksan, 1998: 55). Bu tanım dilin en önemli özelliği olan iletişimi sağlamaya vurgu yapmaktadır. Dilin birçok özelliği daha vardır. Ergin (1993: 3) dilin özelliklerinden yola çıkarak “dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan doğal bir vasıta, kendine ait kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış gizli anlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş sosyal bir kurum” olduğunu ifade etmektedir.

İnsan; doğumundan başlayarak içinde yaşadığı toplumda var olan bilgilerin, insanlar arasındaki davranış biçimlerinin, inanç ve kuramların oluşturduğu bir kültür yumağıyla kuşatılır. Tüm bu değerler onları içinde taşıyan dil yoluyla aktarılır (Adalı, 1983: 31). “Kültür değerlerimiz ve bilgilerimizin çoğu, kuşaktan kuşağa dil köprüsü ile aktarılır.” (Şahin, Turan, Dursunoğlu, Celepoğlu, 2007: 5). Bu nedenle, dil öğretimi aynı zamanda kültürün de öğretimidir.

Dilin insanlar arasında iletişimi sağlaması pek çok tanımının yapılmasına olanak sağlamıştır. Dil insanın var olduğu dünyayı anlamayı ve anlatmayı sağlayan bir iletişim aracıdır. Birey çevresini, toplumu ve toplumun geliştirdiği kültürel birikimi anadiliyle anlamlandırır (Sever, 1998). Dil, bir toplumu oluşturan bireylerin duygularını ve düşüncelerini yine o toplumda anlamlı olan öğe ve kurallardan yararlanarak başkalarına aktarmasını sağlayan çok yönlü ve gelişmiş sistemdir (Korkmaz, 2000: 2). Dil; duygu, düşünce ve niyetlerimizi başkalarına aktarmamıza sağlayan bir sistemdir. Başka bir deyişle dili, herhangi bir niyetin açığa vurulmasına, dolayısıyla bir zihinden başka bir zihine aktarılmasına yarayan bir işaretler sistemi olarak tanımlayabiliriz (Kavcar, Oğuzkan, Aksoy, 2004: 2). Kaplan’a(2010), göre dile büyük önem vermek gerekir çünkü dil bir milletin kültürel değerlerinin başında gelir. Bir toplumu oluşturan

bireylerin birbiriyle olan iletişiminin doğru olması için dil öğretiminin de etkili ve doğru gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Dil insanlar arasında anlaşmayı sağlayan bir araçtır, dil ses ve işaretlerden örölü bir sistemdir, dil insanın-aklın-düşüncenin aynasıdır (Elbir, 2010: 1) . Dil ile düşünce arasında bir bağın bulunduğu son zamanlardaki bilimsel gelişmeler göstermektedir. Bir bakıma her düşüncenin arka planında bir dil kurgusu, her dil yapısının gerisinde ise bir düşünce yapısı bulunduğu söylenebilir (Emre, Alkayış, Tuğluk, Emre, 2008: 9).

Dilin anlaşma aracı olduğu ve insanlar arasında iletişim ihtiyacı sonucu ortaya çıktığı görüşü yaygın bir görüştür (Çatıkkkaş, 2001). Dilin ortaya çıkışı ile insanlığın ortaya çıkışı aynı tarihe rastlamaktadır. Dil ilk kullanılmaya başladığı gibi kalmayan, sürekli değişim gösteren bir varlıktır. Hayatta olan yenilikler, gelişmeler, buluşlar ve farklılıklar dilin değişmesini gelişmesini sağlar ve dil bu yeniliklere cevap vermek için yeni kod ve kurallar oluşturur (Doğan, 2006).

Dil bireyin üstünde, bütün milleti kapsayan güçlü bir kurumdur ve milletlerin en önemli dayanağı dildir (Elbir, 2010). Sağır (2002) yapmış olduğu dil tanımında dilin insanları yücelten ve ona prestij kazandıran sosyal bir kurum olduğunu belirtmektedir. Sağır'a göre "millete özgü, duygu ve düşünce birliğinin oluşturduğu ortak ruh olan kültürü en iyi aktaran ve taşıyan sistem; ülkenin ve milletin bölünmez bütünlüğünü sağlayan en önemli öge" dildir.

Bu bilgiler ışığında dil ile ilgili olarak şunlar ifade edilebilir:

- Dil sürekli değişim ve gelişim içerisinde olan ve seslerden meydana gelen canlı ve sistemli bir varlıktır (Emre vd, 2008, Kavruk, Salman, Öztürk, Aydın, Uğur, Karagöz, 2006, Doğan, 2006).
- Dil insan zekası ve düşüncesinin bir yansımasıdır.
- Dil gizli anlaşmalar sistemidir.
- Dilin tarihi ile insanlığın başlangıç tarihi aynıdır.
- Dil düşünmemize olanak sağlayan ve düşündüklerimizi başka insanlara iletmemizi sağlayan işlevsel bir araçtır.
- Dil kitleler arasında bağ kurarak onların şuurulu bir millet halini almasını sağlar.
- Dil topluma mal olmuş sosyal bir kurumdur.
- Dil bir milletin tarihinin ve kültürünün bir özetidir.

- Dil bir milletin kültürel birikimini nesilden nesile aktarmasına imkan sağlayan bir vasıtaadır.

2.2. Türkçe Öğretimi

Aksan(1975) ana dili şu şekilde tanımlamıştır; ana dili en başta anneden, sonra yakın aile çevresinden, sonra da ilişkide bulunulan çevrede öğrenilen, insanın bilinçaltına inen ve bireyin toplumla en güçlü bağlarını oluşturan dildir.

Ana dili bireyin kişiliğini etkiler. Ana dili hem düşün evrenimizi hem de duygu evrenimizi oluşturur. Kişiliği oluşturan da geliştiren de ana dilidir (Binyazar, 61: 1983). İnsanı diğer canlılardan ayıran en önemli özelliği düşünebilme kabiliyetidir. Düşünen insan değerlendirmelerini ve yargılarını belirli bir yapı üzerinden gerçekleştirmek mecburiyetindedir. Bu yapı dildir. Birey yalnızca ana dilinde etkili ve doğru düşünüp, düşündüklerini net olarak ifade edebilir. Bu bakımdan ana dili öğretiminin önemi bir nokta olarak karşımıza çıkmaktadır

Ana dili etkin ve doğru kullanabilme hem birey açısından hem de toplum açısından oldukça gereklidir. Ünalın'a göre anadilin etkin kullanımı, hem bireyin toplum içinde diğer bireylerle anlaşmasını, hem de eğitim alanındaki öğrenmelerinin gerçekleşmesini kolaylaştırır (2006: 6). Ana dili öğretiminin bireylere doğru, açık ve etkili bir iletişim gerçekleştirebilecek dilsel becerileri kazandırma; onları düşünme güçlerini geliştirme, yetkinleşme ve toplumsallaştırma süreçlerine katkıda bulunma gibi temel amaçları vardır (Sever ,2004: 6).

Ana dili öğretimi özellikle ilköğretimde bütün derslerin temelini oluşturur. Ana dilinde yetkinliğe ulaştıkça düşünce yapısı, yorum gücü gelişen; duygu ve beğeni inceliğini kazanan; milli ve evrensel kültür birikimini algılamaya başlayarak kimliğini geliştiren bir öğrenci, ana dili dersindeki derslerde büyük ölçüde başarılı olur (Ünalın, 2006: 1).

Ana dilin iyi bilinmesi, yetkin bir şekilde kullanılması kişinin bireysel gelişimi, yaşadığı topluma olumlu katkılar sağlaması ve ait olduğu milletin kültürüne zenginlik katması açısından oldukça önemlidir. Bu bakımdan ana dili öğretiminin, bireye ana dilinin güzelliğini yaşattırması ve dil bilinci kazandırıcı niteliğe sahip olması gerekmektedir.

Yıldız'a (2003:11) göre ana dili öğretiminin temel ilkeleri şunlardır;

1. Dil öğretimi öğrenme durumlarında gerçekleşmelidir.
2. Dil öğretimi etkinlikler yardımıyla yapılmalıdır.
3. Dil öğretiminde kullanılan her türlü malzemenin içeriği de anlamlı olmalıdır.

Etkin bir Türkçe öğretiminin gerçekleştirilebilmesi için uygun öğrenme ve öğretme stratejilerinin seçimi gerekmektedir. Bu amaçla eğitim bilimi öğretim yöntemleri, dilbilimin ortaya koyduğu verilerden ve konu özelliğine uygun edebi metinlerinden faydalanılmalıdır.

Dil öğretimin gerçekleştirilmesi için öncelikle öğrencilerin ilgisini çekebilecek ve onları motive edecek eğitim- öğretim ortamları hazırlanmalıdır ve dil öğretimi etkinliklerle gerçekleştirilmelidir. Bu etkinliklerin öğrencilerin okuma, yazma, dinleme, konuşma, görsel okuma-sunu becerilerini geliştirici nitelikte olmasına dikkat gösterilmelidir. Ayrıca etkinliklerin gündelik hayatta karşılığının bulunması ve birey için bu manada anlamlı olması da gerekmektedir.

Türkçe öğretiminin amacı çocuğun düşünce ve duygu dünyasını geliştirerek, dil gelişimine katkı sağlamak, onda dil bilinci ve duyarlılığı oluşturmaktır. Türkçe öğretiminin, amaçlarına ulaşabilmesi için göz önünde bulundurulması gereken temel ilkeler şunlardır:

1. Doğal bir ortamda dil becerileri geliştirilmelidir.
2. Öğrencilerin dil gelişim düzeyi dil becerileri kazandırılırken göz önünde bulundurulmalıdır.
3. Bütünsellik anlayışı girişik özellikler gösteren dil becerilerinin geliştirilmesinde hayata geçirilmelidir.
4. Dil bilgisi ile ilgili çalışmalar, dil becerilerinin geliştirilmesine yönelik etkinliklerle bütünleştirilmelidir.
5. Türkçe dersinde çoklu ortama dayalı bir ortamda gerçekleştirilmeli; bunun için de çeşitli araç ve gereçler sürekli kullanılmalıdır.
6. Türkçe öğretiminde çağdaş öğretim stratejileri, yöntem ve tekniklerden yararlanılmalıdır (Ünalın, 2006).

Türkçe öğretimi ilköğretimin en başından itibaren öğrencilerin dil becerilerini kullanabilecekleri doğal öğrenme ortamlarında gerçekleştirilmelidir. Öğrenme ortamları hazırlanırken öğrencilerin bireysel ve toplumsal özellikleri göz önüne alınmalı ve bu

özelliklerden etkilenen dil gelişimine dil becerilerinin kazandırılması sürecinde dikkat gösterilmelidir. Türkçe dersi etkinlikleri birbirleriyle girişik bir yapı gösteren okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerini birlikte geliştirici bir nitelik arz etmelidir. Dil bilgisi çalışmaları diğer öğrenme alanları ile birlikte yürütülmelidir ve konunun, öğrenme çevresinin ve fiziksel ortamın özelliklerine göre farklı yöntem ve teknikler Türkçe öğretimi etkinliklerinde kullanılmalıdır. Bu bağlamda tam öğrenme, aktif öğrenme ve çoklu zeka kuramının verilerinden yararlanılmalıdır. Buluş yoluyla öğretim, sunuş yoluyla öğretim, proje tabanlı öğretim vb. öğretim yöntemlerinden yararlanılmalı ve Türkçe öğretiminin ölçme ve değerlendirilmesinde alternatif ölçme araçlarından da yararlanılmalıdır.

2.2.1. Türkçe Öğretiminin Amaçları

Türkçe öğretiminin amaçları, Türk Milli Eğitiminin genel amaçları ve temel ilkelerine uygun olarak öğrencilerin;

1. Dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunu dil becerilerini geliştirmek,
2. Öğrencilere, izlediklerini, dinlediklerini ve okuduklarını tam ve doğru olarak anlama gücü kazandırmak,
3. Öğrencilere, dinleme, okuma alışkanlık ve zevkini kazandırmak, estetik duygularının gelişmesinde yardımcı olmak,
4. Türkçeyi sevmelerini, doğru ve etkili kullanmalarını sağlamak,
5. Zihinsel gelişimlerine uygun olarak anlama, eleştirme, tahmin etme, analiz-sentez yapma ve değerlendirme gibi zihinsel becerilerini geliştirmek,
6. Metinler arası düşünme becerilerini geliştirerek söz varlığını zenginleştirmek,
7. Bilgiyi araştırma, keşfetme, yorumlama ve zihinde yapılandırma becerilerini geliştirmek,
8. Bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretme becerilerini geliştirmek,
9. Bilgi teknolojisini kullanarak okuma, metinler arası anlam kurma ve öğrenme becerilerini geliştirmek,
10. Kitle iletişim araçları ile verilen mesajları sorgulama becerilerini geliştirmek,

11. Kişisel, sosyal, kültürel, ekonomik ve politik yönlerden gelişmelerini sağlamak,
12. Milli, manevi, ahlaki, tarihi, kültürel, sosyal, estetik ve sanatsal değerlere önem vermelerini sağlamak; milli duygu ve düşüncelerini geliştirmek,
13. Yazılı ve sözlü ürünlerle Türk ve dünya kültürünü tanımalarını sağlamak,
14. Okuma ve yazma sevgisi ile alışkanlığını kazanmalarını sağlamak,
15. Öğrencilerin bilimsel, eleştirici, doğru, yapıcı ve yaratıcı düşünme yollarını kazandırmada Türkçe dersinin payına düşeni gerçekleştirmek,
16. Öğrencilere temel dil bilgisi kurallarının kavratılması,
17. Öğrencilere dil bilinci ve sevgisi kazandırmak(Sever vd, 2006: 14, Demirel ve Şahinel, 2006: 14, Kavcar, Oğuzkan, Sever, 1998: 3).

2.2.2. Türkçe Öğretiminin Sorunları

1. Okuma etkinliklerinin, sınıf ve okul kütüphanelerinde bulunan sınırlı kitaplar nedeniyle verimli şekilde gerçekleştirilememesi,
2. Öğretimde genellikle bilgi vermeyi merkeze alan, öğretmen merkezli anlayışın egemen olması,
3. Sınıfların kalabalık olması nedeni ile öğrencilere yazılı ve sözlü anlatımda her öğrenciye yeterince alıştırmaya ve ödev yaptırılmaması,
4. Ders kitaplarında Türkçenin zengin anlatım özelliklerini yansıtan nitelikli eserlere yeterince yer verilmemesi,
5. Öğretimin değerlendirilmesinde bilgi düzeyindeki becerilerin ölçülmesine daha fazla ilgi duyulması,
6. Öğrencilerde ana dil duygusu ve bilinci geliştirilmesinde istenilen amaçlara ulaşamaması,
7. Öğrencilere okuma sevgisi ve alışkanlığının kazandırılmasında, öğretimden beklenen verimin alınamaması,
8. Dilsel becerilerin geliştirilmesinde bütünsellik anlayışının yaşama geçirilmesi,
9. Türkçe dersinin bir bilgi dersi gibi algılanılması; öğretimde, metinden kopuk, kuramsal ve soyut dil alıştırmaları yapılması,
10. Dil becerilerin kazandırılması sürecinde öğrencinin dil gelişim düzeyinin ve yetiştiği toplumsal çevrenin göz önünde bulundurulmaması,

11. Türkçe öğretiminde yalnızca ders kitaplarına bağımlı kalınması (Sever, 2004: 31, Sever, Kaya, Aşkın, 2006: 17-19).

2.3. Dinleme Eğitimi

Dinleme konuşan ve sesli okuyan bir kişinin vermek istediği mesajı her yönüyle doğru bir şekilde anlayabilme yeteneğidir. Dinleme anne karnında başlayıp bireyin yaşamı boyunca hayatının her alanında sürekli kullandığı becerilerin ilkidir. İnsanın günlük hayatının önemli bir bölümünü dinleyerek geçirdiğini göz önüne alındığında dinleme becerisinin önemi anlaşılmaktadır (Özbay, 2009: 39). Bu anlamda dinleme eğitiminin küçük yaşlardan itibaren oldukça sağlam temeller üzerine inşa edilmesi gerekmektedir.

Dinleme, ses ve konuşmaların anlamlandırılarak zihinde yapılandırıldığı karmaşık bir süreçtir (MEB, 2009: 13). Dinleme sadece iletişim kurmak için yapılmamaktadır. Dinleme aynı zamanda öğrenme, anlama ve zihinsel becerileri geliştirme için önemli bir alandır. Çocuklar, dinleyerek, çeşitli bilgileri öğrenerek hem dinleme becerilerini hem de zihinsel becerilerini geliştirirler (Güneş, 2007: 74).

Yalçın dinleme eğitimi çocuğun işitme melekelerini eğitimi olarak tanımlamaktadır (2006: 45). “Dinlemek işitmekten farklı bir etkinliktir. İşitme bizim isteğimiz, irademiz dışında gerçekleşirken dinleme, belli bir amaç doğrultusunda yapılan, öğrenilmesi gereken bir beceri olarak karşımız çıkar” (Aktaş ve Gündüz, 2008: 87). Dinleme bu denli önemli bir beceri olmasına rağmen Akyol (2008), ilköğretimde en çok ihmal edilen becerinin dinleme becerisi olduğunu belirtmiştir. Kantemir (1981: 18) bu durum ile ilgili olarak öğretmenlerin göz önünde bulundurmaları gerektiği bazı ilke ve tedbirleri şöyle sıralamaktadır:

1. Dinleme Eğitimi Küçük Yaşlardan İtibaren Başlamalıdır: Öğrencilerin dinleme eğitiminin okul öncesinden başlamalı, öğretmenler okuyacakları düzeye uygun hikayeler üzerine öğrencileri konuşturmalı, bu hikayeler üzerinden drama etkinlikleri yaptırmalıdır.
2. Dinleme Eğitimi İçin, Programın ve Okulun Her Türlü İmkanları Kullanılmalıdır: Öğretmenler Türkçe dersindeki etkinlik ve ödevlerin dışında diğer derslerde yaptıkları çalışmalarda da dinleme eğitimi göz önüne alarak eğitim vermeli ve ders dışı faaliyetlerde öğrencilere, dinleme zevk ve

alışkanlığı kazandırmak için müzik ve konferans dinleme, film, piyes ve tiyatro seyretme gibi faaliyetlere öğrencileri yönlendirmelidir.

3. Dinleme Eğitiminin Başarılı Olabilmesi İçin, Öğretmenin de İyi Bir Dinleyici Olması Gerekir: Dinleme becerisi iyi bir şekilde gelişmemiş öğretmenlerin öğrencilerinin iyi bir dinleyici olması beklenemez. Bu doğrultuda öğretmenlerin kendilerinin iyi birer dinleyici olması öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin dinleme becerisini geliştirmek için uygun öğrenme ortamları hazırlamalı ve dinleme konusunda öğrencilerine iyi bir örnek olmalıdır.
4. Dinleme Eğitimindeki Başarı, Kullanılan Öğretim Metotlarının Mahiyetin Bağlıdır: Öğretmenler dersi içi etkinliklerde kullandıkları yöntem ve tekniklerle öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirmek için rehber olmalı ve onlara bu becerilerini geliştirmeleri için fırsatlar sunmalıdır.

Okullarda dinleme eğitiminin verimli gerçekleşebilmesi için gereken bazı şartlar vardır. Bunlar: hazır bulunuşluk, dikkat ve öğretmenin rehberliğidir. Derse başlanmadan evvel, özellikle öğrencilerin dinlemeye hazır bulunmaları sağlanmalıdır. Her öğretmen kendine has üslubuyla bunu yapabilir. Öğrencilerin derse, konuya dikkatini toplamak da iyi bir dinlemenin ön şartıdır. Dikkati dağınık bir öğrencinin dinlediğini anlaması zordur. Bütün bunların yanında öğretmenin iyi bir dinleyici olarak rehber olması dinleme eğitiminin vazgeçilmez ön şartlardır (Umagan, 2007: 155).

Dinleme etkinliği, dilin dört işlevinden en çok kullanılanıdır. Çünkü bu etkinlik öğrenme yöntemlerinin de temelini oluşturmaktadır. Yapılan araştırmalara göre öğrencinin bir ders süreci içinde dinleyerek ve izleyerek öğrenebileceği bir konuyu ders dışında öğrenebilmesi için üç katı bir zaman ayırması gerekmektedir (Aktaş ve Gündüz, 2008: 87). Bunun nedenleri şöyle sıralanabilir:

- Sınıf içinde yapılan sözlü anlatımlar konunun özünü ve en can alıcı yanlarını öğrenciye verme olanağı sağlar.
- Anlatımda yazı tahtası, harita, çizelge vb. görsel araçların kullanılması görsel, işitsel dinleme olanağı sağlar.
- Sınıf içi grup etkileşimi öğrenmede etkilidir (Yıldız, 2003: 60).

Öğretmenler öğrencilerin temel becerilerinden dinlemeyi tüm öğrencilerin almış olduğunu, dinleme becerisinin oluşması için başka bir çabaya gerek olmadığını çünkü kendiliğinde becerini geliştirdiğini kabul ederler (Umagan, 2007: 155). İlköğretim

okullarında dinleme, ağırlıklı olarak sadece öğretmen veya başka bir yetişkinin konuşmasına dayandığı için çocuklar pasif bir durumda kalmakta ve öğretimden yeterince yararlanamamaktadır. Sınıf ortamında dinlemenin daha sağlıklı olabilmesi için öğretmenler;

Derste göz teması kurmaktan kaçınan,

Aşırı hareketli olan,

Ders anlatılırken dikkati dağıtacak şekilde konuşan öğrencilerle daha yakından ilgilenmelidir (Akyol, 2008: 1).

Çocuklarda dinleme yeteneğinin geliştirilmesi şu evreleri kapsar:

1. Öğrenciler 1. sınıfta 3-5 dakika, ikinci ve üçüncü sınıflarda 5 ile 10 dakika dinleyebilir, dinledikleri konunun en belirgin yönlerini kavrarlar.
2. 4-5. sınıf öğrencileri 15 ile 25 dakika dinleyebilir, dinledikleri kuralları öğrenir, bunlar üzerinde soru soracak bir temele inebilirler.
3. 6-8. sınıf öğrencileri 40- 50 dakika dinleyebilirler. Neden-sonuç ilişkisini anlar, konunun önemini de kavrarlar.

Öğretmenlerin çocukların hazmetme kapasitelerini göz ardı ederek, baskıcı bir ortamda onları ses çıkarmadan dinleme etkinliğine katmaları, dinleme sürecini etkisiz kılmakta, aynı zamanda öğrencilerin dinleme konusunda genel olarak olumsuz bir kanıya sahip olmalarına neden olmaktadır (Umagan, 2007: 150). Türkçe ders kitaplarında dinleme uygulamalarına yönelik etkinlik örnekleri ve yeterli dinleme yönlendirmeleri bulunmamaktadır. Yanlış dinleme tutum ve davranışlarına ders kitaplarında mutlaka yer verilmelidir: Söz gelimi Türkçe derslerinde işlenecek metnin örnek olarak sesli okunması çalışmalarında son derece yanlış bir dinleme uygulaması yapılmaktadır. Sesli okuma yapan öğrenciyi arkadaşları “çiçek ol” pozisyonunda dinlemektedir. Çiçek ol pozisyonu, olumlu bir dinleme duruşu değildir. Bu uygulama öğretmenlerin daha çok sesli okuyan öğrencinin rahatsız edilmeden dinlenmesini sağlamak, öğrenci sesli okurken diğer öğrencilerin disiplinli davranmalarına çalışmak amacıyla başvurdukları yanlış bir yoldur. Çünkü çiçek ol pozisyonu, beden dilinde pasif bir savunma hareketinin ifadesidir (Çiftçi, 2006: 119). Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini dikkate almama, öğretmenlerde öğrencilerin ilköğretime başlarken dinlemeyi bilerek okula geldikleri düşüncesinin yaygınlığı, iletişim sürecinde dinleyici pozisyonundaki bireylerin pasif pozisyonda bulunması fikrinin toplumumuzda hakim

olması gibi nedenler dinleme eğitiminin başlıca sorunları olarak görünmektedir. Okullarımızda bu güne değin üzerinde yeterince durulmayan iyi dinleyici yetiştirme sorununun çözümü için öğretmenlerin bazı ilkeleri göz önünde tutmaları ve buna göre bazı önlemleri almaları gerekmektedir. Dinleme çalışmalarının daha verimli geçmesi için öğrenciler birbirlerini görece şekilde oturmalı, öğretmen ders anlatımı sırasında öğrenciler tarafında rahatlıkla görülebilecek yerlerde durmalı, işitme sorunu olan öğrenciler ön sıralarda oturmalı, dinleme çalışmaları öğrencilerin zinde olduğu zaman dilimlerinde yapılmalı, dinleme çalışmaları yapılırken derslikte sessizlik sağlanmalıdır (Kavcar vd., 1998: 46).

Hayatta başarıyı elde etmiş insanların iyi birer dinleyici oldukları gözden kaçmamalıdır. Bu bakımdan dinleme eğitiminin verimli bir şekilde gerçekleşmesi için öğretmenler öğrencilerin konuya ilişkin ilgilerini arttırmalı, öğrencilerin dinleme amacı belirlemelerine yardımcı olmalı ve dinleme için elverişli eğitim ortamları düzenlemelidir.

2.4. Okuma Eğitimi

Kavcar vd. (1998: 41) okuma bir yazıyı, sözcükleri, cümleleri, noktalama işaretleri ve öteki öğeleri ile görme, algılama ve kavrama süreci olarak tanımlarken, Akyol (2006) okumamada önbilginin etkisinden bahsetmiş ve okumayı ön bilgilerin kullanıldığı, yazar ve okuyucu arasındaki etkili iletişime dayalı, uygun yöntem ve amaç doğrultusunda, düzenli bir gerçekleştirilen anlam kurma süreci olarak tanımlamıştır. Okuma esnasında yazar ve okuyucunun iletişimi de söz konusudur, “Okuma, okuyucu ve yazar arasında uygun bir ortamda gerçekleşen görüş alışverişidir”(Akyol, 2007). Okuma, yazar ve okuyucu arasında aktif ve etkili iletişimi gerekli kılan, dinamik bir anlam kurma sürecidir. Okuma öğretiminin temel amacı çocuğa yazı ve çizim dilini iletişim kurmada etkili bir şekilde kullanma becerilerini kazandırmaktır (Akyol, 2008: 29).

Okumanın fiziksel zihinsel ve duygusal etkisi bulunmaktadır. “Okuma etkinliği, yazıdaki duygu ve düşüncelerin kavranması, çözümlenmesi ve değerlendirilmesi gibi fizyolojik, zihinsel ve ruhsal yönleri bulunan karmaşık bir süreçtir” (Yıldız, 2003: 84). Okuma, beş duyu organının çeşitli hareketlerinden ve zihnin anlamı kavrama çabasından meydana gelen karmaşık bir faaliyettir (Aytaş, 2005).

Okuma etkinliği, yazıdaki duygu ve düşüncelerin kavranması, çözümlenmesi ve değerlendirilmesi gibi fizyolojik, zihinsel ve ruhsal yönleri bulunan karmaşık bir süreçtir. Görme, anımsama, seslendirme ve değerlendirme gibi girişik eylemleri içeren bu genel nitelikleri şöyle özetlenebilir:

- Okuma bir iletişim sürecidir.
- Okuma bir algılama sürecidir.
- Okuma bir öğrenme sürecidir.
- Okuma bilişsel, duyuşsal ve devinişsel boyutlu bir gelişim sürecidir (Sever , 2004: 12).

Okuma ile ilgili olarak tanımlara baktığımızda bu becerinin fiziksel yönünün harfleri, kelimeleri, cümleleri ve noktalama işaretlerini görebilme, zihinsel yönünün ise bu işaretleri kavrama ve bu işaretlerden anlam çıkarma yönüdür. Okuduğumuzu anlamamız ve anladıklarımız üzerine etkili bir şekilde düşünebilmemiz için okuma becerisinin bu iki yönünün de sağlıklı gerçekleşmesi gerekmektedir. Okuma eğitimi ise bu becerilerin bireye kazandırılması süreci olarak tanımlanabilir. “2005 öğretim programı, okuma becerisi ile öğrencilerin günlük hayatta karşılaştıkları yazılı metinleri doğru, akıcı bir biçimde ve uygun yöntemleri kullanarak okuyabilmeleri, okuduklarını değerlendirip eleştirel bir bakış açısıyla yorumlayabilmeleri ve okumayı bir alışkanlık haline getirmeyi amaçlamaktadır” (Özbay, 2008: 8).

Okumanın fiziksel ve zihinsel yönünün yanında duyuşsal boyutu da bulunmaktadır. Nas (2003: 138)’e göre bireyin okumaya karşı olumlu tutum takınması, ilgili olması, okuma isteği duyması gerekir. Bireyin okumaya karşı isteği kazanması ve okumaya karşı ilgi duyabilmesi için okuma öğretimini gerçekleştiren sınıf öğretmenlerine büyük görevler düşmektedir. Bu amaçla sınıf öğretmenleri milli ve evresel değerleri tanıtıcı nitelikteki çocuk edebiyatı ürünlerini sınıf ortamına getirmeli, bu ürünleri ders işlerken kullanmalı, sınıf kütüphanesi oluşturmalı ve okuma etkinliklerinde bu ürünlerden yararlanmalıdır. Bu şekilde ders kitabının yanında başka kitaplarla tanışan öğrencilerin okuma sevgisi olumlu yönde etkilenecek, yaşlarına uygun olarak özdeşim yapabileceği kahramanları tanıyacak ve hayal dünyası da gelişecektir.

2.4.1. Okuma Eğitiminin Dönemleri

- İlköğretimin ilk ayları: Öğrencilerde okumaya karşı ilgi ve merak gelişir ve seslerin harf olarak karşılıkları algılanır.
- Okumayı öğrenmeye başlangıç: Bu dönemde okumayı öğrenmeye başlayan çocukta her şeyi okuma ve anlama isteği gelişir. Bu nedenle iyi bir yönlendirme gerekmektedir.
- Okuma isteği ve alışkanlığının gelişmeye başladığı dönem: bu dönem ilköğretim ikinci ve üçüncü sınıfların kapsamaktadır.
- Okuma deneme ve imkanlarının hızla yayıldığı, okumada güç ve üstünlüğün elde edildiği dönem: ilköğretimin dördüncü ve beşinci sınıflarını kapsamaktadır.
- Okuma ilgi ve alışkanlıklarını, okumada zevk almanın inceldiği dönem: orta öğretimin birinci ve ikinci dönemleriyle tüksek öğretimin ilk yıllarına rastlamaktadır (Aytaş: 2005).

2.4.2. Okuma Türleri

2.4.2.1. Sesli Okuma

Sesli okuma gözle algılanıp zihinle kavranan sözcük ya da sözcük kümelerinin konuşma organlarının yardımıyla söylenmesidir(Kavcar vd. 1998: 41). Başarılı bir sesli okuma için;

- Metin cümle yapısına,
- Anlatım özelliğine,
- Yazım kurallarına,
- Sözcüklerin vurgu, tonlama ve telaffuz edilmesine,
- Birbirinden ayrı sesleri aynı ses olarak söylememe,
- Her sözcüğün sesini sonradan gelen sözcüğün sesine karıştırmadan tek tek, net, açık ve aşıntısız söylemeye,
- Hızlı okumadan kaçınmaya,
- Sesli metindeki ana düşünce ya da olayların özelliklerine göre anlamı dinleyenlere sezdirmeye dikkat edilmelidir (Demirel ve Şahin: 2006, 85).

2.4.2.2. Sessiz Okuma

Ses organlarının herhangi birini hareket ettirmeden (fısıldamadan, dudaklarını kırpmadan), baş hareketleri (başını sağa sola çevirmeden) ve gövde hareketleri (öne arkaya sallanmadan) yapmadan yalnız gözle takip edilerek yapılan okumadır. Sessiz okuma, sesli okumaya göre bireyin hayatında daha fazla yer tutar ve anlamı çabuk kavrama olanağı sağlar (Demirel ve Şahin, 2006: 85). Sessiz okumayı ses organlarının hareket ettirilmeden gözün yazıyı inceleyip, beyinin ön bilgileri ve geçmiş yaşantıları da devreye sokarak anlamlandırması olarak tanımlayabiliriz. Sessiz okuma becerilerini ilerletmek amacıyla uygulanacak başlıca yollar şunlar olabilir:

- Sessiz okumanın, sesini çıkarmayarak içinden sözcükleri söylemek olmadığı belirlenmelidir.
- Yazıyı parmakla izlemek önlenmelidir.
- Sessiz okumada baş ve parmak hareketleri engellenmelidir.
- Ders çalışırken kitapların sessiz okunması öğütlenmelidir.
- Serbest okuma etkinliklerine istek uyandırılmalıdır.
- Okuma derslerinde yazılanlardan ad, rakam, sözcük ya da cümle bulma çalışmaları sessiz okuma ile yaptırılmalıdır (Demirel ve Şahinel, 2006: 85).

Sessiz okumanın verimli bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için özellikle okuma öncesinde yaptırılacak olan anahtar kelimeler ile çalışma, okuma parçasının üzerinde bulunan resimlerin öğrenciler tarafından yorumlanması, okuma parçasını günlük yaşam ile ilişkilendirme çalışmaları, aynı metnin öğrencilere yeniden farklı bir şekilde yazdırılması etkinlikleri, metnin bittiği yerden öğrencilerin metni devam ettirmesi gibi etkinlikler yaptırılabilir.

Okuma diğer dil becerileri ile yakından ilişkilidir. İyi yazı için zengin bir kelime hazinesine ve sağlam bir düşünce alt yapısına, iyi bir konuşma için bilgi birikimine ve etkili ve verimli bir dinleme için dinlediklerini doğru anlama gerekmektedir. Bu noktalardan hareketle ana dili öğretiminin temelini okuma eğitimi olduğu görülmektedir. Ancak okuma eğitiminde yaşanan sorunlardan dolayı okuma eğitimi istenilen şekilde gerçekleşmemektedir. Ülkemizin de katıldığı 2003 yılı PISA (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı) okuduğunu anlama testlerinde ülkemiz 35. sırada yer almıştır (MEB: 2005). Bu durum ülkemizde okuma eğitiminin sorunlarının olduğunu göstermektedir.

Çiftçi, okuma eğitiminin sorunlarını okuma ve yazma öğretimindeki sorunlar, fonksiyonel okuma yetersizliği, sesli okuma sorunu, okumaya karşı negatif ön yargı oluşturma, ders kitapları ve okuma materyalleri, motivasyon yetersizliği başlıkları altında sıralamıştır. Bu sorunlar çözüm önerilerini ise şu şekilde yapmıştır:

1. İlk okuma ve yazma eğitiminde sıkça yöntem değişikliğine gidilmemelidir.
2. İlk okuma ve yazma eğitiminde daha fazla verim elde edebilmek için bütün sınıf öğretmenleri, özellikle sınıf öğretmenliği mezunu olmayan, ilköğretim sertifikası verilerek atanan öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerle desteklenmesi gerekir.
3. Sadece ilk okuma yazmanın bir okuma sorunu olması ile meşgul olunarak okumanın doğru kavrama ve değerler üretme yönü unutturulmamalıdır.
4. Ders kitapları ile yetinilmeyerek öğrencilerin okuma materyallerini zenginleştirmek amacıyla sınıf kitaplıkları oluşturulmalıdır.
5. Bilgi çağının gereği olarak, iletişim yaygın ve daha kolay ulaşılabilir olması nedeniyle bireyleri, bilgi ve haberlerin kötüye kullanılmasından korumak için mutlaka "temel propaganda teknikleri" konusunda bilinçlendirmeye önem verilmelidir.
6. Edebi ve estetik değeri yüksek eserler, çeşitli düzeylere göre sadeleştirilerek, basitleştirilerek, belirli kelime kadrolarıyla yeniden basılmalıdır.
7. Basılı materyale karşı toplumsal düzeyde gelişmiş olan negatif ön yargılar mutlaka kırılmalıdır.
8. Okul içi ve dışında eğitim politikalarının gereği olarak okumayı ve okuyanı takdir edici ve yüreklendirici uygulamalara yer verilmelidir (Çiftçi, 2006: 124).

2.5. Konuşma Eğitimi

Konuşma zihinde tasarlanan duygu, düşünce, istek ve dileklerin karşımızdakine dil ile bildirme işidir. "konuşma genel anlamıyla duygu düşünce ve isteklerin sözle bildirilmesidir" (Yıldız, 2003: 61). "Konuşma düşüncelerin, duyguların ve bilgilerin seslerden oluşan dil aracılığı ile aktarılmasıdır" (Demirel ve Şahinel, 2006: 98). Konuşma, insanın, insanın öteki insanlarla ilişkilerini sürdürebilmesi için, en çok gereksinim duyduğu ve yararlandığı önemli bir dil etkinliğidir. İnsanlar arasındaki iletişim büyük oranda, konuşma aracılığı ile gerçekleştirilir. Buna göre konuşma, duygu

ve düşüncelerin, dil aracılığı ile aktarılması olarak tanımlanabilir” (Aktaş ve Gündüz, 2008: 99). “Türkçe öğretiminin önemli bir alanı da konuşmadır. Konuşma, zihindeki duygu, düşünce ve bilgilerin sözle ifade edilmesidir” (MEB, 2009: 15). İnsanı, konuşma becerisi diğer canlılardan ayırır ve ona sosyal bir kimlik kazandırır; ancak konuşma becerisini bireyin hayat şartları, yaşadığı çevre, aldığı eğitim ve fiziksel özellikleri önemli oranda etkiler. “Konuşma, dinlemeyle doğrudan bağlantılı bir öğrenme alanıdır. Çocuklar önce dinlemeyi sonra konuşmayı öğrenirler. Daha sonra her ikisini birlikte geliştirmeye başlarlar” (Güneş, 2007: 94). “Dinleme olmadan konuşma olamayacağı gibi, dinleme becerisi dinleme becerisi gelişmemiş olan insanların güzel konuşmaları da mümkün olmamaktadır” (Yalçın, 2006: 123).

2.5.1. Konuşma Türleri

2.5.1.1. Hazırlıklı Konuşma

“Kişinin önceden planladığı, üzerinde çalışmalar yaparak bilgi, belge ve teknik detayları bir araya getirerek sunduğu konuşmalara hazırlıklı konuşma adı veriyoruz. Bu konuşmalar konferans, panel açık oturum, brifing ve benzeri konuşma türleridir.

2.5.1.2. Hazırlıksız Konuşma

Kişinin günlük hayatı içinde herhangi bir hazırlık yapmadan evde, işyerinde, dinlenme sırasında, ikili ilişkilerinin tümündeki konuşmalarıdır” (Yalçın, 2006: 136).

2.5.1.2.1. İkna Edici konuşma

“İkna, bir konu hakkındaki fikirlerin dinleyiciler tarafından kabul edilmesini ve benimsenmesini sağlamaktır.

İkna etme yönteminde, fikirleri destekleyen kaynaklara, güvenilir bilgilere, sayısal verilere yer vermek; sesini ve beden dilini etkili kullanmak önemlidir” (Ünalın, 2006: 92).

2.5.1.2.2. Sorgulayıcı Konuşma

“Öğrencinin bir fikre katılıp katılmadığını, nedenleri ile anlatması ve öne sürülen gerekçeleri sorgulayarak konuşmasıdır” (Güneş, 2007:116).

2.5.1.2.3. Betimleyici Konuşma

“Betimleyici konuşma bir nesnenin (çanta, kalem, kitap vb.), bir yerin (şehir, tiyatro, kütüphane vb.) ya da bir kişinin (bir bebek, arkadaş, öğretmen vb.) dış görünüşü hakkında konuşmalara denilmektedir. Betimlemelerde aynı zamanda bireyin duyguları ve kişilik özellikleri de anlatılır” (Güneş, 2007: 115-116).

2.5.1.2.4. Eleştirel Konuşma

“Belirli bir konuyu olumlu ve olumsuz yanlarıyla ve tarafsız bir bakış açısıyla değerlendirerek yorum yapma, fikir ve çözüm üretme becerilerini geliştirmektir. Konuşmacı, seçip sınırlandırmış olduğu konu ile ilgili konuşmasını hiçbir eksik kalmayacak şekilde dinleyicilerin bilgisine sunar. Beğeni ve tepkilerini tarafsız ve bilimsel verilere dayanarak ortaya koyar ve alternatif çözüm önerileri teklif eder.

2.5.1.2.5. Gündümlü Konuşma

“Öğrencilerin bir konu hakkındaki bilgilerini, duygularını ve düşüncelerini etkili bir şekilde anlatma becerilerini geliştirmektir” (Ünalın, 2006: 94).

2.5.2. Konuşma Eğitiminin Temel İlkeleri

- Konuşma öğretimi sadece bir öğretim şeklinde değil, oyun, uygulama ve eğitim şeklinde verilmelidir. Konuşma öğretilmez; aksine uygulama ve eğitim ile geliştirilir.
- Konuşma eğitiminin sosyalleşme yönü göz ardı edilmemelidir.
- Çağdaş toplumun gerektirdiği bütün konuşma tür ve şekilleri temel eğitimin birinci ve ikinci kademesinde öğrenciye kazandırılmalıdır.
- Çocuk dört yaşından itibaren on altı yaşına kadar aldığı konuşma eğitimi sonunda, içinde bulunduğu veya karşısına çıktığı değişik kitleler karşısında nasıl konuşacağı hususunda eğitilmelidir.
- Konuşma eğitiminde ulaşılabilecek son hedef kişiyi, on altı yaşında ülkesinin parlamentosundaki konuşma tekniklerin takip edecek, onları yorumlayacak ve duygu, düşüncelerini bu seviyede anlatacak düzeye getirmektir (Yalçın, 2006: 144).

2.5.3. Konuşma Öğretiminin Amaçları

“Günümüzde yapılandırmacı dil yaklaşımı ile konuşma öğretiminde, zihinsel süreçlere daha fazla ağırlık verilmektedir. Bu anlayıştan hareketle konuşma öğretiminde dil ve iletişim becerilerinin yanında, düşünme, anlama, sorgulama, sınıflama, analiz-sentez yapma gibi zihinsel beceriler de geliştirme amaçlanmaktadır” (Güneş, 2007: 96). Konuşma eğitiminin amaçları çeşitli beceri yönleriyle kümelendirilerek şu şekilde saptanmıştır:

1. Bildirme yönünden

- İsteğini, düşündüğünü, duyduğunu, öğrendiğini, bir düşünceye katılıp katılmadığını başkasına sözle anlatabilmek.
- Sorulara açık, kısa, doğru karşılık verebilmek.
- Sözle doğru bilgi verebilmek.
- Konu üzerindeki bilgilerini sıraya koyarak anlatabilmek.
- Sözlerinde amaç, sebep-sonuç ilişkisi gözetebilmek.
- Konuşurken doğru ve çabuk düşünebilme yeteneği edinmek.
- Konuşurken mantık bütünlüğü içinde konudan ayrılmamaya çalışmak.

2. Kişilik kazanma yönünden

- Düşünce ve duygularını aktarırken inandırıcı, canlandırıcı, ayrıntılardan, örneklerden, kendi yaşantılarından yararlanabilmek.
- Günlük yaşam konuşmalarında kendine güven kazanmak, arkadaşı, büyükleri ve küçükleri ile zevkli bir söyleşi yapmaya alışmak.
- Bir becerisi, yeteneği üzerinde konuşurken başkalarına güven vermek.
- Dinleyici ile göz teması kurmak.
- İşitilebilir bir ses tonu ile konuşmak.
- Konuşma sırasında gereksiz hareketlerden kaçınmak (Demirel ve Şahinel, 2006: 101).

3. Topluluk içinde konuşabilme yönünden

- Grupça konuşmalara katılabilmek ve konuşmasıyla arkadaşlarına zevk verebilmek.

- Bir tartışmaya katılıp konunun aydınlatılmasına yararlı olabilmek.
- Düşüncesini, duygularını bir dinleyici topluluğuna anlatabilmek.
- Toplantılarda saygın kişiler ve arkadaşları için kullanılacak nezaket sözlerini öğrenmek.
- Toplu konuşma yöntemini öğrenip bunlara uymaya çalışmak.
- Duyuru, tanıtma, haber verme, açılış, ayrılış konuşmalarını tanıyıp bu konuşmaları yapabilmek.

4. Söyleyiş yönünden

- Sözcükleri doğru, açık söyleyebilmek, vurguları yerinde kullanabilmek, kültür ağzıyla konuşma alışkanlığı kazandırabilmek.
- Konuya göre (duygulu, doğal, ağırbaşlı) konuşma yeteneği kazanabilmek (Yıldız, 2003: 63-64).

2.5.4. Okul Etkinliklerinde Konuşma Eğitiminin Kullanımı

Konuşma becerisinin geliştirilmesi için beden dilinin iyi kullanılması gerekmektedir. Bu noktada okul ortamında yapılabilecek bazı çalışmalar şöyle sıralanabilir:

- “Sınıfta tebeşirle düz bir çizgi çizerek üzerine yürüme çalışması yaptırmak.
- Pantomim hareketleri yaptırmak ve düşünceleri sözsüz anlattırmak.
- İhtiyar bir adam gibi yürüme hareketi yaptırmak.
- İşine geç kalmış bir genç kızın taklidini yaptırmak.
- Karanlık odada yalnız kalmış bir korkularını, yüz ifadesini yansıttırmak.
- Bir erkek ve kadının makasla bir şeyler kestiğini göstermek.
- Kabadayı ve gemici yürümesi taklidi yaptırmak.
- Paket taşıyan şişman bir adam taklidi yaptırmak.
- Tıraş olan bir adamın taklidini yaptırmak.
- Yaşlı bir adamın çocukla konuşması sırasında hareketlerini taklit ettirmek.
- Yemeğe geç gelen oğlunu azarlayan annenin taklidini yaptırmak.
- Otobüs bekleyen birinin taklidini yaptırmak.
- Pencere açıp kapama taklidi yaptırmak.
- Bir futbolcunun sahada pas verişini taklit ettirmek.

- Arkadaşını yolcu eden birisinin taklidini yaptırmak.
- Sınıfta küçük gruplar oluşturarak kelime oyunları, atasözü canlandırma, bir filmi canlandırma vb. oyunlar oynatmak.
- Ayna önünde alfabeyi ses çıkarmadan okuma taklit ettirmek vb. çalışmalar” (Yalçın, 2006: 143-144).

Öğretmenler konuşma alışkanlığını öğrencilere kazandırmak için uygun film seyrettirip veya bir metin okuyup ve çocukların birbirlerine bunlarla ilgili 5n1k soruları sordurup cevaplar vermelerini sağlayabilir. Günlük hayattaki bir problemin çözümüne ilişkin öğrencilerden çözüm üretmelerini isteyebilir. Anahtar kelimeler vererek bu kelimeler ile ilgili birkaç dakika öğrencilerin konuşması isteyebilir, hayali bir tanışma-tanıştırma ortamı düzenleyip öğrencilere böyle durumlarda nasıl konuşmaları gerektiğini öğretebilir. Yarım kalmış bir öyküyü öğrencilere tamamlayabilir. Benzer iki resim getirerek bunlardaki farkı ve aynı olanları karşılaştırmalarını öğrencilerden isteyebilir (Demirel ve Şahinel, 2006: 108).

2.5.6. Konuşma Kusurlarının Düzeltilmesi

Konuşma kusurlarının düzeltilmesi için öğretmenlerin öncelikle öğrencilerde bulunan konuşma kusurlarını tespit etmeleri gerekmektedir. Topluluk önünde konuşamayan çekingen öğrenciler için ilgi alanlarına göre konular belirlenmeli, bildikleri konular üzerinde konuşmaları sağlanmalı ve bu tür öğrencilere pekiştiriciler verilmelidir. Çok alçak ya da çok yüksek sesle konuşan öğrencileri bu alışkanlıklardan kurtarmak için piyeslere, drama çalışmalarına, tiyatro çalışmalarına ve sesli okuma etkinliklerine bol bol katılımları sağlanmalı ve bu etkinlikler vasıtasıyla gerekli yerlerde onlara dönütler verilerek bu kusurlarının düzeltilmesi gerekmektedir. Konuyla ilgisiz konuşan, konuşmasını gereksiz yere uzatan, kelimeleri yanlış yerlerde kullanan öğrenciler kırılmadan uyarılmalı ve yaptığı bu yanlışlar sınıf ve öğretmen tarafından öğrenciye buldurulmalıdır (Ünalın, 2006).

2.5.7. Konuşma Ev Ödevleri

Konuşma ile ilgili verilebilecek ödevler şunlar olabilir;

Temsil edilecek bir piyesi, dramatizasyon çalışmasını aile bireyelerine, arkadaşlarına ve kendi kendine prova etmesini istenebilir. Radyo, televizyon ve

sinemadaki konuşmaları incelemeleri ödev olarak verilebilir. Herhangi bir alışveriş yerindeki konuşmaları gözlemlemesi istenebilir. Telefon konuşmalarının nasıl yapıldığını gözlemlenmesi konuşma ödevi olarak öğrencilere verilebilir (Öz, 2006).

2.6. Yazma Eğitimi

“Yazma, zihindeki duygu, düşünce ve bilgilerin yazılı olarak ifade edilmesidir. Bunun için öğrencilerin dinledikleri ile okuduklarını iyi anlamaları ve zihinlerinde yapılandırmaları gerekmektedir” (MEB, 2009: 17). Yazma, fikirlerimizi muhatabımıza ifade edebilmek için gerekli sembol ve işaretleri motorsal olarak üretebilmektir (Akyol, 2006: 51).

Yazma günlük hayatımızda konuşmadan sonra en fazla yararlandığımız anlatım tarzıdır ve amacı; okuyucuya, belli bir konuda, belli bir mesajı aktarmaktır. Yazma konuşmanın bir takım sembollerle ifade edilmesidir ve insanın doğası gereği kendini dışa vurduğu davranışlardan birisidir (Özbay, 2008: 8). Yazmayı sosyal bir varlık olan insanoglunun duygu, düşüncelerini, hayallerini, başından geçenlerini, başkalarına ifade etme yollarından biri olarak tanımlayabiliriz. Yazma becerisi düzgün algılayabilme, anlayabilme, düşünebilme ve düşündüklerini başkalarına aktarabilme meziyetlerini bir arada barındıran bir beceridir. Bu denli karmaşık olan becerinin iyi bir eğitime ihtiyacı vardır.

Yazma önceden edinilmiş bilgilerin yazıya dökülmesidir. Yazma süreci, beyinde yapılandırılmış bilgilerin gözden geçirilmesiyle başlamaktadır. Yazı yazılırken kişi yazacağı yazının amacını, yöntemini, konusunu ve sınırları belirleyerek zihninde yapılandığı bilgileri seçmektedir. Kişi seçtiği bu bilgileri çeşitli işlemlerden geçirerek düzenlemektedir. Bu işlemler sıralama, sınıflama, ilişki kurma, eleştirme, tahmin etme, analiz-sentez yapma, değerlendirme vb. olmaktadır. Bu işlemlerden sonra düzenlenen bilgiler harflere, hecelere, kelimelere ve cümlelere dökülerek birey tarafında aktarılmaktadır (Güneş, 2007: 160). Özbay (2006: 8) yazmayı duygu, düşünce, istek ve olayların belli kurallara uygun olarak bir takım sembollerle aktarılması olarak tanımlamaktadır. Yazmanın belli kurallar dahilinde yapılması bireylerin kolay iletişim kurma ve anlaşabilmesine imkan sağlamaktadır.

Öğrencilere cümle içerisinde kelimelerin, düşünce bütünlüğü içerisinde cümlelerin düzenlenmesinin öğretiminde 1,2,3. sınıflarda cümleye ve yazma tekniğine

yönelik uygulama çalışmaları yaptırılmalıdır. Bunun için şöyle bir derecelendirme gözetilmesi uygun olur:

- Cümlelerin sınıfça düzenlenip birlikte yazılması,
- Cümle ve cümleler kümesinin sınıfça düzenlenmesi ve her öğrencinin bunları ayrı ayrı yazması,
- Cümle ya da cümleler kümesinin her bir öğrencinin ayrı ayrı tasarlayıp yazması.

4. ve 5. sınıflarda yazılı anlatım çalışmaları, sözlü anlatım çalışmalarına nazaran daha da ağırlık kazmaktadır. Anlatım çalışmalarına metinlerden, öğrencilerin yakın çevresine ve yaşam tarzlarına uygun durumlardan yararlanılarak geçilir. Yazılı anlatım çalışmaları esnasında paragraf yazma çalışmaları yapılmalı, bu paragraflar bir bütün oluşturacak şekilde düzenlenmelidir (Ünalın, 2006: 100).

Bu sınıflardaki çocukların iraksak düşünce biçimlerinin gelişmesi için metin tamamlama etkinlikleri yaptırılarak da yazma becerileri geliştirilebilir. Metin tamamlama etkinliklerinde öğrencilerin yaş düzeyine uygun olan hikaye ve masallar kullanılmalıdır. Ayrıca bu masal ve hikayelerden yola çıkılarak hazırlanacak çalışma kağıtları öğrencilere için ödev olarak verilebilir. Yazma becerisinin değerlendirilmesinde bu çalışma kağıtlarından yararlanılabilir.

Okuma, konuşma ve dinleme becerilerinin de kazandırılmasına etkinliklerle bütünleştirilmiş olarak yapılması gereken yazılı anlatım çalışmalarından bazıları şunlardır:

- *Bir düşünceyi, olayı ya da bir b-varlığın özelliklerini açıklayan paragraf oluşturma çalışmaları,*
- *Yazma planı oluşturma çalışmaları,*
- *İzlenen bir filme ya da oyuna ilişkin izlenimleri ilkelere uygun olarak yazıyla özetleme çalışmaları,*
- *Yaşanan, görülen ya da tasarlanan olaylardan hareketle kısa öyküler oluşturma çalışmaları,*
- *Günlük yaşamda kullanılan yazı türlerini (mektup, dilekçe vb.) ilkelere uygun olarak oluşturma çalışmaları,*
- *Sanatsal özelliği olan resimlerden edinilen izlenimleri yazma çalışmaları,*
- *Gezi ve gözlemlerden hareketle doğa ve hayvan betimlemeleri yazma çalışmaları,*

- Dinlenen klasik bir müzik parçasından sonra oluşan duygu ve düşüncelerden hareketle şiir ve öykü oluşturma çalışmaları,
- Kişi betimlemeleri yazma çalışmaları,
- Cansız varlıkları betimleme çalışmaları,
- Not alma, özet çalışmaları,
- Şiir defteri ve günce tutma çalışmaları,
- Anı, gezi ve deneme yazma çalışmaları,
- Öğrencilerin ilgi alanına giren konuları içeren gazete ve dergi yazılarını derleme çalışmaları vb (Sever,2004.26).

“İlköğretim birinci kademe Türkçe programında yazma becerisi kazanımları açısından önemli bir noktada bulunmaktadır. Programda öğrencilerin yazma becerileriyle birlikte zihinsel becerilerini de geliştirmeleri amaçlanmaktadır. Programda öğrencinin yazma becerisini geliştirmek için önce zihinsel hazırlık öngörülmektedir. Bu çerçevede yazmaya hazırlık, yazma amacını belirleme, uygun yöntem seçme, konuyu sınırlandırma, dikkatini yoğunlaştırma ve kurallarına uygun yazma kazanımlarına yer verilmektedir. Ardından kendini yazılı olarak ifade etme becerileri ele alınmaktadır. Bu amaçla düşüncelerini mantıksal bütünlük içinde yazma, farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri kullanma, karşılaştırma yapma, sebep-sonuç ilişkisi kurma, sınıflama, değerlendirme, özetleme gibi anlamayı ve zihinsel becerileri geliştirici kazanımlar sıralanmaktadır. Ayrıca, eğlenmek ve bilgi edinmek için yazma, sorgulayıcı, ikna edici, betimleyici ve serbest yazma gibi tür, yöntem ve teknikler de verilmektedir”(MEB, 2009: 18).

Çiftçi (2006) yazma becerisinde ortaya çıkan sorunlara şu şekilde sıralamaktadır;

- Gerek öğretmenlerimizde gerek aydınlarımızda var olan yazısı güzel olan öğrencilerin yazılarının içeriğinin de nitelikli olduğu görüşü,
- Öğrenci metinlerinin düzenlenirken sayfa düzeni, yazı güzelliği ve yazım kurallarına ağırlık verilmesi,
- Öğretmenlerimizde yeterli yazma tecrübesinin bulunmaması,
- Eğitim öğretim sistemimizde test tipi sınavların egemen oluşu,
- Yazma eğitimi literatürümüzde yeterli kaynakların olmaması,
- Kompozisyon eğitiminin yanlış olması.

2.7. Görsel Okuma ve Sunu

Görsel okuma: görsel okuma bir çok bilimin ortak alanı olduğu için tam bir tanımını yapabilmek güçtür. Ancak görsel okumayı öğrencilerin resimleri, şekilleri, grafikleri tabloları, sosyal ve doğa olayları vb. görselleri okuması, anlamlandırıp yorumlaması olarak tanımlanabilir. Ayrıca görsel okuma içinde öğrencilerin duygu, düşünce ve bilgilerini görsellerin vasıtasıyla başka bireylere aktarılması da söz konusudur (Ünalın, 2006). Görsel okumada öğrencilerin görsellerden anlam çıkarması hedeflenmektedir (Öz, 2006). Görsel okuma, anlamayı ve dolayısıyla bilgileri zihinde yapılandırmayı kolaylaştırır. Görsellerin yardımıyla zihinsel görüntüler oluşturmak, anlamak, bazı kavram ve olayları zihinde tasarlamak daha kolaydır. Bu nedenle öğrencilere çeşitli görselleri inceleme, yorumlama ve sorgulama çalışmaları yaptırılmalıdır (MEB, 2009: 18).

Okuma ve yazma okullarda öğretildiği gibi görsel okuma da öğretilmelidir. Çünkü günümüzdeki teknolojik gelişmeler, internet, televizyon gibi kitle iletişim vasıtasıyla verilen mesajlar genellikle görsel ağırlıklı olup bireylerin bu mesajları asıl amacının ve perde arkasını doğru algılaması gerekmektedir. Zaten ilköğretimin görsel okuryazarlık için en son amaçladığı kazanım siyasilerden ve kitle iletişim araçlarından alınan mesajların öğrenciler tarafından eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirilip gerçekleri elde ulaşabilmelidir (Ünalın, 2006). Görsel okuryazarlar farklı anlamları aktarmak için farklı görselleri yorumlar, oluşturur ve bu görsellerden verilen mesajı algılar (Akyol, 2007). Görsel okuryazarlık şu nedenlerden ötürü öğrenilmelidir:

- Pek çok bilgi verici metinde görseller bulunmaktadır.
- Her düzeydeki okuyucuya görsel metinler hitap etmektedir.
- Yazılı ve sözlü metinlere nazaran görsel metinler bilgileri daha açık, net ve anlaşılır hale getirebilirler.
- Görsel metinler elektronik ortamlarda daha çok kullanılmaktadır.
- Görsel okuryazarlık hayat boyunca kullanılabilen yetenek olup çağımız teknolojisinin daha fazla gerekli kıldığı bir yetenektir (Akyol, 2008).

Öğretim programları daha çok beyinlerin sol yarımküresini ağırlıklı olarak kullanan öğrenciler için tasarlanmışlardır. Bu durum beyninin sağ yarım küresini aktif olarak kullanan öğrenciler için dezavantaj oluşturabilecek durumdur. İlköğretim TDÖP’de yer alan görsel okuma ve sunu öğrenme alanı sayesinde bu tür öğrencilerin akademik performansı daha üst seviyeye çıkabilecektir (Akyol, 2007).

Görsel okuma çalışmalarında öncelikle öğrencilere metnin görseli okutulmalıdır. Bu noktada görselden öğrencinin ne anladığı sorulabilir, arkadaşları ile görsel hakkındaki fikirlerini müzakere edebilir. İkinci aşamada öğrencilerin metinle ilgili olarak kendi görsellerini ortaya koymaları istenebilir. Bu noktada öğrencilerin en iyi görseli ortaya koyabilmeleri arkadaşları ile görüş alışverişi içerisine girmelerine imkan verilmelidir. Üçüncü aşamada ise görsellerle alıştırmaya yapılmalı, renk kullanımı çalışmaları yaptırılmalı ve öğrencilerin farklı görsel tasarımlar oluşturmaları sağlanmalıdır.

Görsel sunu: Bireylerin anlatıma canlılık ve anlaşılabilirlik katmak amacıyla görsellerden yararlanması önemlidir. görsel sunu; sesler, kuklalar, grafikler, fotoğraflar, elektronik metinler, vb. araçları kullanarak anlam kurması ve bu anlamı ifade etmesidir (Akyol, 2008). Görsel sunu aracılığı ile öğrencilerin hem yazılı hem de sözlü becerileri geliştirilebilir. Çünkü görsel sunu kavramları, sınıflamayı, sıralamayı ve karmaşık konuları sunmayı kolaylaştırmak suretiyle öğrencilerin ön bilgileriyle yeni bilgileri bütünleştirip ve bireylerin bilgileri zihninde yapılandırma sürecine hız verir (MEB, 2009: 18).

Öğrencilerin görsel sunu becerilerinin geliştirilmesinde öğretmene önemli roller düşmektedir. Her konuda olduğu gibi başarılı bir görsel sununun yapılabilmesi için de plana ihtiyaç duyulmaktadır. Öğretmen sunum yapılmadan sunum planını öğrencilerle tartışmalıdır. Sunum öncesi, sırası ve sonrasında neler yapılacağı üzerinde durulmalıdır (Akyol, 2008).

2.8. Dil Bilgisi Öğretimi

Dil bilgisi sesleri, kelimeleri ve cümleleri incelediği için günlük hayatta etkili bir şekilde konuşmamıza ve yazmamıza rol oynar. Bu yönüyle bireylerin doğru düşünme ve ifade becerilerinin gelişmesi açısından önemli bir bilim dalıdır. Kavcar vd. (1998), dil bilgisinin günlük yaşamda sık sık yapılan dil hatalarının nedenini dil bilgisi yönünden eksikliğimize bağlamaktadır. Bu durumdan kurtulmanın yolunu ise Türkçe dil bilgisini çok iyi bilmek ve öğretmekten geçtiğini belirtmektedir.

Dil bilgisi sesleri cümleleri, sözcükleri ve cümleleri farklı yönlerden inceler. Daha doğru ve kusursuz düşünmemizi, konuşmamızı ve yazmamızı sağlar (Özbay, 2008). Dil bilgisi bir dilin kuralları içermektedir. Yazılı ve sözlü anlatımın temel unsuru olan dilin kurallarına göre hareket etmek daha kolay iletişim kurmamızı sağlamaktadır

(Ünalın, 2006). Okur ve Yılmaz (2008) dilin kurallarının öğretiminin dil öğretimi kadar önemli bulmaktadır ve dil bilgisi öğretiminin çocuğun ailesinde farkında olmadan yavaş yavaş öğrendiğini düşünmektedir. Okul öncesi dönemde ise dil bilgisi çocuklar çevresindekilerle etkileşime geçtiklerinde dilin kurallarına göre iletişim kurarlar ve sözlü olarak dil bilgisi kurallarını öğrenirler (Güneş, 2007).

İlköğretim çağındaki çocukların Türkçe dersleri ile okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerileri geliştirilmek ve gerekli alışkanlıkları kazanmaları amaçlanmaktadır. Dil bilgisi öğretimi bu becerilerin gelişmesine imkan sağlamaktadır ve bu yönüyle dil bilgisi öğretimi bir amaç değil amaca ulaşma noktasında bir araçtır (Sağır, 2002). Çocuk okula gelene kadar dilini konuşarak ve dinleyerek öğrenmektedir. Okulda ise yine dilini konuşarak, okuyarak, yazarak ve dinleyerek öğrenecektir. Bu noktada dil bilgisi öğretimi ile çocukların farkında olmadan edindiği dil kurallarını konuşma ve yazma etkinlikleri sırasında kullanmasına imkan sağlanmalıdır (Öz, 2006).

Yapılandırmacı yaklaşımında dil bilgisi öğretiminin amacı dil becerileri, iletişim, anlama, etkileşim, işlevsellik, kavramları geliştirme ve zihinsel becerileri geliştirme olarak ele alınmaktadır (Güneş, 2007). Birey bu noktada öğrenme ortamında aktiftir ve yeni edindiği bilgilerle eski bilgilerini yapılandırır. Yapılandırmacı öğrenme ortamlarında öğretmen dil bilgisi ile ilgili etkinliklerde dil kurallarını öğrencilere doğrudan sunma yerine bu kuralları sezdirir. Aktif olarak dil bilgisi ile ilgili etkinliklere katılan öğrencilerin diğer dil becerileri ile etkileşimi sağlanır ve dil bilgisi kuralları zihinlerinde yapılandırılmış olur. Yapılandırmacı yaklaşım esas alınarak hazırlanan TDÖP’de ilköğretim dil bilgisi kurallarının sezdirilerek öğretilmesi esas alınmıştır (MEB, 2009). Bu durum öğrencilerin dört temel dil becerilerinin gelişmesi açısından olumlu bir durumdur.

2.8.1. Dil Bilgisi Öğretiminin Önemi

Dil bilgisi öğretimi, bireyin mensubu olduğu toplumun dilinin kurallarının öğrenmesi ve böylelikle yaşadığı toplumun bireyleri ile sağlıklı iletişime geçmesi bakımından önem arz etmektedir. Doğru konuşmamızda ve yazmamızda dil bilgisinin oldukça önemlidir (Kavcar vd.). Dilimizi hatasız ve düzgün kullanma noktasında ciddi problemlerimizi olduğu gerçektir. Bunun yanında dil bilgisi diğer öğrenme alanlarını etkileyen ve onlardan da etkilenen bir özellik taşımaktadır. Dil bilgisi öğretimi öğrenci seviyesine uygun biçimde ayrıntıları verilerek gerçekleştirilmelidir. Okuma-dil,

dinleme-dil, anlatma-dil ilişkileri sezdirilmek suretiyle bu ilişkiler kavratılmalıdır (Özby, 2007: 140). Bu bakımdan dil bilgisi öğretiminin etkili ve verimli gerçekleştirilmesi önemlidir.

“Dil bilgisi, gösterenin (biçim) gösterilene (anlam) erişmesine sürecindeki kurallar topluluğudur. Bu kurallar topluluğunun öğretimi şüphesiz ki dil öğretimine denktir” (Okur ve Yılmaz, 277: 2008) Dil bilgisi öğretimi, dilin kurallarının öğretildiği bir bilim olduğundan öğrencilerin konuşmalarında, okumalarında ve yazmalarında görülen birçok hata dil bilgisi öğretiminin eksikliğine bağlanmaktadır. Bu yanlışlıkların giderilmesi için de daha fazla dil bilgisi eğitiminin yapılması gerektiğine inanılmaktadır. Bundan dolayı birçok ülkede ana dil eğitimi dil bilgisi eğitiminin egemenliği altında bulunmuştur (Demirel ve Şahinel, 2006: 124).

Dil bilgisi olmaksızın bireylerin duygu ve düşüncelerini daha doğru ve eksiksiz anlatabilmesi imkan dahilinde değildir (Sağır, 2002). Dil bilgisi öğretimi sayesinde birey dilinin kurallarının, inceliklerinin ve güzelliklerinin farkında olur. Kendi dilini doğru, etkili ve verimli kullanabilme özgüvenine erişir. Türkçenin diğer becerilerinin gelişmesinde de dil bilgisi öğretimi önemlidir. Dil bilgisi öğretimi sayesinde birey dinleme ve okuma becerileri gelişir. Bunun yanında konuşma ve yazmada üstün bir ifade becerisinin kazılmasında da yine dil bilgisi öğretiminin önemli bir husus olduğu göze çarpmaktadır. Bu bakımdan dil bilgisi, doğru konuşmak ve yazmak sanatıdır şeklinde tanımlanabilir (Sağır, 2002).

Türkçe dersleriyle öğrencilerin dinleme, konuşma, okuma, yazma ve anlama yönlerinden gelişimleri istenmektedir. Bu bakımdan dil bilgisi öğretimi bu isteklere ulaşabilme noktasında kullanılan bir araçtır. Dil bilgisi öğretimi ile Türkçenin temel dil becerilerine nitelikli bir şekilde sahip öğrenciler yetiştirmek başlıca amaçtır.

2.8.2. Dil Bilgisi Öğretiminin Amaçları

Dil bilgisi öğretimini doğru anlama ve konuşmayı sağlayan bir çalışma alanı olarak düşünebiliriz. Dilin kuralların içeren dil bilgisinin öğretimi de dil öğretiminin önemli bir boyutunu içermektedir. Dil bilgisi dilin kurallarını bulmayı, bu kuralların birbirleri ile olan ilişkilerini ortaya koymayı amaçlar (Adalı, 1983). Dil bilgisi öğretimi kurallar ve tanımlardan yola çıkılarak gerçekleştirilmemelidir. Bunun yerine öğrenci düzeyine uygun metinlerle dil kuralları sezdirilmeli ve öğrenciler için bu kurallar beceri ve alışkanlık haline getirilmelidir. Dil bilgisi doğru konuşma ve yazma sanatıdır

(Özbay, 2008). Dil bilgisi öğretiminde amaç kural ezberletmek değil öğrencilerin kendi dillerinin olanaklarını keşfetmelerini sağlamak, onların anlama ve anlatma becerilerini geliştirmektir. Bu bakımdan dil bilgisi öğretiminde kural öğretimi bir amaç değil, bireyin dilini daha donanımlı kullanabilmesini sağlayan bir araç gibi düşünülebilir. Dil bilgisi öğretiminin başlıca amacı anlama ve anlatma becerilerini geliştirmek olduğu için Türkçe derslerinin bazı saatlerinin dil bilgisi öğretimine ayrılması doğru değildir (Sever vd, 2006). Türkçe öğretiminin bütünlük ilkesi gereği dil bilgisi öğretiminin anlama ve anlatma etkinlikleri ile birlikte sürdürülmesi gerekmektedir. Diğer temel dil becerileri ile sürdürülecek dil bilgisi öğretimi işlevsel bir nitelik kazanmış olur. Böylelikle bireyler dil bilgisi öğretimiyle dillerinin canlılığını, anlatım gücünü ve olanaklarını görür, ondan sözlü ve yazılı anlatımda yeterince yararlanırlar (Sağır,2002).

Yapılandırmacı yaklaşıma göre öğrencileri derslerde aktifler ve kendi bilgi birikimleri ile derslerdeki etkinliklere katılabilirler (Açıkgöz, 2008). Yapılandırmacı yaklaşıma göre dil bilgisi öğretiminde amaç bireylerin iletişim, anlama, kavramları geliştirme, yazma, ifade becerilerini, zihinsel becerilerini geliştirme ve böylece bilgisi öğretimini işlevsel bir niteliğe kavuşturmadır (Güneş, 2007). Demirel ve Şahinel (2006, 126), dil bilgisi öğretiminin başlıca amaçlarını şöyle sıralamaktadır:

“Öğrencilerin bilinçaltı yapılarını bilinç düzeyine çıkarma ve bunları kullanım alanına getirme.

Dilin işleyiş düzenini öğrencilere kavratma.

Öğrencilerin bir iletişim aracı olarak dili doğru ve etkili bir biçimde kullanmalarını sağlama.”

Dil bilgisi öğretiminin amaçlarına ulaşılabilmesi için çeşitli ilkelere yararlanılmalıdır (Demirel ve Şahinel, 2006: 19; Erdem, 2007: 24; Karadüz, 2007: 288-296; Kavcar vd., 1998: 80; Özbay, 2007: 153; Sağır, 2002: 79-80; Ünalın, 2006: 121;Yapıcı, 2004) . Dil bilgisi öğretiminin ilkeleri şöyle sıralanabilir:

1. Dil bilgisi kurallarının öğretiminde sezdirme yaklaşımı benimsenmelidir.
2. Dil bilgisi derslerinde eğitim ortamlarının beceri kazandıracak şekilde tasarlanması gerekmektedir.
3. Dil bilgisi öğrenilen ve kazanıma dönüştürülen bir alan olmalıdır.
4. Eğitim programlarında ortaya çıkan güncel öğrenme yaşantıları dil bilgisi öğretiminde kullanılmalıdır.

5. Dil bilgisi öğretiminin bireyin yazma ve konuşma becerilerini destekleyecek nitelikte olması gerekmektedir.
6. Dil bilgisi öğretimi etkinliklerinde çözümlenecek cümleler usta yazarların eserlerinden seçilmelidir.
7. Dil bilgisi etkinliklerinde öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyi dikkate alınmalıdır.
8. Dil bilgisi öğretimi, bilinenden bilinmeyene, somuttan soyuta, yakından uzağa gibi öğretimin temel ilkelerine göre gerçekleştirilmelidir.
9. Dil bilgisi bağımsız bir ders olarak değil okuma- anlama etkinlikleri ile birlikte yürütülmelidir.
10. Dil bilgisi öğretiminde tümevarım yöntemi uygulanmalıdır.
11. Dil bilgisi öğretiminde sadece kural öğretilmemelidir. Dil kurallarının bireylerde beceri ve alışkanlık haline getirilmesi için alıştırmalar yapılmalıdır.
12. Öğretimde çıkış noktası öğrencilerin karşılaştığı dil sorunları olmalı, öğrenciler hangi kuralları bilmiyorsa o konular öğretilmelidir.
13. Dil bilgisi öğretiminde öğrenci düzeyine uygun metinlerden yararlanılmalıdır.
14. Dil bilgisi konuları, birbirinden bağımsız olarak değil birbirini tamamlayacak ve destekleyecek biçimde işlenmelidir.
15. Dil bilgisi öğretiminde öğretilecek konunun özelliğine göre farklı öğretim yöntemleri kullanılmalıdır.

Dil bilgisi öğretimi yukarıdaki temel ilkelere göre yönlendirilirse öğrencilerin, konuşma ve yazmalarındaki yanlışlar düzeltilebilir, cümle kurmalarında özgüvenleri artırılabilir ve kelime hazineleri geliştirilebilir (Öz, 2006).

2.8.4. Dil Bilgisi Öğretiminin Sorunları

Dil bilgisi ile ilgili yapışan çalışmalar dil bilgisi öğretiminin sorunlarının olduğunu ortaya koymaktadır (Çifçi, 2006, Demir, 2009: 60-65; İşcan, Kolukısa, 2005: 301-305; Özbay, 2007:145; Sever, 2004: 31). Bu sorunlar şöyle sıralanabilir:

1. Dil bilgisi öğretiminde sadece kural öğretilmekle yetinilmesi ve dil bilgisi öğretiminin işlevsel bir niteliğe kavuşturulamaması.

2. Dil bilgisi öğretiminde kuralların veriliş amaçlarının öğrencilere ifade edilmemesi.
3. Dil bilgisinin öğretiminin Türkçe dersinden bağımsız olarak gerçekleştirilmesi.
4. Dil bilgisi öğretiminde kullanılan materyallerin yetersizliği.
5. Dil bilgisi öğretimi için bazı sınıfların fazla bazılarının az zaman ayırması, öğretimin anlama ve anlatma becerilerini destekleyici nitelikte uygulamalı şekilde gerçekleştirilmemesi.
6. Dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde, bilgi düzeyindeki davranışların yoklanması.
7. Dil bilgisinin terim karmaşasının olması. Dil bilgisi terminolojisinin henüz istikrara kavuşturulmamış olması. Bu manada bir terim için birden fazla adlandırmanın yapılması.
8. Ders kitaplarında, dil bilgisi öğretimi için kullanılan tümevarım yönteminin yeterince etkili kullanılmaması. Yetersiz bir kaç örnekten sonra kuralların verilmesi.
9. Dil bilgisi öğretiminde geleneksel öğretim yöntemlerin kullanılması, çağdaş öğretim yöntemlerinden yeteri kadar yararlanılmaması.
10. Dil biliminin ortaya koyduğu yaklaşımlardan yeterince yararlanılmaması ve ders kitaplarında kullanılmaması.
11. Dil bilgisi kitaplarında konulara anlam veya şekil bakımından yaklaşılması. Anlam ve şeklin birbirini tamamlayıcı işlevi göz ardı edilmesi.

Yukarıda sıralanan sorunlardan ötürü dil bilgisi öğretimi hedeflerine ulaşamamakta ve Türkçe öğretimi içerisinde sorunlu bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sorunların üstesinden gelinildiğinde öğrencilerin anlama ve anlatma becerileri gelişecek ve kendi dillerini daha verimli ve etkili kullanabilme becerileri de kuşkusuz arttırılacaktır.

Dil bilgisi öğretiminin daha sağlıklı gerçekleşmesi için öncelikle okullarda yazılı ve görsel araç ve gereçler bulunmalı ve öğretmenler bu araç ve gereçleri dil bilgisi öğretiminin amaçlarına ulaşabilmesi için etkili bir şekilde kullanmalıdır. İşcan ve Kolukisa'nın (2005) araştırmasına öğretmenler dil bilgisi öğretimi etkinliklerinde yazı tahtası, kitap ve defter dışındaki materyallere ya yer vermemekte ya da çok az yer vermektedir.

Dpy, Sbs gibi sınavların test tekniği yapılması öğretmenleri dil bilgisi öğretiminin değerlendirmesinde bu tekniği kullanmaya yöneltmektedir. Test tekniği genellikle bilgi düzeyindeki becerileri ölçmektedir (Erdem, 2007). Öğrendikleri bilgileri sadece test tekniği ile hazırlanan sınavlarda kullanan öğrencileri ise belli bir müddet sonra bu bilgilerini unutmaktadırlar Bu nedenle dil bilgisi kuralları öğrencilerde bir beceri ve kazanım haline gelmemekte, günlük yaşamda da kullanılmamaktadır (Karadüz, 2007: 283).

Dil bilimi dilin doğasını fiziksel, ruhsal ve toplumsal yönünü açıklamaya çalışır. (Tura, 1983: 8). Dil bilgisi öğretiminin bir diğer sorunu dil biliminin ortaya koyduğu verilerden yeterince yararlanamamaktır. Modern dil bilimi dilin şekil ve anlam yönünü ortaya koymuştur. Türkçe öğretiminde dilin bu özelliği göz ardı edilmekte dilin ya şekil ya da anlam yönünden yaklaşılmaktadır. Bu nedenle Türkçe öğretiminin dil biliminin ortaya koyduğu yeni yöntem ve yaklaşımları dikkate alması gerekmektedir (Özbay, 2007: 143-144).

2.9. İlgili Araştırmalar

Kaygusuz' un (2006) ilköğretim ikinci kademedede Türkçe dil bilgisi öğretimi üzerinde bir araştırma adlı yüksek lisans tezi çalışmasında dil ve dil bilgisi kavramları üzerinde durulmuş, dil bilgisi öğretiminin Türkçe öğretimindeki yeri ve önemi vurgulanmış, dil bilgisi öğretiminin sorunları ve çözüm önerilerinden bahsedilmiştir. Dil bilgisi öğretiminde kullanılacak öğretim yöntemleri özellikleri ile birlikte çalışmada yer almaktadır. Çalışmanın sonucunda dil bilgisinin soyut bilgi olarak görüldüğu ve kalıcılıktan uzak bir şekilde öğretildiği ortaya konulmuştur. Dil bilgisi öğretiminin hedeflediği davranışların uygulama boyutuna geçemediği sonucuna varılmıştır. Çalışmada bu soruna çözüm olarak Türkçe dil bilgisi öğretiminin uygun yöntemlerle ve özenli uygulamalarla yapılması gerektiği vurgulanmıştır.

Derman 'ın (2008) dil bilgisi öğretiminde metinlerin seçimi üzerine bir araştırma adlı doktora tezi çalışması araştırmacı tarafından dil bilgisi öğretimi için hazırlanan metinlerle ders kitabında yer alan metinleri kullanan öğrencilerin akademik başarıları arasındaki farkı belirlemeye yönelik deneysel bir çalışmadır. Araştırma sürecinde, belirlenen dil bilgisi konularının işlenişinde kontrol grubunda ders kitabında yer alan metinlerle, deney grubunda ise araştırmacı tarafından geliştirilen metinlerle öğretim gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın sonucunda araştırmacı tarafından seçilen metinlerle

yapılan dil bilgisi öğretiminin ders kitabında yer alan metinlerle yapılan dil bilgisi öğretimine göre akademik başarıyı daha etkili olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Erdem (2007) “İlköğretim Kademedeki Dil Bilgisi Öğretiminin Sorunları Üzerine Bir Araştırma” adlı doktora tezinde dil bilgisi öğretiminin sorunları üzerinde durmuş ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri sunmuştur. Bu çalışmada evren Ankara ilinin sekiz ilçesidir. Evrenden 257 öğretmene ulaşılmıştır. Hazırlanan anket formu öğretmenlere uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda dil bilgisi öğretimine ilişkin ankette yer alan sorunların büyük bir bölümüne öğretmenler katılmışlardır. Öğretmenlerin dil bilgisi öğretiminde materyal kullanımında sorun yaşadıkları özellikle ders kitabını kullandıkları ortaya çıkmıştır. Erdem tarafından anketteki sorunlara ilişkin önerilen çözüm önerilerin çoğunluğuna öğretmenlerin katıldığı ortaya çıkmıştır.

Çeçen (2007) “Metne Dayalı Dil Bilgisi Öğretimi” üzerine isimli doktora çalışmasında, uygulamanın etkinliklerini 2005 taslak programına göre hazırlanmış, dil bilgisinin önceki programdan yeni programa geçirdiği evreleri görebilmek amacıyla programlar karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Çalışma için altı, yedi ve sekizinci sınıfta öğretilen dil bilgisi kurallarından ek, kelime ve cümle düzeyinde olmak üzere “ek fiil, yapım ekleri, yapı bakımından kelimeler, sıfatlar, zarflar ve cümlenin öğeleri” konuları belirlenmiştir. Elli sorudan oluşan çoktan seçmeli sorular, 118 öğrenciye bu konularda becerilerini ölçmek amaçlı uygulanmıştır. 2006-2007 öğretim yılında araştırmanın örneklemini Ankara Gölbaşı TEK İlköğretim Okulunun bir şubesi kontrol grubu, Etimesgut Sakarya İlköğretim Okulunun bir şubesi de deney grubu olarak seçilerek uygulama yapılmıştır. Araştırma sonucunda; deney ve kontrol grubunun ön test ve son test sonuçları karşılaştırıldığında iki grubun ön testlere göre daha iyi noktada olduğu görülmüştür ancak deney grubunun kontrol grubuna göre daha başarılı olduğuna ulaşılmıştır. Araştırmada sonucunda metne dayalı dil bilgisi öğretiminin önemli olduğu ve tematik yaklaşımın metne dayalı dil bilgisi öğretimini engellemesine müsaade edilmemesi gerekliliği ortaya konulmuştur.

Akbaba (2007), görsel araçların ilköğretim ikinci kademedeki dil bilgisi öğretimine katkısı üzerine deneysel bir çalışma adlı yüksek lisans çalışmasında geleneksel öğretim yöntemleri ile gerçekleştirilen dil bilgisi öğretimi ile dil bilgisi öğretiminde kullanılan görsel araçların öğrenci başarısına etkisini karşılaştırmıştır. Araştırmanın sonucunda görsel araçlarla öğrenim gören öğrencilerin geleneksel

yöntemle öğrenim gören öğrencilere göre akademik olarak daha başarılı oldukları görülmüştür.

Tan (2008), ilköğretim 7. sınıf dil bilgisi öğretiminde zarflar konusu ile ilgili yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanmış çalışma yapraklarının öğrenci başarısına etkisi adlı yüksek lisans çalışmasında zarflar konusu deney grubuna yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak hazırlanan çalışma kağıtları ile işlenmiş, kontrol grubuna ise çalışma yaprakları kullanılmadan işlenmiştir. Araştırmanın sonucunda yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanan çalışma yapraklarının öğrenci başarısını arttırdığı görülmüştür.

İtmeç (2008), ilköğretim altıncı sınıf TDÖP dil bilgisi öğrenme alanının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi adlı çalışmasında ilköğretim altıncı sınıf Türkçe öğretmenlerinin ilköğretim TDÖP'deki dil bilgisine ait kazanımlar, etkinlikler, yöntem ve teknikler, materyaller ile ölçme değerlendirme teknikleri hakkındaki görüşleri belirlenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu ile anket formu geliştirilmiştir. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin kazanımları öğrenci dil gelişimine çoğunlukla uygun buldukları, programda önerilen etkinliklerin öğretmenler tarafından kullanıldığı, öğretmenlerin daha kolay ulaşılabilir materyalleri tercih ettikleri ve dil bilgisi öğretiminde anlatım, soru- cevap vb. teknikler kullandıkları sonucu ortaya çıkmıştır.

Daloğlu (2005), ilköğretim okullarında okutulan Türkçe ders kitaplarındaki dil bilgisi konuları üzerine bir araştırma isimli yüksek lisans tezi çalışmasında, ilköğretim okullarında okutulan Türkçe ders kitaplarının fiziki özellikleri ile bu kitapların dil bilgisi konularındaki eksiklikleri ve farklılıklarını tespit etmiştir. Araştırmanın sonucunda ders kitaplarındaki dil bilgisi konularının Türkçe dersinin hedef davranışlarını gerçekleştirmeye yönelik hazırlanmadığı ortaya konulmuştur.

Yaman (2006), ilköğretim ikinci kademe dil bilgisi derslerinde kavram haritası tekniğinin öğrenci başarısına ve hatırlamaya etkisi isimli doktora tezi çalışmasında, kavram haritası tekniğinin Türkçe dil bilgisi derslerindeki öğrenci başarısına ve hatırlamaya etkisini belirlemiştir. Çalışmanın başında ve sonunda hem deney hem de kontrol grubuna bilgi testi, açık uçlu soru formu ve Türkçe dersi tutum ölçeği uygulanmıştır. Ayrıca deney grubu öğrencilerine mülakat yapılmış, deney grubunun bazı dersleri video kamerayla kaydedilmiştir. Araştırmanın sonucunda kavram haritasının geleneksel yöntemle göre Türkçe dil bilgisi derslerinde başarıyı arttırdığı,

öğrencilerin sahip olduğu kavram yanılgılarını azalttığı, öğrencilerin derse katılımlarını ve güdülenmelerini olumlu etkilediği, öğrencilerin Türkçe dersine olan tutumlarını olumlu yönde etkilediği ve özel ilköğretim okulu öğrencilerinin devlet okullarında okuyan öğrencilere göre dil bilgisi kavramlarını daha iyi öğrendiği bulguları ortaya konulmuştur.

Altunkaya (2010), eski ve yeni ikinci kademe Türkçe dersi öğretim programları ve ders kitaplarında dil bilgisi öğretiminin karşılaştırılması isimli yüksek lisans tezi çalışmasında, 6. 7. 8. sınıf Türkçe dersi eski (1981) ve yeni (2006) öğretim programı ve ders kitaplarında dil bilgisi konularının metot ve içerik yönünden karşılaştırılması yapılmış, benzerlikler ve farklılıklar ortaya çıkarılmıştır. Araştırma sonucuna göre 1981 programında tanımdan kurallara ezber bilgi ile yapılan dil bilgisi eğitiminin yerini yeni 2006 Türkçe programı ile somuttan soyuta, bilinenden bilinmeyene, basitten karmaşığa giden, yeni bilgiyi tanım vermeden sezdirme yoluyla öğrencinin keşfettiği, anlamlandırdığı, yaratıcı yeni etkinliklerin oluşmasına fırsat tanınan bir dil bilgisi öğretimi yaklaşımı esas alındığı ortaya konulmuş ancak yeni programın da bilimsel dil bilgisi ışığında yeniden gözden geçirilmesi gerekliliği belirtilmiştir.

Altas (2009), Türkçe dil bilgisi öğretiminin tarihi ve içerik odaklı dil bilgisi öğretimi ile görev odaklı dil bilgisi öğretiminin uygulamalı karşılaştırılması isimli yüksek lisans tezi çalışmasında, metin odaklı dil bilgisi öğretimi ile görev odaklı dil bilgisi öğretimini karşılaştırmıştır. Metin odaklı dil bilgisi öğretiminin dil bilgisi kurallarını sezdirildiği için öğrencilerin kuralları daha iyi öğrendiği sonucu ortaya çıkmış ve dil bilgisi öğretiminin başlarında bu yöntemin daha etkili olabileceği belirtilmiştir. Görev odaklı dil bilgisi öğretiminin ise günlük hayatta kullanılan dili doğal ortamda sunması, öğrencilerin sürekli etkileşimini gerektirmesi öğrencilerin derse karşı motivasyonunu ilgisini arttırdığı tespit edilmiştir. Bunun yanında görev odaklı dil bilgisi öğretiminin dil bilgisi kurallarının öğretiminde etkili olmadığı ortaya konulmuştur. Dil bilgisi kurallarının öğretilmesinden sonra bu yöntemin etkili olabileceği belirtilmiştir. Araştırmanın sonucunda her iki yöntemden de dil bilgisi derslerinde yararlanılması dil bilgisi derslerini verimli ve eğlenceli bir hale getireceği sonucuna ulaşılmıştır.

Kartallıoğlu (2008), ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin dil bilgisi kazanımlarına erişim düzeyi isimli yüksek lisans tezi çalışmasında, ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin dil bilgisi kazanımlarına erişim düzeyinin çeşitli değişkenler karşısındaki durumu

belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla Bolu ilinde 250 öğrenciye 7. sınıf Türkçe dil bilgisi kazanımlarına dayalı bir test uygulanmış, bunun yanında öğrencilerin sosyal hayatı ve akademik başarılarını belirlemek için 13 maddelik bir anket geliştirilmiştir. Araştırmanın sonucunda kız öğrencilerin kazanımlara erişim düzeyinin erkek öğrencilere göre daha iyi olduğu, çalışma masasına sahip öğrencilerin, sahip olmayan öğrencilere göre daha başarılı olduğu, evlerinde kitaplık bulunan öğrencilerin, evlerinde kitaplık bulunmayan öğrencilere göre daha başarılı olduğu, ekonomik seviyesi iyi olan öğrencilerin, maddi durumu kötü öğrencilere göre daha başarılı olduğu, kitap okuyan öğrencilerin, kitap okumayan öğrencilere göre daha başarılı, baba ve annenin eğitim durumunun arttıkça kazanımlara erişimin arttığı, öğrencilerin kazanımlara erişim düzeyi ile akademik başarıları arasında anlamlı ilişki olduğu bilgilerine ulaşılmıştır.

Bağcı (2010), ilköğretim Türkçe dersi 6. sınıf öğretmen kılavuz kitabının TDÖP dil bilgisi alanı açısından incelenmesi isimli yüksek lisans tezi çalışmasında, altıncı sınıf Türkçe dersi programı ile öğretmen kılavuz kitabının dil bilgisi öğrenme alanı kapsamında içerik olarak örtüşüp örtüşmediğini belirlemek ve öğretmen görüşlerine göre program ve kılavuz kitabın etkililiğini, verimliliğini ortaya koymuştur. Araştırma verilerinin değerlendirilmesi ile ilköğretim 6. sınıf Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitabının TDÖP dil bilgisi öğrenme alanıyla uyumsuz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Şengün (2006), 1981- 2001 yılları arasında öss ve öys’de çıkmış Türkçe sorularının dil bilgisi açısından incelenmesi isimli yüksek lisans tezinde, 1981-2001 yılları arasında uygulamada olan Türk Dili ve Edebiyatı programları ile bu yıllar arasında yapılan üniversiteye giriş sınavlarındaki Türkçe test soruları arasındaki bağlantı belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın sonucunda 1981- 2001 yılları arasında uygulamada olan programlardan 1957 programı tamamen edebiyat tarihi ağırlıklı olduğu için üniversiteye giriş sınavlarının gerektirdiği bilgi ve becerileri kazandırmaktan uzak bir program olduğu belirtilmiştir. 1992 programı ise % 23.68’lik bir oranla 1957 programına nazaran üniversiteye giriş sınavları için daha yeterli bir programdır. Ayrıca bu programa uygun olarak yazılan ders kitaplarında test sorularına yer verilmesi ÖSS ve ÖYS sorularını cevaplandırmada öğrencilere yararlı olacaktır sonuçlarına ulaşılmıştır.

Sügümlü (2009), dil bilgisi öğretiminde senaryo tabanlı öğrenme yaklaşımının etkililiği: kelime türleri örneği isimli yüksek lisans tezi çalışmasında ilköğretim ikinci kademe Türkçe dil bilgisi kavramlarının öğretiminde senaryo tekniğinin başarıya etkisi

incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda uygulama yapılan ilköğretim okulunda, senaryo tabanlı öğrenme yaklaşımının kullanıldığı deney grubu, geleneksel yöntemin kullanıldığı kontrol grubuna göre daha başarılı bulunmuştur. Bu sonuca göre geleneksel öğretim dil bilgisi öğretiminde öğrenci başarısını arttırmadığı ve dil bilgisi öğretiminde yeni yöntem ve tekniklerin kullanılması gerekliliği sonucu ortaya çıkmıştır. Ayrıca senaryo tabanlı dil bilgisi öğretimi ile öğrencilerin derse karşı ilgisi ve motivasyonunun arttığı, öğrencilerin iş birliği yaparak öğrenmelerinin gerçekleştiği, öğrencilerin derste öğrendikleri bilgileri günlük yaşamda kullandıkları bulgularına da ulaşılmıştır.

Uludağ (2002), İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Yazım ve Noktalama Kurallarını Uygulama Beceri Düzeyleri isimli çalışmasında, ilköğretim okullarının ikinci kademesindeki öğrencilerin yazım kuralları ve noktalama işaretlerini kullanma beceri düzeylerini belirlemiştir. Bunu amaçla Erzincan il merkezinde bulunan iki ilköğretim okulunun 6, 7 ve 8. sınıflarında öğrenim gören öğrencileri üzerinde yazılı anlatım uygulamaları yapılarak, yazım kurallarına uyma ve noktalama işaretlerini kullanma becerileri incelenmiştir. Araştırma sonucunda ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazım ve noktalama kuralları becerilerinde ciddi problemler olduğu görülmüştür.

Çıkla (2008), Tepegöz ile dil bilgisi öğretimi isimli çalışmasında, tepegöz ile dil bilgisi öğretiminin faydalarını ve tepegöz saydamlarının nasıl hazırlanacağı konusu üzerinde durmuştur. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin çalıştıkları okullardaki görsel ve işitsel araçların derslerde kullanmanın önemi vurgulanmıştır.

İşcan ve Kolukısa (2005), İlköğretim İkinci Kademe Dil Bilgisi Öğretiminin Durumu, Sorunları ve Çözüm Önerileri isimli çalışmalarında, ilköğretim ikinci kademedeki Türkçe dil bilgisi öğretiminin durumu, sorunları ve bu sorunlara çözüm yolları tespit edilmiştir. Araştırmada dil bilgisi öğretiminin sorunları olarak şunlar belirtilmiştir;

Dil bilgisi öğretiminde kuralların ezberletilmesi, dil bilgisinin ayrı bir ders olarak okutulması, dil bilgisi öğretiminde kuralların verilmiş amacının söylenmemesi, imla kuralları verilirken anlatımın kuraldan uygulamaya yönelik olması, noktalama işaretleri üzerinde fazla durulmaması, dil bilgisi öğretiminde kuralların genellikle sözcükten, sözcük gruplarından hareketle anlatılması, dil bilgisi öğretiminde dil bilimsel bir yaklaşımın olmaması, materyal yetersizliği, terim karmaşası, dil bilgisi öğretiminin işlevsel olarak anlatılmaması. Araştırmanın sonucunda öğrencilere dil zevki

kazandırmanın öneminden ve bu bilincin kazandırmanın yolu olarak öğrencileri iyi bir okur yapmanın gerekliliğinden bahsedilmektedir.

Göçer (2008), Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Çözümleme Yönteminin Kullanımı adlı çalışmasında dil bilgisi öğretiminde sıklıkla kullanılan tümevarım yönteminin bir tamamlayıcısı olarak çözümleme yöntemini ele almaktadır. Çözümleme yöntemiyle öğrencilerin ilgi kurma, işlevini sezme, ayırt etme ve sınıflama gibi zihinsel becerilerinin geliştirilerek cümleyi oluşturan sözcüklerin ve bu sözcüklerdeki dil bilgisel unsurların öğrenciler tarafından daha kolay anlaşılabilceğini ortaya koymaktadır. Tümevarım yöntemiyle işlevi öğretilmiş olan dil bilgisel unsurların çözümleme yöntemiyle öğrenciler tarafından kolayca öğrenildiği çalışmada ele alınmaktadır.

Aydın Yılmaz ve Mahiroğlu (2004), Dil Bilgisi Öğretiminde Geliştirilen Öğretim Materyallerinin Öğrencilerin Öğrenme düzeyine Etkililiği isimli çalışmalarında yapım ekleri ile sözcük türetme konusu ile ilgili materyal geliştirilmiş ve deney grubuna bu materyalle öğretim yapılmış, kontrol grubuna ise geleneksel öğretim materyalleri ile öğretim yapılmıştır. Sonuç olarak yeni geliştirilen materyalle yapılan öğretimin geleneksel materyallerle yapılan öğretime göre daha verimli olduğu görülmüştür.

Yapıcı (2004), ilköğretim dil bilgisi konularının çocuğun bilişsel düzeyine uygunluğu isimli çalışmasında ilköğretim birinci kademe Türkçe derslerinde okutulan Türkçe ders kitapları incelemiştir. Çalışmada İlköğretim birinci kademe öğrencilerinin bilişsel düzeyleri betimlenmiş, öğrencileri somut işlemler döneminde olduklarından dil bilgisi öğretiminde sorunlar yaşandığı belirtilmiştir. Çalışmanın sonucunda ise ilköğretim birinci kademe dil bilgisi öğretiminin öğrencilerin bilişsel düzeylerine göre yeniden düzenlenmesi istenmiştir.

Karadüz (2006), İlköğretim Türkçe Dil Bilgisi Kitaplarının Öğreticilik Kavramı Bağlamında Eleştirisi isimli çalışmasında ilköğretim ikinci kademe Türkçe kitaplarının dil bilgisi bölümleri ile Türkçe dersinde kullanılan dil bilgisi kitapları öğreticilik yönünden incelenmiştir. Dil bilgisi öğretimi için kullanılan kitaplarda tanım ve terimlerin ağırlıkta olduğu görülmüştür. Bu kitaplarda öğrencilerin dil becerilerini geliştirici etkinlik, uygulama ve araştırmalara yeterince yer verilmediği ortaya konmuştur. Araştırmanın sonucunda ders kitaplarında resim, grafik ve harita gibi görsel öğelerin bulunduğu zengin öğrenme etkinlikleri ile donatılması gerektiği belirtilmiş, dil bilgisi öğretiminin tanımdan hareketle yapılmaması gerektiği ortaya konmuştur. Bunun yerine dil bilgisi terimlerinin temsilcileri olan örneklerle hazırlanacak çalışma

kağıtlarıyla dil bilgisi öğretiminin gerçekleştirilmesi önerilmiştir. Ders kitaplarında kullanılan dilin öğrenci düzeyine uygun olması gerektiği ortaya konmuştur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın evren ve örnekleme ile verilerin toplanması, analizi ve kullanılacak istatistiksel işlemler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

İlköğretim 4-5. sınıflarda dil bilgisi öğretimini, 5. sınıf okutan veya okutmuş sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirmeyi amaçlayan bu çalışma, tarama modelinde olup, betimsel bir nitelik arz etmektedir. “Betimsel istatistik, bir değişkene ilişkin sayısal değerlerin toplanması, betimlenmesi ve sunulmasına olanak sağlayan istatistiksel işlemleri tanımlar. Betimsel istatistik bir örneklem üzerinde ya da ulaşılabilen durumlarda evrenin tamamından gözlem yaparak elde edilen verileri kullanarak, araştırmaya katılan bireylerin ya da objelerin özelliklerini betimlemeyi amaçlayan süreçtir” (Büyüköztürk, 2010: 5). Bunun için, araştırmacı tarafından üç bölümden oluşan ve konuyla ilgili çeşitli maddelerden oluşmuş anket formu oluşturulmuştur. Birinci bölümde araştırmaya katılanların demografik verilerini tespit etmeye yönelik kişisel bilgilere ilişkin sorular kısmı bulunmaktadır. İkinci bölümde ilköğretim 4-5. sınıf Türkçe Dersi Öğretim Programlarında yer alan dil bilgisi ile ilgili kazanımların öğrenci seviyesine uygunluğu ve öğretim sürecinde bu kazanımlarla ilgili ders işlenirken ne oranda problem yaşandığı belirlemeyi amaçlayan maddeler bulunmaktadır. Üçüncü bölümde ise dil bilgisi öğretimine yönelik görüşleri tespit etmeye yönelik önermeler bulunmaktadır.

3.2. Evren

Araştırmanın evrenini, 2010-2011 eğitim öğretim yılında Elazığ ve Diyarbakır illerindeki ilköğretim okullarında görev yapan beşinci sınıf öğretmenleri ve beşinci sınıf okutmuş sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır.

3.3. Örneklem

Araştırmanın örneklemini, 2010-2011 eğitim-öğretim yılında Diyarbakır ve Elazığ illerindeki ilköğretim okullarında görev yapan toplam 296 beşinci sınıf öğretmeni ve beşinci sınıf okutmuş sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

3.4. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Araştırmada ilköğretim 4-5. sınıflarda dil bilgisi öğretimine yönelik görüşler belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla, yerli ve yabancı literatür taranıp, uzman görüşleri de alınarak beşli likert tipi anket formu hazırlanmıştır. Bu formda ilköğretim TDÖP’de dil bilgisi ile ilgili kazanımlar bulunmaktadır. Bu kazanımlar programda yer aldığından dolayı faktör analizine ihtiyaç duyulmamıştır.

Birinci ve ikinci alt amaca ilişkin verileri elde etmeye dayalı anket formu hazırlanmıştır. Burada dil bilgisi öğretimine yönelik önerme bulunmaktadır. “Dil bilgisi öğretimine yönelik görüşler” başlıklı bölümün güvenilirlik-geçerlilik çalışması sonucunda ölçeğin KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) değeri 0,748, Bartlett Testi 2,806 ve Cronbach alfa, 764 olarak bulunmuştur.

3.4.1. Verilerin Toplanması

Anketin uygulanması amacıyla öğretmenlere herhangi bir zaman sınırlaması yapılmamıştır. Öğretmenlerin anketi içtenlikle doldurmalarını sağlamak amacıyla isimlerini yazmaları istenmemiş, anketin bilimsel çalışma amacıyla uygulandığı vurgulanmıştır. Ayrıca öğretmenlere anketi nasıl doldurmaları gerektiği, anketin amacı, ankette yer alan sorularla ilgili gerekli açıklamalar yapılmış ve anketin uygulanması sağlanmıştır.

3.4.2. Verilerin Analizi

Anket yoluyla elde edilen veriler, SPSS for Windows 16,0 paket programında analiz edilmek için bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Verilerin analizi için aşağıdaki istatistiksel işlemler yapılmıştır.

Dil bilgisi öğretimine yönelik görüşlerde, ilköğretim sınıf öğretmenlerinin görüşleri

- a. Cinsiyet,
- b. Görev yeri
- c. Mesleki kıdem
- d. En son mezun olunan okul türü

Değişkenlerine göre belirlenmeye çalışılmıştır. Analiz ve değerlendirmelerin anlaşılır olmasını sağlamak için;

- a. Görev yeri: Köy, İlçe Merkezi, İl Merkezi olmak üzere üç grupta değerlendirilmiştir.
- b. Mesleki Kıdem: 1-5 yıl, 6-10 yıl, 11-15 yıl, 16-20 yıl, 21 yıl ve üstü olmak üzere beş grupta, değerlendirilmiştir.
- c. En Son Mezun Olunan Okul: Eğitim Yüksekokulu-Eğitim Enstitüsü, Eğitim Fakültesi Lisans, Diğer Lisans Programı olmak üzere üç grupta değerlendirilmiştir.

Araştırmaya katılanların kişisel bilgileri ile ilgili (cinsiyet, görev yer birimi, mesleki kıdem, en son mezun olunan okul) tanımlayıcı istatistiksel analizler için, Frekans ve Yüzde Alma teknikleri kullanılmıştır.

İlköğretim 4-5. sınıflarda dil bilgisi öğretimine yönelik maddelerin istatistikî işlemlerinde, frekans ve yüzde alma tekniği ile birlikte likert tipi ölçek kullanıldığından dolayı genel aritmetik ortalama tekniği kullanılmıştır.

İlköğretim 4-5. sınıflarda dil bilgisi öğretimine ilişkin görüşler arasında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla, Bağımsız Gruplar t-testi uygulanmıştır.

İlköğretim 4-5. sınıflarda dil bilgisi öğretimine ilişkin görüşler maddelerinin mesleki kıdem, görev yeri ve en son mezun olunan okul türü değişkenleri açısından karşılaştırılmasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla, Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova), belirlenen farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Least Significance Test (LSD testi) uygulanmıştır. Homojen dağılım göstermeyen maddeler için Kruskal Wallis testi yapılmış ve farklılık belirten verilere Mann Whitney U testi yapılmış, anlamlılık düzeyi olarak 0,05 seçilmiştir.

Araştırmada uygulanan likert tipi ölçek, beşli derecelendirme şeklinde hazırlanmıştır. Beşli derecelendirme ölçeği, eşit ortalamalar esas alınarak;

Hiç Katılmıyorum – Hiç Uygun Değil - Hiç	: 1,00 - 1,80
Katılmıyorum - Uygun Değil - Az	: 1,81 - 2,60

Kısmen Katılıyorum - Kısmen Uygun - Orta	: 2,61 - 3,40
Katılıyorum - Uygun - Çok	: 3,41 - 4,20
Tamamen Katılıyorum – Çok Uygun – Pek Çok	: 4,21 - 5,00

Şeklinde puanlandırılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde ilköğretim ikinci kademedeki dil bilgisi öğretimine ilişkin görüşlerden elde edilen bulgular, tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır.

4.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde, araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetleri, şu an okuttukları sınıfları, görev yerleri, mesleki kıdemleri, mezun oldukları okula dair bilgileri tablolar halinde sunulmuş ve değerlendirilmiştir.

4.1.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Cinsiyet Dağılımı Araştırmaya Katılanların Cinsiyet Dağılımı Tablo 1' de görülmektedir.

Tablo 1. Cinsiyete Göre Dağılım.

Cinsiyet	F	%
Kadın	103	34,8
Erkek	193	65,2
Toplam	296	100

Tablo1 incelendiğinde araştırmaya katılan kadın öğretmenlerin sayısının 103 olduğu ve toplam öğretmenlerin % 34,8 ini oluşturduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan erkek katılımcı sayısının ise 193 olduğu ve toplam öğretmenlerin % 65,2 ini oluşturduğu görülmektedir.

4.1.2. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Okuttukları Sınıfa Göre Dağılımları

Araştırmaya katılan Öğretmenlerin okuttukları sınıfa dair bilgiler tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Okutulan Sınıfa Göre Dağılım.

Okuttuğu Sınıf	f	%
1. Sınıf	93	31,4
2. Sınıf	15	5,1
3. Sınıf	8	2,7
4. Sınıf	44	14,9
5. Sınıf	136	45,9
Toplam	296	100

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılanların 93 tanesi 1. sınıf, 15 tanesi 2. sınıf, 8 tanesi 3. sınıf, 44 tanesi 4. sınıf, 136 tanesi ise 5. sınıf okutmuştur. 1. sınıf okutanlar öğretmenlerin %31,4 ünü, 2. sınıf okutanlar öğretmenlerin 5,1 ini, 3. sınıf okutanlar öğretmenlerin 2,7 sini, 4. sınıf okutanlar öğretmenlerin 14,9 unu, 5. sınıf okutanlar öğretmenlerin 45,9 unu oluşturmaktadır.

4.1.3. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Görev Yerine Göre Dağılımı

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görev yaptıkları yer birimine göre dağılımları tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Görev Yerine Göre Dağılım.

Görev Yeri	F	%
Köy	26	8,8
İlçe Merkezi	114	38,5
İl Merkezi	156	52,7
Toplam	296	100

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin 26 tanesi köyde, 114 tanesi ilçe merkezinde, 156 tanesi ise il merkezindeki okullarda görev yapmaktadırlar. Köyde görev yapan öğretmenler toplam öğretmenlerin %8,8 ini, ilçe merkezinde görev yapan katılımcılar toplam öğretmenlerin 38.5 ini, il merkezinde görev yapan katılımcılar toplam öğretmenlerin % 52,7 sini oluşturmaktadır.

4.1.4. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılım

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre dağılımları tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Mesleki Kıdeme Göre Dağılım.

Mesleki Kıdem	f	%
1-5yıl	30	10,1
6-10yıl	62	20,9
11-15yıl	99	33,4
16-20yıl	35	11,8
21 ve üzeri yıl	70	23,6
Toplam	296	100,0

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin 30 tanesi 1-5 yıl arası, 62 tanesi 6-10 yıl arası, 99 tanesi 11-15 yıl arası, 35 tanesi 16-20 yıl arası, 70 tanesi 21 ve üzeri yıl arasında mesleki kıdeme sahiptirler. 1-5 yıl çalışanlar, toplam öğretmenlerin %10,1 ini, 6-10 yıl çalışanlar toplam öğretmenlerin %20,9 unu, 11-15 yıl çalışanlar toplam öğretmenlerin %33,4 ünü, 15-16 yıl çalışanlar toplam öğretmenlerin %11,8 ini, 21 ve üzeri yıl çalışanlar toplam öğretmenlerin %23,6 sını oluşturmaktadır.

4.1.5. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mezun Olunan Okula Göre Dağılım

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mezun oldukları okula göre dağılımları tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Mezun Olunan Okula Göre Dağılım.

Mezun Olunan Okul	f	%
Eğitim Enstitüsü- Yüksek Okulu	61	20,6
Eğitim Fakültesi	155	52,4
Diğer Fakülteler	80	27,0
Toplam	296	100,0

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin 61 tanesi eğitim enstitüsü- yüksek okulu mezunu, 155 tanesi eğitim fakültesi mezunu, 80 tanesi ise diğer fakültelerden mezun olmuşlardır. Eğitim enstitüsü- yüksek okulu mezunu katılımcılar toplam öğretmenlerin %20,6 sını, . Eğitim fakültesi mezunu katılımcılar

toplam öğretmenlerin %52,4ünü, . Diğer fakülteler (mühendislik, iibf vb.) mezunu katılımcılar toplam öğretmenlerin %27 sini oluşturmaktadır.

4.2. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Kazanımların Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna Göre Dağılımlar

İlköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili kazanımların öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin maddeler, toplanan veriler doğrultusunda analiz edilerek yorumlanmıştır. Bu kazanımların öğrenci seviyesine uygunluğuna yönelik maddelerin genel dağılımı tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Türkçe Öğretim Programında Dil Bilgisi İle İlgili Kazanımların Öğrenci Seviyesine Uygunluğunu Gösteren Maddelerin Ortalama ve Standart Sapmaları.

Madde No	n	\bar{X}	ss
1)Anlamli ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem adları kullanılmadan bu öğelerin işlevlerine değinilecektir.)	296	3,83	0,75
2)Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (Ad (ad durum ekleri), sıfat, zamir, fiil kavramları, örneklerden yola çıkılarak tanıtılmaya çalışılır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.)	296	3,60	0,76
3)Farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri dikkate alarak okur. (Öğretmen “veya, ama, fakat, ancak” kelimelerinden sonra düşüncenin farklılaştığını öğrencilere sezdirmelidir.)	296	3,89	0,72
4)Anlamli ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem temel anlamları açıklanmamalı ve bu öğelerin çeşitleri verilmemelidir.)	296	3,91	0,84
5)Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (İsim, sıfat, zamir, zarf, fiil, edat, bağlaç kavramları, örneklerden yola çıkılarak sezdirilmeye çalışılmalıdır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.)	296	3,55	0,85
6)Yazılarında farklı cümle yapılarına yer verir. (İki farklı cümle türünün birleştirilip tek bir cümle şeklinde ifade edilebileceği gösterilmelidir. Burada basit ve bileşik cümle türünün tanımı yapılmadan sadece öğrencilerin bunları kullanması özendirilmelidir.)	296	3,52	0,82
7)Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur. (Öğretmen, örnek okumalar yaparak noktalama işaretlerinin anlam üzerindeki etkisine dikkat çekmelidir.)	296	4,30	0,75
8)Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır.	296	4,03	0,79
9)Yazılarında farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri kullanır. (Yazılarında farklı düşünmeye geçerken; ama, fakat, veya, yalnız, buna rağmen vb. ifadeleri kullanır.)	296	3,73	0,80
10)Ekleri kullanarak kelime türetir. (Sadece cı, lı, lık, sız ekleri ile kelime türetilir. Kelime kök ve ek(ler)ini tanır.)	296	4,01	0,79
11)Mı soru edati, de ve ki bağlaçlarının doğru yazımı verilmelidir.	296	4,09	0,79
12)Büyük harflerin kullanım yerleri öğretilmelidir.	296	4,50	0,69
13) Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder	296	4,20	0,75
14)Dinlediklerinde eş sesli kelimeleri ayırt eder.	296	4,30	0,74
15)Dinlediklerinde eş ve zıt anlamlı kelimeleri ayırt eder.	296	4,43	0,71

Tablo 6. incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin TDÖP’de dil bilgisi öğretimi ile ilgili yazma kazanımlarının öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin görüşleri şunlardır:

Araştırmaya katılan öğretmenler “Anlamli ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem adları kullanılmadan bu öğelerin işlevlerine değinilecektir)” kazanımını

($\bar{x}=3,83$), “Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (Ad (ad durum ekleri), sıfat, zamir, fiil kavramları, örneklerden yola çıkılarak tanıtılmaya çalışılır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.)” kazanımını ($\bar{x}=3,60$), “Anlamalı ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem temel anlamları açıklanmamalı ve bu öğelerin çeşitleri verilmemelidir.)” kazanımını ($\bar{x}=3,91$), “Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (İsim, sıfat, zamir, zarf, fiil, edat, bağlaç kavramları, örneklerden yola çıkılarak sezdirilmeye çalışılmalıdır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir kazanımını ($\bar{x}=3,91$), “Yazılarında farklı cümle yapılarına yer verir. (İki farklı cümlenin birleştirilip tek bir cümle şeklinde ifade edilebileceği gösterilmelidir. Burada basit ve bileşik cümlenin tanımı yapılmadan sadece öğrencilerin bunları kullanması özendirilmelidir.)” kazanımını ($\bar{x}=3,52$), “Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır” kazanımını ($\bar{x}=4,03$), “Mı soru edatı, de ve ki bağlaçlarının doğru yazımı verilmelidir.” kazanımını ($\bar{x}=4,09$), “Büyük harflerin kullanım yerleri öğretilmelidir” kazanımını ($\bar{x}=4,50$) öğrenci seviyesine uygun veya çok uygun bulmuşlardır.

Tablo 6. incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin TDÖP’de dil bilgisi öğretimi ile ilgili okuma kazanımlarının öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin görüşleri şunlardır:

Araştırmaya katılan öğretmenler “Farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri dikkate alarak okur. (Öğretmen “veya, ama, fakat, ancak” kelimelerinden sonra düşüncenin farklılaştığını öğrencilere sezdirilmelidir)” kazanımını ($\bar{x}=3,89$), “Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur. (Öğretmen, örnek okumalar yaparak noktalama işaretlerinin anlam üzerindeki etkisine dikkat çekmelidir)” kazanımını ($\bar{x}=4,30$), “Ekleri kullanarak kelime türetir. (Sadece cı, lı, lık, sız ekleri ile kelime türetilir. Kelime kök ve ek(ler)ini tanır.)” kazanımını ($\bar{x}=4,01$) öğrenci seviyesine uygun veya çok uygun bulmuşlardır.

Tablo 6. incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin TDÖP’de dil bilgisi öğretimi ile ilgili dinleme kazanımlarının öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin görüşleri şunlardır:

Araştırmaya katılan öğretmenler “Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder” kazanımını ($\bar{x}=4,20$), “Dinlediklerinde eş sesli kelimeleri ayırt eder” kazanımını ($\bar{x}=4,30$), “Dinlediklerinde eş ve zıt anlamlı kelimeleri ayırt eder” kazanımını ($\bar{x}=4,43$) öğrenci seviyesine çok uygun bulmuşlardır.

Tablo 6 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin TDÖP'deki dil bilgisi ile ilgili kazanımları öğrenci seviyesine uygun ve çok uygun düzeyinde görüş belirttiği görülmektedir. Bu bulgu İtmeç (2008: 85) yapmış olduğu araştırma ile tutarlılık göstermektedir.

4.3. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP'de Dil Bilgisi İle İlgili Kazanımların Kazandırılmasında Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Dağılımlar

İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP'de Dil Bilgisi İle İlgili Kazanımların Kazandırılmasında Ne Oranda Problem Yaşanıldığına ilişkin maddeler, toplanan veriler doğrultusunda analiz edilerek yorumlanmıştır. Bu kazanımların kazandırılması sürecinde yaşanan problemlere yönelik maddelerin genel dağılımı Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Öğretim Sürecinde Türkçe Öğretim Programında Dil Bilgisi İle İlgili Kazanımların Kazandırılmasında Ne Oranda Problem Yaşanıldığını Gösteren Maddelerin Ortalama ve Standart Sapmaları.

Madde No	n	\bar{X}	ss
1)Anlamli ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem adları kullanılmadan bu öğelerin işlevlerine değinilecektir.)	296	2,73	0,79
2)Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (Ad (ad durum ekleri), sıfat, zamir, fiil kavramları, örneklerden yola çıkılarak tanıtılmaya çalışılır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.)	296	2,91	0,86
3)Farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri dikkate alarak okur. (Öğretmen “veya, ama, fakat, ancak” kelimelerinden sonra düşüncenin farklılaştığını öğrencilere sezdirmelidir.)	296	2,67	0,89
4)Anlamli ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem temel anlamları açıklanmamalı ve bu öğelerin çeşitleri verilmemelidir.)	296	2,60	0,86
5)Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (İsim, sıfat, zamir, zarf, fiil, edat, bağlaç kavramları, örneklerden yola çıkılarak sezdirilmeye çalışılmalıdır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.)	296	2,89	0,93
6)Yazılarında farklı cümle yapılarına yer verir. (İki farklı cümle birleştirilip tek bir cümle şeklinde ifade edilebileceği gösterilmelidir. Burada basit ve bileşik cümlelerin tanımı yapılmadan sadece öğrencilerin bunları kullanması özendirilmelidir.)	296	2,91	0,87
7)Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur. (Öğretmen, örnek okumalar yaparak noktalama işaretlerinin anlam üzerindeki etkisine dikkat çekmelidir.)	296	2,53	0,99
8)Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır.	296	2,71	0,93
9)Yazılarında farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri kullanır. (Yazılarında farklı düşünmeye geçerken; ama, fakat, veya, yalnız, buna rağmen vb. ifadeleri kullanır.)	296	2,79	0,88
10)Ekleri kullanarak kelime türetir. (Sadece cı, lı, lık, sız ekleri ile kelime türetilir. Kelime kök ve ek(ler)ini tanıır.)	296	2,54	0,91
11)Mı soru edatı, de ve ki bağlaçlarının doğru yazımı verilmelidir.	296	2,61	0,91
12)Büyük harflerin kullanım yerleri öğretilmelidir.	296	2,25	0,96
13) Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder	296	2,43	0,94
14)Dinlediklerinde eş sesli kelimeleri ayırt eder.	296	2,32	0,91
15)Dinlediklerinde eş ve zıt anlamlı kelimeleri ayırt eder.	296	2,21	0,92

Tablo 7 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin TDÖP’de dil bilgisi öğretimi ile ilgili yazma kazanımlarının kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına ilişkin görüşler şunlardır:

Araştırmaya katılan öğretmenlerin “Anlamli ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem adları kullanılmadan bu öğelerin işlevlerine değinilecektir)” kazanım maddesini ($\bar{x}=2,73$), “Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (Ad (ad durum ekleri), sıfat, zamir, fiil kavramları, örneklerden yola çıkılarak tanıtılmaya çalışılır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.)” kazanım maddesini ($\bar{x}=2,91$), “Anlamli ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem temel anlamları açıklanmamalı ve bu öğelerin çeşitleri verilmemelidir.)” kazanım maddesini ($\bar{x}=2,60$), “Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (İsim, sıfat, zamir, zarf, fiil, edat, bağlaç kavramları, örneklerden yola çıkılarak sezdirilmeye çalışılmalıdır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir” kazanım maddesini ($\bar{x}=2,89$), “Yazılarında farklı cümle yapılarına yer verir. (İki farklı cümlenin birleştirilip tek bir cümle şeklinde ifade edilebileceği gösterilmelidir. Burada basit ve bileşik cümlenin tanımı yapılmadan sadece öğrencilerin bunları kullanması özendirilmelidir.)” kazanım maddesini ($\bar{x}=2,91$), “Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır” kazanım maddesini ($\bar{x}=2,79$), “Mı soru edatı, de ve ki bağlaçlarının doğru yazımı verilmelidir” kazanım maddesini ($\bar{x}=2,61$), “Büyük harflerin kullanım yerleri öğretilmelidir” kazanım maddesini ($\bar{x}=2,43$) kazandırırken “orta” düzeyde problem yaşadıkları tespit edilmiştir.

Tablo 7 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin TDÖP’de dil bilgisi öğretimi ile ilgili okuma kazanımlarının kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına ilişkin görüşler şunlardır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin “Farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri dikkate alarak okur. (Öğretmen “veya, ama, fakat, ancak” kelimelerinden sonra düşüncenin farklılaştığını öğrencilere sezdirmelidir)” kazanım maddesini ($\bar{x}=2,67$), “Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur. (Öğretmen, örnek okumalar yaparak noktalama işaretlerinin anlam üzerindeki etkisine dikkat çekmelidir)” kazanım maddesini ($\bar{x}=2,53$), “Ekleri kullanarak kelime türetir. (Sadece cı, lı, lık, sız ekleri ile kelime türetilir. Kelime kök ve ek(ler)ini tanır.)” kazanım maddesini ($\bar{x}= 2,54$) kazandırırken ya az ya da orta düzeyde problem yaşadıkları tespit edilmiştir.

Tablo 7. incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin TDÖP’de dil bilgisi öğretimi ile ilgili dinleme kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşandığına ilişkin görüşler şunlardır:

Araştırmaya katılan öğretmenlerin “Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder” kazanım maddesini ($\bar{x}=2,43$), “Dinlediklerinde eş sesli kelimeleri ayırt eder” kazanım maddesini ($\bar{x}=2,32$), ” Dinlediklerinde eş ve zıt anlamlı kelimeleri ayırt eder” kazanım maddesini ($\bar{x}=2,20$) kazandırırken az problem yaşadıkları tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin TDÖP’deki dil bilgisi ile ilgili dinleme kazanımlarını öğrenci seviyesine daha uygun bulduğu ve kazanımların kazandırılması sürecinde daha az problem yaşadıkları görülmektedir. Yazma kazanımlarını, daha az uygun buldukları görülürken, bu kazanımların kazandırılması sürecinde ise daha fazla problem yaşadıkları tespit edilmiştir. Bu bulgulara göre öğretmenlerin öğrenci seviyesine uygun buldukları kazanımlarla ilgili ders işlerken daha az sorun yaşadıkları görülmektedir. Bu tespit Erdem’in (2007: 148) çalışmasıyla tutarlılık göstermektedir.

4.4. Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Maddelerle İlgili Öğretmen Görüşleri

Dil bilgisi öğretimine ile ilgili maddeler, toplanan veriler doğrultusunda analiz edilerek yorumlanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Dil Bilgisi Öğretimi İle İlgili Maddelerin Ortalama ve Standart Sapmaları.

Madde No	n	\bar{X}	ss
1.İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisi konuları yetersizdir.	296	3,48	1,19
2.İlköğretim 4. ve 5. sınıf programında yer alan kazanımları kazandırmada zaman problemi yaşanmaktadır.	296	3,58	1,10
3.İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında bulunan dil bilgisi kazanımları öğrencilere işlevsel dil bilgisi becerisini kazandıracak niteliktedir.	296	3,18	0,90
4.Ders kitapları ve yardımcı kitaplarda yer alan metinler dil bilgisi kazanımlarını kazandırmak için yeterlidir.	296	2,85	1,01
5.İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında olmayan bazı dil bilgisi konuları da öğretilmelidir.	296	3,36	1,13
6.Dil bilgisi öğretiminde öğrencilerin kendi dünyalarını bulabilecekleri metinlerden; hikaye, şiir, masal vb. yararlanılmalıdır.	296	4,40	0,69
7.Dil bilgisi öğretiminde görsel ve işitsel araçlardan yararlanılmalıdır.	296	4,42	0,62
8.Dil bilgisi öğretiminde örneklerden yola çıkarak kuralların öğretilmesi, öğrencilerin konuları daha kolay öğrenmesini sağlamaktadır.	296	4,34	0,79
9.Sınav sistemimiz(dpy, sbs) dil bilgisi öğretimini olumsuz yönde etkilemektedir.	296	3,27	1,16
10.Programda yer alan dil bilgisi konularını öğretmek için öğretmenlerin hazırlayacağı çalışma yaprakları dil bilgisi öğretimini daha etkili hale getirir.	296	4,06	,81
11.Dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde geleneksel ölçme araçları yerine alternatif ölçme araçları (ürün dosyası, performans ödevi, kavram haritası vb.) kullanılmalıdır.	296	3,46	1,08
12.Ülkemizdeki sınav sistemi, öğretmenleri ilköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında olmayan dil bilgisi konularını da öğretmeye yöneltmektedir.	296	3,91	1,03

13. İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğretmenleri sadece kılavuz kitapların ön gördüğü şekilde dil bilgisi öğretimini sürdürmelidir.	296	2,78	1,19
14. Kılavuz kitaplar dil bilgisi öğretiminde öğretmene yeteri kadar yardımcı ol(a)mamaktadır.	296	3,76	1,04
15. Ders kitaplarını dil bilgisi öğretimi yönünden yetersiz bulmaktayım.	296	3,85	1,04
16. Dil bilgisi öğretiminde metinlerden yararlanılması dil bilgisi öğretimine işlevsellik kazandırır.	296	3,97	0,83
17. İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda dil bilgisi kuralları ezberletilmek yerine sezdirilmelidir.	296	4,07	0,95
18. Ülkemizdeki sınav sistemi dil bilgisi öğretiminin işlevsel bir nitelik kazanmasını engellemektedir.	296	3,56	1,03
19. Dil bilgisi öğretimi; öğrenme alanları (dinleme, okuma, yazma ve konuşma) ile birlikte yapılmasını uygun bulmaktayım.	296	3,97	0,80
20. Yazım (imla) kurallarının öğretimi ve değerlendirilmesinde dikte çalışmasından yararlanılmalıdır.	296	4,34	0,67
21. Dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesi öğrenme alanlarından yazmaya yönelik olmalıdır.	296	3,62	0,88
22. İşlevsel dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde çoktan seçmeli testler yetersizdir.	296	3,65	0,94
23. Ders kitaplarında dil bilgisi öğretiminde kullanılacak metin sayısı azdır.	296	3,48	1,05
24. Dil bilgisi öğretiminin daha verimli olabilmesi için interaktif araç- gereçlerden(projeksiyon, tepegöz; cd, bilgisayar programları vb.) faydalanılmalıdır.	296	4,52	0,63
25. Dil bilgisi öğretiminde kullanılan araçlar ve yardımcı materyaller görsel ve işitsel açıdan zenginleştirilmelidir.	296	4,51	0,63
26. Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere hitap eden metinlerde bulunan cümlelerden yararlanılması gerekir.	296	4,36	0,65
27. Ders kitaplarında bulunan dil bilgisi etkinlikleri fazla zaman almaktadır.	296	4,56	1,00
28. Ders kitaplarında yer alan dil bilgisi etkinlikleri kazanımlara ulaşmada yeterli değildir.	296	3,54	0,98
29. Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere dönüt verilmesi için yeterli zaman yoktur.	296	3,46	1,06
30. Öğretmenler, dil bilgisi öğretiminde program yerine öğrenci seviyesini dikkate almalıdır.	296	4,04	0,92
31. Dil bilgisi öğretiminde düz anlatım yerine konunun özelliğine göre farklı yöntem ve teknikler kullanılmalıdır.	296	4,32	0,65
32. İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisinin ayrı bir öğrenme alanı olması gerekmektedir.	296	3,84	1,12
33. İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisinin ayrı bir öğrenme alanı olarak bulunmaması dil bilgisi öğretimini zorlaştırmaktadır.	296	3,65	1,17
34. Bitişik eğik yazı, işlevsel dil bilgisi öğretimini olumlu yönde etkilemektedir.	296	2,70	1,19

Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin “Dil bilgisi öğretiminde örneklerden yola çıkarak kuralların öğretilmesi, öğrencilerin konuları daha kolay öğrenmesini sağlamaktadır” maddesine ($\bar{x}= 4,34$), ” İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda dil bilgisi kuralları ezberletilmek yerine sezdirilmelidir” maddesine ($\bar{x}= 4,07$), “Dil bilgisi öğretiminde düz anlatım yerine konunun özelliğine göre farklı yöntem ve teknikler kullanılmalıdır” maddesine ($\bar{x}= 4,32$), Dil bilgisi öğretiminde öğrencilerin kendi dünyalarını bulabilecekleri metinlerden; hikaye, şiir, masal vb. yararlanılmalıdır” maddesine ($\bar{x}=4,40$), “Dil bilgisi öğretiminde görsel ve işitsel araçlardan yararlanılmalıdır” maddesine ($\bar{x}=4,42$), “Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere hitap eden metinlerde bulunan cümlelerden yararlanılması gerekir” maddesine ($\bar{x}=4,36$), “Ders kitaplarında bulunan dil bilgisi etkinlikleri fazla zaman almaktadır” maddesine ($\bar{x}=4,56$) “Yazım (imla) kurallarının öğretimi ve değerlendirilmesinde dikte

çalışmasından yararlanılmalıdır” maddesine ($\bar{x}=4,34$) tamamen katılıyorum düzeyinde görüş belirttikleri görülmektedir.

Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin “Dil bilgisi öğretiminin daha verimli olabilmesi için interaktif araç- gereçlerden(projeksiyon tepegöz; cd, bilgisayar programları vb.) faydalanılmalıdır” maddesine ($\bar{x}=4,52$) tamamen katılıyorum düzeyinde görüş belirttikleri görülmektedir. Çıkla (2008) her türlü ders araç-gerecinin öğrenmeyi olumlu yönde etkilediğini belirtmiştir ve araştırmaya katılan öğretmenlerin bu tespite özellikle görsel araç-gereç yönünden katıldığı söylenebilir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin “Dil bilgisi öğretiminde kullanılan araçlar ve yardımcı materyaller görsel ve işitsel açıdan zenginleştirilmelidir” maddesine ($\bar{x}=4,51$) tamamen katılıyorum düzeyinde görüş belirttiği görülmektedir. Akbaba (2007) dil bilgisi öğretiminde görsel araç kullanımının öğrenci başarısını olumlu etkilediğini ortaya koymuştur. Bu bulgu araştırma ile tutarlılık göstermektedir.

Tablo 8 incelendiğinde öğretmenlerin “Programda yer alan dil bilgisi konularını öğretmek için öğretmenlerin hazırlayacağı çalışma yaprakları dil bilgisi öğretimi daha etkili hale getirir” maddesine ($\bar{x}=4,06$) katılıyorum düzeyinde görüş belirttikleri görülmektedir. Tan (2008: 101) çalışma yapraklarının dil bilgisi öğretiminde başarıyı arttırdığını tespit etmiştir. Bu bulgu araştırmanın sonucu ile tutarlılık göstermektedir. “Kılavuz kitaplar dil bilgisi öğretiminde öğretmene yeteri kadar yardımcı ol(a)mamaktadır” maddesine ($\bar{x}= 3,76$) katılıyorum düzeyinde görüş belirttikleri görülmektedir. Bu bulgu Bağcı (2010: 121) tutarlılık göstermektedir. “Dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde geleneksel ölçme araçları yerine alternatif ölçme araçları (ürün dosyası, performans ödevi, kavram haritası vb.) kullanılmalıdır” maddesine öğretmenlerin ($\bar{x}=3,46$) katılıyorum düzeyinde görüş belirttikleri görülmektedir. Bu bulgu Orhan’ın (2007) alternatif ölçme araçlarının öğrencilerin öğrenmeleri üzerinde olumlu etki ortaya koyduğu çalışma ile tutarlılık göstermektedir.

Tablo 8 incelendiğinde “Ders kitaplarını dil bilgisi öğretimi yönünden yetersiz bulmaktayım” maddesine ($\bar{x}=3,85$), “Dil bilgisi öğretiminde metinlerden yararlanılması dil bilgisi öğretime işlevsellik kazandırır” maddesine ($\bar{x}=3,97$), “Ders kitaplarında dil bilgisi öğretiminde kullanılacak metin sayısı azdır” maddesine ($\bar{x}= 3,48$), “Ders kitaplarında yer alan dil bilgisi etkinlikleri kazanımlara ulaşmada yeterli değildir” ($\bar{x}=3,54$) düzeyinde görüş belirttikleri görülmektedir. “Dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesi öğrenme alanlarından yazmaya yönelik olmalıdır” maddesine

($\bar{x}=3,62$), “İşlevsel dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde çoktan seçmeli testler yetersizdir” maddesine ($\bar{x}=3,65$), “Sınav sistemimiz (dpy, sbs) dil bilgisi öğretimini olumsuz yönde etkilemektedir” maddesine ($\bar{x}=3,27$), “Ülkemizdeki sınav sistemi, öğretmenleri ilköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında olmayan dil bilgisi konularını da öğretmeye yöneltmektedir” maddesine ($\bar{x}=3,91$), “Ülkemizdeki sınav sistemi dil bilgisi öğretiminin işlevsel bir nitelik kazanmasını engellemektedir” maddesine ($\bar{x}=3,56$) katılıyorum düzeyinde görüş belirttikleri görülmektedir.

Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin “İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisi konuları yetersizdir” maddesine ($\bar{x}=3,48$), “İlköğretim 4. ve 5. sınıf programında yer alan kazanımları kazandırmada zaman problemi yaşanmaktadır” maddesine ($\bar{x}=3,58$), “İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında bulunan dil bilgisi kazanımları öğrencilere işlevsel dil bilgisi becerisini kazandıracak niteliktedir” maddesine ($\bar{x}=3,18$), “İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında olmayan bazı dil bilgisi konuları da öğretilmelidir” maddesine ($\bar{x}=3,36$), “Dil bilgisi öğretimi; öğrenme alanları (dinleme, okuma, yazma ve konuşma) ile birlikte yapılmasını uygun bulmaktayım” maddesine ($\bar{x}=3,97$), “Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere dönüt verilmesi için yeterli zaman yoktur” maddesine ($\bar{x}=3,46$), “Öğretmenler, dil bilgisi öğretiminde program yerine öğrenci seviyesini dikkate almalıdır” maddesine ($\bar{x}=4,04$), “İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisinin ayrı bir öğrenme alanı olması gerekmektedir” maddesine ($\bar{x}=3,84$) “İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisinin ayrı bir öğrenme alanı olarak bulunmaması dil bilgisi öğretimini zorlaştırmaktadır” maddesine ($\bar{x}= 3,65$) katılıyorum düzeyinde görüş belirttikleri görülmektedir.

Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin “Ders kitapları ve yardımcı kitaplarda yer alan metinler dil bilgisi kazanımlarını kazandırmak için yeterlidir” maddesine ($\bar{x}= 2,85$), “İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğretmenleri sadece kılavuz kitapların ön gördüğü şekilde dil bilgisi öğretimini sürdürmelidir” maddesine ($\bar{x}=2,78$), “Bitişik eğik yazı, işlevsel dil bilgisi öğretimini olumlu yönde etkilemektedir” maddesine ($\bar{x}=2,70$) “kısmen katılıyorum” düzeyinde görüş belirttikleri görülmektedir.

Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya katılanların, ilköğretim 4-5. sınıflardaki dil bilgisi konularını yetersiz buldukları ve programda bulunmayan bazı dil bilgisi konularını öğretmek istedikleri söylenebilir. Bunun yanında araştırmaya katılanlar

ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de dil bilgisinin ayrı bir öğrenme alanı olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya katılanlar dil bilgisi öğretiminde görsel araç-gereçlerden yararlanmanın öğretim sürecini olumlu yönde etkileyeceği görüşünü ortaya koymuşlardır. Ders kitaplarını ve kılavuz kitaplarını dil bilgisi öğretimi yönünden yeterli bulmamışlardır. Araştırmaya katılanlar dil bilgisi öğretiminde kurallarının yeni programın öngördüğü şekilde örneklerden yola çıkılıp sezdirilerek öğretilmesi gerektiği görüşünü belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılanlar ülkemizdeki sınav sisteminin dil bilgisi öğretimi olumsuz yönde etkilediğini belirtmiş ve çoktan seçmeli testlerin dil bilgisi öğretiminde ölçme ve değerlendirme çalışmalarında kullanılmaması gerektiğini ortaya koymuşlardır. Dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinin yazma etkinlikleri ile yapılması gerektiğini belirtmişlerdir.

4.5. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretim Sürecine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 9. Dil Bilgisi Öğretim Sürecine İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında t Testi sonuçları.

Maddeler	Cinsiyet	n	\bar{X}	S.S	t	SD	p																																												
8.Dil bilgisi öğretiminde örneklerden yola çıkarak kuralların öğretilmesi, öğrencilerin konuları daha kolay öğrenmesini sağlamaktadır.	Kadın	103	4,31	,874	-,460	183,008	,646																																												
	Erkek	193	4,35	,751				10. Programda yer alan dil bilgisi konularını öğretmek için öğretmenlerin hazırlayacağı çalışma yaprakları dil bilgisi öğretimini daha etkili hale getirir.	Kadın	103	4,20	,732	2,267*	235,919	,024	Erkek	193	3,98	,847	17.İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda dil bilgisi kuralları ezberletilmek yerine sezdirilmelidir.	Kadın	103	4,00	,923	-,818	218,086	,414	Erkek	193	4,10	,973	31.Dil bilgisi öğretiminde düz anlatım yerine konunun özelliğine göre farklı yöntem ve teknikler kullanılmalıdır.	Kadın	103	4,37	,612	,976	241,845	,330	Erkek	193	4,30	,730	34.Bitişik eğik yazı, işlevsel dil bilgisi öğretimini olumlu yönde etkilemektedir.	Kadın	103	2,84	1,266	1,431	200,385	,154
10. Programda yer alan dil bilgisi konularını öğretmek için öğretmenlerin hazırlayacağı çalışma yaprakları dil bilgisi öğretimini daha etkili hale getirir.	Kadın	103	4,20	,732	2,267*	235,919	,024																																												
	Erkek	193	3,98	,847				17.İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda dil bilgisi kuralları ezberletilmek yerine sezdirilmelidir.	Kadın	103	4,00	,923	-,818	218,086	,414	Erkek	193	4,10	,973	31.Dil bilgisi öğretiminde düz anlatım yerine konunun özelliğine göre farklı yöntem ve teknikler kullanılmalıdır.	Kadın	103	4,37	,612	,976	241,845	,330	Erkek	193	4,30	,730	34.Bitişik eğik yazı, işlevsel dil bilgisi öğretimini olumlu yönde etkilemektedir.	Kadın	103	2,84	1,266	1,431	200,385	,154	Erkek	193	2,62	1,210								
17.İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda dil bilgisi kuralları ezberletilmek yerine sezdirilmelidir.	Kadın	103	4,00	,923	-,818	218,086	,414																																												
	Erkek	193	4,10	,973				31.Dil bilgisi öğretiminde düz anlatım yerine konunun özelliğine göre farklı yöntem ve teknikler kullanılmalıdır.	Kadın	103	4,37	,612	,976	241,845	,330	Erkek	193	4,30	,730	34.Bitişik eğik yazı, işlevsel dil bilgisi öğretimini olumlu yönde etkilemektedir.	Kadın	103	2,84	1,266	1,431	200,385	,154	Erkek	193	2,62	1,210																				
31.Dil bilgisi öğretiminde düz anlatım yerine konunun özelliğine göre farklı yöntem ve teknikler kullanılmalıdır.	Kadın	103	4,37	,612	,976	241,845	,330																																												
	Erkek	193	4,30	,730				34.Bitişik eğik yazı, işlevsel dil bilgisi öğretimini olumlu yönde etkilemektedir.	Kadın	103	2,84	1,266	1,431	200,385	,154	Erkek	193	2,62	1,210																																
34.Bitişik eğik yazı, işlevsel dil bilgisi öğretimini olumlu yönde etkilemektedir.	Kadın	103	2,84	1,266	1,431	200,385	,154																																												
	Erkek	193	2,62	1,210																																															

*p<0.05

Tablo 9 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin dil bilgisi öğretim sürecine ilişkin görüşlerin cinsiyet değişkeni açısından analizi sonucunda “Programda yer alan dil bilgisi konularını öğretmek için öğretmenlerin hazırlayacağı çalışma yaprakları dil bilgisi öğretimini daha etkili hale getirir” maddesinde anlamlı farklılık

görülmektedir($t=2,267$; $p=,024$). Bu maddeye kadın öğretmenler ($\bar{x}=4,20$) erkek öğretmenlere göre daha fazla katılmışlardır. Kadın öğretmenlerin ek etkinliklerle dil bilgisi öğretimini zenginleştirme isteği bu durumun nedeni olabilir.

4.6. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç-Gereçlere İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 10. Dil Bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç- Gereçlere (Materyal) İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında t Testi sonuçları.

Maddeler	Cinsiyet	n	\bar{X}	S.S	t	SD	p																																																																																																																																
4.Ders kitapları ve yardımcı kitaplarda yer alan metinler dil bilgisi kazanımlarını kazandırmak için yeterlidir.	Kadın	103	2,81	1,016	-,483	209,494	,629																																																																																																																																
	Erkek	193	2,87	1,023				6.Dil bilgisi öğretiminde öğrencilerin kendi dünyalarını bulabilecekleri metinlerden; hikaye, şiir, masal vb. yararlanılmalıdır..	Kadın	103	4,38	,744	-,299	189,172	,765	Erkek	193	4,41	,664	7.Dil bilgisi öğretiminde görsel ve işitsel araçlardan yararlanılmalıdır.	Kadın	103	4,39	,676	-,600	186,362	,549	Erkek	193	4,44	,593	13.İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğretmenleri sadece kılavuz kitapların ön gördüğü şekilde dil bilgisi öğretimi sürdürmelidir.	Kadın	103	2,62	1,085	-1,820	234,591	,070	Erkek	193	2,87	1,247	14.Kılavuz kitaplar dil bilgisi öğretiminde öğretmene yeteri kadar yardımcı ol(a)mamaktadır.	Kadın	103	3,83	1,039	,862	209,700	,390	Erkek	193	3,72	1,046	15.Ders kitaplarını dil bilgisi öğretimi yönünden yetersiz bulmaktayım.	Kadın	103	4,00	1,043	1,915	206,472	,057	Erkek	193	3,76	1,032	16.Dil bilgisi öğretiminde metinlerden yararlanılması dil bilgisi öğretimine işlevsellik kazandırır.	Kadın	103	4,04	,809	1,101	217,845	,272	Erkek	193	3,93	,851	23.Ders kitaplarında dil bilgisi öğretiminde kullanılacak metin sayısı azdır.	Kadın	103	3,52	1,118	,437	192,548	,662	Erkek	193	3,46	1,020	24.Dil bilgisi öğretiminin daha verimli olabilmesi için interaktif araç-gereçlerden(projeksiyon, tepegöz; cd, bilgisayar programları vb.) faydalanılmalıdır.	Kadın	103	4,53	,638	,137	208,138	,891	Erkek	193	4,52	,637	25.Dil bilgisi öğretiminde kullanılan araçlar ve yardımcı materyaller görsel ve işitsel açıdan zenginleştirilmelidir.	Kadın	103	4,53	,638	,469	208,257	,639	Erkek	193	4,49	,638	26.Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere hitap eden metinlerde bulunan cümlelerden yararlanılması gerekir.	Kadın	103	4,44	,667	1,497	200,694	,136	Erkek	193	4,32	,639	28.Ders kitaplarında yer alan dil bilgisi etkinlikleri kazanımlara ulaşmada yeterli değildir.	Kadın	103	3,59	1,03315	,561	195,215	,576
6.Dil bilgisi öğretiminde öğrencilerin kendi dünyalarını bulabilecekleri metinlerden; hikaye, şiir, masal vb. yararlanılmalıdır..	Kadın	103	4,38	,744	-,299	189,172	,765																																																																																																																																
	Erkek	193	4,41	,664				7.Dil bilgisi öğretiminde görsel ve işitsel araçlardan yararlanılmalıdır.	Kadın	103	4,39	,676	-,600	186,362	,549	Erkek	193	4,44	,593	13.İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğretmenleri sadece kılavuz kitapların ön gördüğü şekilde dil bilgisi öğretimi sürdürmelidir.	Kadın	103	2,62	1,085	-1,820	234,591	,070	Erkek	193	2,87	1,247	14.Kılavuz kitaplar dil bilgisi öğretiminde öğretmene yeteri kadar yardımcı ol(a)mamaktadır.	Kadın	103	3,83	1,039	,862	209,700	,390	Erkek	193	3,72	1,046	15.Ders kitaplarını dil bilgisi öğretimi yönünden yetersiz bulmaktayım.	Kadın	103	4,00	1,043	1,915	206,472	,057	Erkek	193	3,76	1,032	16.Dil bilgisi öğretiminde metinlerden yararlanılması dil bilgisi öğretimine işlevsellik kazandırır.	Kadın	103	4,04	,809	1,101	217,845	,272	Erkek	193	3,93	,851	23.Ders kitaplarında dil bilgisi öğretiminde kullanılacak metin sayısı azdır.	Kadın	103	3,52	1,118	,437	192,548	,662	Erkek	193	3,46	1,020	24.Dil bilgisi öğretiminin daha verimli olabilmesi için interaktif araç-gereçlerden(projeksiyon, tepegöz; cd, bilgisayar programları vb.) faydalanılmalıdır.	Kadın	103	4,53	,638	,137	208,138	,891	Erkek	193	4,52	,637	25.Dil bilgisi öğretiminde kullanılan araçlar ve yardımcı materyaller görsel ve işitsel açıdan zenginleştirilmelidir.	Kadın	103	4,53	,638	,469	208,257	,639	Erkek	193	4,49	,638	26.Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere hitap eden metinlerde bulunan cümlelerden yararlanılması gerekir.	Kadın	103	4,44	,667	1,497	200,694	,136	Erkek	193	4,32	,639	28.Ders kitaplarında yer alan dil bilgisi etkinlikleri kazanımlara ulaşmada yeterli değildir.	Kadın	103	3,59	1,03315	,561	195,215	,576	Erkek	193	3,52	,957								
7.Dil bilgisi öğretiminde görsel ve işitsel araçlardan yararlanılmalıdır.	Kadın	103	4,39	,676	-,600	186,362	,549																																																																																																																																
	Erkek	193	4,44	,593				13.İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğretmenleri sadece kılavuz kitapların ön gördüğü şekilde dil bilgisi öğretimi sürdürmelidir.	Kadın	103	2,62	1,085	-1,820	234,591	,070	Erkek	193	2,87	1,247	14.Kılavuz kitaplar dil bilgisi öğretiminde öğretmene yeteri kadar yardımcı ol(a)mamaktadır.	Kadın	103	3,83	1,039	,862	209,700	,390	Erkek	193	3,72	1,046	15.Ders kitaplarını dil bilgisi öğretimi yönünden yetersiz bulmaktayım.	Kadın	103	4,00	1,043	1,915	206,472	,057	Erkek	193	3,76	1,032	16.Dil bilgisi öğretiminde metinlerden yararlanılması dil bilgisi öğretimine işlevsellik kazandırır.	Kadın	103	4,04	,809	1,101	217,845	,272	Erkek	193	3,93	,851	23.Ders kitaplarında dil bilgisi öğretiminde kullanılacak metin sayısı azdır.	Kadın	103	3,52	1,118	,437	192,548	,662	Erkek	193	3,46	1,020	24.Dil bilgisi öğretiminin daha verimli olabilmesi için interaktif araç-gereçlerden(projeksiyon, tepegöz; cd, bilgisayar programları vb.) faydalanılmalıdır.	Kadın	103	4,53	,638	,137	208,138	,891	Erkek	193	4,52	,637	25.Dil bilgisi öğretiminde kullanılan araçlar ve yardımcı materyaller görsel ve işitsel açıdan zenginleştirilmelidir.	Kadın	103	4,53	,638	,469	208,257	,639	Erkek	193	4,49	,638	26.Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere hitap eden metinlerde bulunan cümlelerden yararlanılması gerekir.	Kadın	103	4,44	,667	1,497	200,694	,136	Erkek	193	4,32	,639	28.Ders kitaplarında yer alan dil bilgisi etkinlikleri kazanımlara ulaşmada yeterli değildir.	Kadın	103	3,59	1,03315	,561	195,215	,576	Erkek	193	3,52	,957																				
13.İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğretmenleri sadece kılavuz kitapların ön gördüğü şekilde dil bilgisi öğretimi sürdürmelidir.	Kadın	103	2,62	1,085	-1,820	234,591	,070																																																																																																																																
	Erkek	193	2,87	1,247				14.Kılavuz kitaplar dil bilgisi öğretiminde öğretmene yeteri kadar yardımcı ol(a)mamaktadır.	Kadın	103	3,83	1,039	,862	209,700	,390	Erkek	193	3,72	1,046	15.Ders kitaplarını dil bilgisi öğretimi yönünden yetersiz bulmaktayım.	Kadın	103	4,00	1,043	1,915	206,472	,057	Erkek	193	3,76	1,032	16.Dil bilgisi öğretiminde metinlerden yararlanılması dil bilgisi öğretimine işlevsellik kazandırır.	Kadın	103	4,04	,809	1,101	217,845	,272	Erkek	193	3,93	,851	23.Ders kitaplarında dil bilgisi öğretiminde kullanılacak metin sayısı azdır.	Kadın	103	3,52	1,118	,437	192,548	,662	Erkek	193	3,46	1,020	24.Dil bilgisi öğretiminin daha verimli olabilmesi için interaktif araç-gereçlerden(projeksiyon, tepegöz; cd, bilgisayar programları vb.) faydalanılmalıdır.	Kadın	103	4,53	,638	,137	208,138	,891	Erkek	193	4,52	,637	25.Dil bilgisi öğretiminde kullanılan araçlar ve yardımcı materyaller görsel ve işitsel açıdan zenginleştirilmelidir.	Kadın	103	4,53	,638	,469	208,257	,639	Erkek	193	4,49	,638	26.Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere hitap eden metinlerde bulunan cümlelerden yararlanılması gerekir.	Kadın	103	4,44	,667	1,497	200,694	,136	Erkek	193	4,32	,639	28.Ders kitaplarında yer alan dil bilgisi etkinlikleri kazanımlara ulaşmada yeterli değildir.	Kadın	103	3,59	1,03315	,561	195,215	,576	Erkek	193	3,52	,957																																
14.Kılavuz kitaplar dil bilgisi öğretiminde öğretmene yeteri kadar yardımcı ol(a)mamaktadır.	Kadın	103	3,83	1,039	,862	209,700	,390																																																																																																																																
	Erkek	193	3,72	1,046				15.Ders kitaplarını dil bilgisi öğretimi yönünden yetersiz bulmaktayım.	Kadın	103	4,00	1,043	1,915	206,472	,057	Erkek	193	3,76	1,032	16.Dil bilgisi öğretiminde metinlerden yararlanılması dil bilgisi öğretimine işlevsellik kazandırır.	Kadın	103	4,04	,809	1,101	217,845	,272	Erkek	193	3,93	,851	23.Ders kitaplarında dil bilgisi öğretiminde kullanılacak metin sayısı azdır.	Kadın	103	3,52	1,118	,437	192,548	,662	Erkek	193	3,46	1,020	24.Dil bilgisi öğretiminin daha verimli olabilmesi için interaktif araç-gereçlerden(projeksiyon, tepegöz; cd, bilgisayar programları vb.) faydalanılmalıdır.	Kadın	103	4,53	,638	,137	208,138	,891	Erkek	193	4,52	,637	25.Dil bilgisi öğretiminde kullanılan araçlar ve yardımcı materyaller görsel ve işitsel açıdan zenginleştirilmelidir.	Kadın	103	4,53	,638	,469	208,257	,639	Erkek	193	4,49	,638	26.Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere hitap eden metinlerde bulunan cümlelerden yararlanılması gerekir.	Kadın	103	4,44	,667	1,497	200,694	,136	Erkek	193	4,32	,639	28.Ders kitaplarında yer alan dil bilgisi etkinlikleri kazanımlara ulaşmada yeterli değildir.	Kadın	103	3,59	1,03315	,561	195,215	,576	Erkek	193	3,52	,957																																												
15.Ders kitaplarını dil bilgisi öğretimi yönünden yetersiz bulmaktayım.	Kadın	103	4,00	1,043	1,915	206,472	,057																																																																																																																																
	Erkek	193	3,76	1,032				16.Dil bilgisi öğretiminde metinlerden yararlanılması dil bilgisi öğretimine işlevsellik kazandırır.	Kadın	103	4,04	,809	1,101	217,845	,272	Erkek	193	3,93	,851	23.Ders kitaplarında dil bilgisi öğretiminde kullanılacak metin sayısı azdır.	Kadın	103	3,52	1,118	,437	192,548	,662	Erkek	193	3,46	1,020	24.Dil bilgisi öğretiminin daha verimli olabilmesi için interaktif araç-gereçlerden(projeksiyon, tepegöz; cd, bilgisayar programları vb.) faydalanılmalıdır.	Kadın	103	4,53	,638	,137	208,138	,891	Erkek	193	4,52	,637	25.Dil bilgisi öğretiminde kullanılan araçlar ve yardımcı materyaller görsel ve işitsel açıdan zenginleştirilmelidir.	Kadın	103	4,53	,638	,469	208,257	,639	Erkek	193	4,49	,638	26.Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere hitap eden metinlerde bulunan cümlelerden yararlanılması gerekir.	Kadın	103	4,44	,667	1,497	200,694	,136	Erkek	193	4,32	,639	28.Ders kitaplarında yer alan dil bilgisi etkinlikleri kazanımlara ulaşmada yeterli değildir.	Kadın	103	3,59	1,03315	,561	195,215	,576	Erkek	193	3,52	,957																																																								
16.Dil bilgisi öğretiminde metinlerden yararlanılması dil bilgisi öğretimine işlevsellik kazandırır.	Kadın	103	4,04	,809	1,101	217,845	,272																																																																																																																																
	Erkek	193	3,93	,851				23.Ders kitaplarında dil bilgisi öğretiminde kullanılacak metin sayısı azdır.	Kadın	103	3,52	1,118	,437	192,548	,662	Erkek	193	3,46	1,020	24.Dil bilgisi öğretiminin daha verimli olabilmesi için interaktif araç-gereçlerden(projeksiyon, tepegöz; cd, bilgisayar programları vb.) faydalanılmalıdır.	Kadın	103	4,53	,638	,137	208,138	,891	Erkek	193	4,52	,637	25.Dil bilgisi öğretiminde kullanılan araçlar ve yardımcı materyaller görsel ve işitsel açıdan zenginleştirilmelidir.	Kadın	103	4,53	,638	,469	208,257	,639	Erkek	193	4,49	,638	26.Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere hitap eden metinlerde bulunan cümlelerden yararlanılması gerekir.	Kadın	103	4,44	,667	1,497	200,694	,136	Erkek	193	4,32	,639	28.Ders kitaplarında yer alan dil bilgisi etkinlikleri kazanımlara ulaşmada yeterli değildir.	Kadın	103	3,59	1,03315	,561	195,215	,576	Erkek	193	3,52	,957																																																																				
23.Ders kitaplarında dil bilgisi öğretiminde kullanılacak metin sayısı azdır.	Kadın	103	3,52	1,118	,437	192,548	,662																																																																																																																																
	Erkek	193	3,46	1,020				24.Dil bilgisi öğretiminin daha verimli olabilmesi için interaktif araç-gereçlerden(projeksiyon, tepegöz; cd, bilgisayar programları vb.) faydalanılmalıdır.	Kadın	103	4,53	,638	,137	208,138	,891	Erkek	193	4,52	,637	25.Dil bilgisi öğretiminde kullanılan araçlar ve yardımcı materyaller görsel ve işitsel açıdan zenginleştirilmelidir.	Kadın	103	4,53	,638	,469	208,257	,639	Erkek	193	4,49	,638	26.Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere hitap eden metinlerde bulunan cümlelerden yararlanılması gerekir.	Kadın	103	4,44	,667	1,497	200,694	,136	Erkek	193	4,32	,639	28.Ders kitaplarında yer alan dil bilgisi etkinlikleri kazanımlara ulaşmada yeterli değildir.	Kadın	103	3,59	1,03315	,561	195,215	,576	Erkek	193	3,52	,957																																																																																
24.Dil bilgisi öğretiminin daha verimli olabilmesi için interaktif araç-gereçlerden(projeksiyon, tepegöz; cd, bilgisayar programları vb.) faydalanılmalıdır.	Kadın	103	4,53	,638	,137	208,138	,891																																																																																																																																
	Erkek	193	4,52	,637				25.Dil bilgisi öğretiminde kullanılan araçlar ve yardımcı materyaller görsel ve işitsel açıdan zenginleştirilmelidir.	Kadın	103	4,53	,638	,469	208,257	,639	Erkek	193	4,49	,638	26.Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere hitap eden metinlerde bulunan cümlelerden yararlanılması gerekir.	Kadın	103	4,44	,667	1,497	200,694	,136	Erkek	193	4,32	,639	28.Ders kitaplarında yer alan dil bilgisi etkinlikleri kazanımlara ulaşmada yeterli değildir.	Kadın	103	3,59	1,03315	,561	195,215	,576	Erkek	193	3,52	,957																																																																																												
25.Dil bilgisi öğretiminde kullanılan araçlar ve yardımcı materyaller görsel ve işitsel açıdan zenginleştirilmelidir.	Kadın	103	4,53	,638	,469	208,257	,639																																																																																																																																
	Erkek	193	4,49	,638				26.Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere hitap eden metinlerde bulunan cümlelerden yararlanılması gerekir.	Kadın	103	4,44	,667	1,497	200,694	,136	Erkek	193	4,32	,639	28.Ders kitaplarında yer alan dil bilgisi etkinlikleri kazanımlara ulaşmada yeterli değildir.	Kadın	103	3,59	1,03315	,561	195,215	,576	Erkek	193	3,52	,957																																																																																																								
26.Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere hitap eden metinlerde bulunan cümlelerden yararlanılması gerekir.	Kadın	103	4,44	,667	1,497	200,694	,136																																																																																																																																
	Erkek	193	4,32	,639				28.Ders kitaplarında yer alan dil bilgisi etkinlikleri kazanımlara ulaşmada yeterli değildir.	Kadın	103	3,59	1,03315	,561	195,215	,576	Erkek	193	3,52	,957																																																																																																																				
28.Ders kitaplarında yer alan dil bilgisi etkinlikleri kazanımlara ulaşmada yeterli değildir.	Kadın	103	3,59	1,03315	,561	195,215	,576																																																																																																																																
	Erkek	193	3,52	,957																																																																																																																																			

Tablo 10 incelendiğinde dil bilgisi öğretiminde kullanılan araç- gereçlere (materyal) ilişkin görüşlerin cinsiyet değişkeni açısından analizi sonucunda maddeler arasında anlamlı farklılık görülmemektedir.

4.6.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç-Gereçlere İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 11. Dil bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç- Gereçlere (Materyal)İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Mann-Whitney U Testi Sonuçları.

Maddeler	Cinsiyet	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamı	U	P
27.Ders kitaplarında bulunan dil bilgisi etkinlikleri fazla zaman almaktadır.	Kadın	103	145,71	15008,50	9,652	,666
	Erkek	193	149,99	28947,50		

Tablo 11 incelendiğinde dil bilgisi öğretiminde kullanılan araç- gereçlere (materyal) ilişkin görüşlerin cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen 27. yapılan Mann- Whitney U testi sonucunda, 27. maddede anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p=,666$). “Ders kitaplarında bulunan dil bilgisi etkinlikleri fazla zaman almaktadır” maddesine erkek öğretmenler (sıra ort=149,99) kadın öğretmenlere(sıra ort=145,71) göre daha fazla katılmışlardır.

4.7. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretiminde Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Karşılaştırılması

Tablo 12. Dil Bilgisi Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında t Testi Sonuçları.

Maddeler	Cinsiyet	n	\bar{X}	S.S	t	SD	p
9.Sınav sistemimiz(dpy, sbs) dil bilgisi öğretimini olumsuz yönde etkilemektedir.	Kadın	103	3,3204	1,23839	,489	192,217	,625
	Erkek	193	3,2487	1,12746			
11.Dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde geleneksel ölçme araçları yerine alternatif ölçme araçları (ürün dosyası, performans ödevi, kavram haritası vb.) kullanılmalıdır.	Kadın	103	3,4272	1,13416	-,405	195,967	,686
	Erkek	193	3,4819	1,05620			
12.Ülkemizdeki sınav sistemi, öğretmenleri ilköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında olmayan dil bilgisi konularını da öğretmeye yönelmektedir.	Kadın	103	3,8738	1,04487	-,505	205,627	,614
	Erkek	193	3,9378	1,02889			
18.Ülkemizdeki sınav sistemi dil bilgisi öğretiminin işlevsel bir nitelik kazanmasını engellemektedir.	Kadın	103	3,5922	1,05195	,337	204,658	,736
	Erkek	193	3,5492	1,03023			
20.Yazım (imla) kurallarının öğretimi ve değerlendirilmesinde dikte çalışmasından yararlanılmalıdır.	Kadın	103	4,3981	,66184	1,072	211,833	,285
	Erkek	193	4,3109	,67449			

21. Dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesi öğrenme alanlarından yazmaya yönelik olmalıdır.	Kadın	103	3,5825	,85777	-,659	218,556	,511
	Erkek	193	3,6528	,90640			
22. İşlevsel dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde çoktan seçmeli testler yetersizdir.	Kadın	103	3,6796	1,00209	,313	192,484	,755
	Erkek	193	3,6425	,91382			

Tablo 12. İncelendiğinde dil bilgisi öğretiminde ölçme ve değerlendirmeye ilişkin görüşlerin cinsiyet değişeni açısından analizi sonucunda maddelerde anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

4.8. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 13. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında t Testi Sonuçları.

Maddeler	Cinsiyet	n	\bar{X}	S.S	t	SD	p
1. İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisi konuları yetersizdir.	Kadın	103	3,57	1,184	,913	209,726	,362
	Erkek	193	3,44	1,193			
2. İlköğretim 4. ve 5. sınıf programında yer alan kazanımları kazandırmada zaman problemi yaşanmaktadır.	Kadın	103	3,43	1,151	-1,648	196,031	,101
	Erkek	193	3,66	1,073			
3. İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında bulunan dil bilgisi kazanımları öğrencilere işlevsel dil bilgisi becerisini kazandıracak niteliktedir.	Kadın	103	3,08	,929	-1,303	200,861	,194
	Erkek	193	3,23	,891			
5. İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında olmayan bazı dil bilgisi konuları da öğretilmelidir.	Kadın	103	3,44	1,082	,889	220,542	,375
	Erkek	193	3,32	1,155			
19. Dil bilgisi öğretimi; öğrenme alanları (dinleme, okuma, yazma ve konuşma) ile birlikte yapılmasını uygun bulmaktayım.	Kadın	103	4,00	,816	,366	206,079	,715
	Erkek	193	3,96	,806			
30. Öğretmenler, dil bilgisi öğretiminde program yerine öğrenci seviyesini dikkate almalıdır.	Kadın	103	4,01	,928	-,331	208,825	,741
	Erkek	193	4,05	,930			
33. İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisinin ayrı bir öğrenme alanı olarak bulunmaması dil bilgisi öğretimini zorlaştırmaktadır.	Kadın	103	3,80	1,155	1,625	212,197	,106
	Erkek	193	3,57	1,179			

Tablo 13 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖPna ilişkin görüşlerin cinsiyet değişkeni açısından analizinde maddeler arasında anlamlı farklılık görülmemektedir.

4.8.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Dağılım Göstermeyen Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 14. İlköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Madde İçin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	Cinsiyet	N	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamı	U	p
29)Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere dönüt verilmesi için yeterli zaman yoktur.	Kadın	103	152,21	15677,50	9,55	,572
	Erkek	193	146,52	28278,50		
32)İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisinin ayrı bir öğrenme alanı olması gerekmektedir.	Kadın	103	159,87	16466,50	8,76	,081
	Erkek	193	142,43	27489,50		

Tablo 14 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’e ilişkin görüşlerin cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen 29 ve 32. maddeler için Mann-Whitney U testi sonucunda maddeler arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. “Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere dönüt verilmesi için yeterli zaman yoktur” maddesine kadın (sıra ort= 152,21) öğretmenlerin erkek öğretmenlere (sıra ort= 146,52) göre daha olumlu görüş belirttikleri görülmektedir. “İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisinin ayrı bir öğrenme alanı olması gerekmektedir” görüşüne kadın öğretmenlerin (sıra ort= 159,87) erkek öğretmenlere (sıra ort= 142,43) göre daha olumlu düzeyde görüş belirttikleri görülmektedir.

4.9. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 15. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında t Testi Sonuçları.

Maddeler	Cinsiyet	n	\bar{X}	S.S	t	SD	p
13) Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder	Kadın	103	4,33	,74824	2,302*	208,614	,022
	Erkek	193	4,12	,74917			
15)Dinlediklerinde eş ve zıt anlamlı kelimeleri ayırt eder.	Kadın	103	4,48	,76523	,899	191,591	,370
	Erkek	193	4,40	,69401			

*p<0.05

Tablo 15 incelendiğinde ilköğretim 4-5.sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili dinleme kazanımlarının ilköğretim 4-5. sınıf öğrenci seviyesine uygunluğunun, cinsiyet değişkenine göre analizinde “Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder” kazanımında anlamlı farklılık görülmektedir ($t=2,302$; $p=,022$). Bu kazanımı kadın katılımcılar ($\bar{x}=4,33$) erkek katılımcılara ($\bar{x}=4,12$) göre öğrenci seviyesine daha çok uygun bulmuşlardır.

4.9.1. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Dağılım Göstermeyen Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 16. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Mann-Whitney U Testi Sonuçları.

Maddeler	Cinsiyet	n	Sıra Ortalamaları	Sıra toplamı	U	P
14)Dinlediklerinde eş sesli kelimeleri ayırt eder.	Kadın	103	157,86	16260,00	8,97	,131
	Erkek	193	143,50	27696,00		

Tablo 16 incelendiğinde ilköğretim 4-5.sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili dinleme kazanımlarının öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin görüşlerin cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen 14. madde için yapılan Mann-Whitney u testi sonucunda madde de anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. “Dinlediklerinde eş sesli kelimeleri ayırt eder” kazanımını kadın katılımcılar (sıra ort= $157,86$) erkek katılımcılara (sıra ort= $143,50$) göre öğrenci seviyesine daha çok uygun bulmuşlardır.

4.10. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 17. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında t Testi Sonuçları.

Maddeler	Cinsiyet	n	\bar{X}	S.S	t	SD	p
3)Farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri dikkate alarak okur.(Öğretmen “veya, ama, fakat, ancak” kelimelerinden sonra düşüncenin farklılaştığını öğrencilere sezdirmelidir.)	Kadın	103	3,9320	,73113	,574	208,060	,566
	Erkek	193	3,8808	,72979			
7)Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur. (Öğretmen, örnek okumalar yaparak noktalama işaretlerinin anlam üzerindeki etkisine dikkat çekmelidir.)	Kadın	103	4,3592	,77781	,851	199,398	,396
	Erkek	193	4,2798	,73913			
10)Ekleri kullanarak kelime türetir. (Sadece cı, lı, lık, sız ekleri ile kelime türetilir. Kelime kök ve ek(ler)ini tanır.)	Kadın	103	4,1068	,76585	1,451	217,107	,148
	Erkek	193	3,9689	,80303			

Tablo 17 incelendiğinde ilköğretim 4-5.sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili okuma kazanımlarının öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin görüşlerin cinsiyet değişkeni açısından analizi sonucunda anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. ”Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur. (Öğretmen örnek okumalar yaparak noktalama işaretlerinin anlam üzerindeki etkisine dikkat çekmelidir)” kazanımını kadın katılımcılar (\bar{x} = 143,50) erkek katılımcılara(\bar{x} = 143,50) göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır. Araştırmaya katılan katılımcılar TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili okuma kazanımlarını öğrenci seviyesine uygun ve çok uygun bulmuşlardır.

4.11. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 18. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında t Testi Sonuçları.

Maddeler	Cinsiyet	n	\bar{X}	S.S	t	SD	p
2)Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (Ad (ad durum ekleri), sıfat, zamir, fiil kavramları, örneklerden yola çıkılarak tanıtmaya çalışılır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.)	Kadın	103	3,57	,774	-,578	203,566	,564
	Erkek	193	3,62	,753			

4)Anlamli ve kuralli cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem temel anlamları açıklanmamalı ve bu öğelerin çeşitleri verilmemelidir.)	Kadın	103	3,93	,877	,192	198,125	,848
	Erkek	193	3,91	,827			
5)Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (İsim, sıfat, zamir, zarf, fiil, edat, bağlaç kavramları, örneklerden yola çıkılarak sezdirilmeye çalışılmalıdır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.)	Kadın	103	3,52	,861	-,437	205,083	,662
	Erkek	193	3,56	,845			
6)Yazılarında farklı cümle yapılarına yer verir. (İki farklı cümlelerin birleştirilip tek bir cümle şeklinde ifade edilebileceği gösterilmelidir. Burada basit ve bileşik cümlelerin tanımı yapılmadan sadece öğrencilerin bunları kullanması özendirilmelidir.)	Kadın	103	3,41	,891	-	187,454	,133
	Erkek	193	3,57	,787			
8)Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır.	Kadın	103	4,10	,752	1,125	224,922	,262
	Erkek	193	4,00	,822			
9)Yazılarında farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri kullanır. (Yazılarında farklı düşünceye geçerken; ama, fakat, veya, yalnız, buna rağmen vb. ifadeleri kullanır.)	Kadın	103	3,68	,816	-,680	203,705	,497
	Erkek	193	3,75	,795			
11)Mı soru edati, de ve ki bağlaçlarının doğru yazımı verilmelidir.	Kadın	103	4,13	,741	,675	227,069	,500
	Erkek	193	4,07	,819			
12)Büyük harflerin kullanım yerleri öğretilmelidir.	Kadın	103	4,51	,725	,198	196,482	,843
	Erkek	193	4,49	,677			

Tablo 18 incelendiğinde ilköğretim 4-5.sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili yazma kazanımlarının öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin görüşlerin cinsiyet değişkeni açısından analizi sonucunda maddeler arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

4.11.1. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 19. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Madde İçin Mann-Whitney U Testi Sonuçları.

Madde	Cinsiyet	n	Sıra Ortalamaları	Sıra toplamı	U	p
1)Anlamli ve kuralli cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem adları kullanılmadan bu öğelerin işlevlerine değinilecektir.)	Kadın	103	143,31	14760,50	9,40	,398
	Erkek	193	151,27	29195,50		

Tablo 19 incelendiğinde ilköğretim 4-5.sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili yazma kazanımlarının öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin görüşlerin cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen “Anlamli ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem adları kullanılmadan bu öğelerin işlevlerine değinilecektir)” kazanım maddesi için yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Aynı kazanımı erkek katılımcılar (sıra ort=151,27) kadın katılımcılara (sıra ort= 143,31) göre öğrenci seviyesine daha çok uygun buldukları görülmektedir.

4.12. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırma Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 20. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında t Testi Sonuçları.

Maddeler	Cinsiyet	n	\bar{X}	S.S	t	SD	p
14)Dinlediklerinde eş sesli kelimeleri ayırt eder.	Kadın	103	2,3883	,87708	,944	219,916	,346
	Erkek	193	2,2850	,93354			
15)Dinlediklerinde eş ve zıt anlamlı kelimeleri ayırt eder.	Kadın	103	2,2913	,91428	1,023	212,560	,307
	Erkek	193	2,1762	,93544			

Tablo 20 incelendiğinde ilköğretim 4-5.sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili dinleme kazanımlarının kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına ilişkin görüşlerin cinsiyet değişkenine göre analizi sonucunda maddelerde anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

4.12.1. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırma Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 21. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Mann-Whitney U Testi Sonuçları.

Maddeler	Cinsiyet	n	Sıra Ortalamaları	Sıra toplamı	U	p
13) Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder.	Kadın	103	142,98	14727,00	9,37	,395
	Erkek	193	151,45	29229,00		

Tablo 21 incelendiğinde ilköğretim 4-5.sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili dinleme kazanımlarının kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına ilişkin görüşlerin cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen “Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder” kazanımı için yapılan Mann-Whitney u testi sonucunda anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

4.13. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırma Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 22. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında t Testi Sonuçları.

Maddeler	Cinsiyet	n	\bar{X}	S.S	t	SD	p
3)Farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri dikkate alarak okur. (Öğretmen “veya, ama, fakat, ancak” kelimelerinden sonra düşüncenin farklılaştığını öğrencilere sezdirmelidir.)	Kadın	103	2,7379	,82796	,853	231,304	,395
	Erkek	193	2,6477	,93553			
7)Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur. (Öğretmen, örnek okumalar yaparak noktalama işaretlerinin anlam üzerindeki etkisine dikkat çekmelidir.)	Kadın	103	2,5631	,92535	,338	229,573	,736
	Erkek	193	2,5233	1,03618			
10)Ekleri kullanarak kelime türetir. (Sadece cı, lı, lık, sız ekleri ile kelime türetilir. Kelime kök ve ek(ler)ini tanıır.)	Kadın	103	2,5534	,86010	,181	226,258	,856
	Erkek	193	2,5337	,94657			

Tablo 22 incelendiğinde ilköğretim 4-5.sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili okuma kazanımların kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına ilişkin görüşlerin cinsiyet değişkenine göre analizi sonucunda anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Bunun yanında erkek ($\bar{x}=2,64$) ve kadın ($\bar{x}=2,73$) öğretmenlerin en fazla “Farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri dikkate alarak okur. (Öğretmen “veya, ama, fakat, ancak” kelimelerinden sonra düşüncenin farklılaştığını öğrencilere sezdirmelidir)” kazanımının kazandırılması sürecinde problem yaşadıkları görülmektedir.

4.14. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırma Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması.

Tablo 23. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında t Testi Sonuçları.

Maddeler	Cinsiyet	n	\bar{X}	S.S	t	SD	p																																
8)Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır.	Kadın	103	2,82	,943	1,460	205,413	,146																																
	Erkek	193	2,65	,928				9)Yazılarında farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri kullanır. (Yazılarında farklı düşünceye geçerken; ama, fakat, veya, yalnız, buna rağmen vb. ifadeleri kullanır.)	Kadın	103	2,90	,869	1,560	213,608	,120	Erkek	193	2,73	,894	11)Mı soru edati, de ve ki bağlaçlarının doğru yazımı verilmelidir.	Kadın	103	2,68	,863	1,096	225,097	,274	Erkek	193	2,56	,944	12)Büyük harflerin kullanım yerleri öğretilmelidir.	Kadın	103	2,20	,855	-,727	240,346	,468
9)Yazılarında farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri kullanır. (Yazılarında farklı düşünceye geçerken; ama, fakat, veya, yalnız, buna rağmen vb. ifadeleri kullanır.)	Kadın	103	2,90	,869	1,560	213,608	,120																																
	Erkek	193	2,73	,894				11)Mı soru edati, de ve ki bağlaçlarının doğru yazımı verilmelidir.	Kadın	103	2,68	,863	1,096	225,097	,274	Erkek	193	2,56	,944	12)Büyük harflerin kullanım yerleri öğretilmelidir.	Kadın	103	2,20	,855	-,727	240,346	,468	Erkek	193	2,28	1,013								
11)Mı soru edati, de ve ki bağlaçlarının doğru yazımı verilmelidir.	Kadın	103	2,68	,863	1,096	225,097	,274																																
	Erkek	193	2,56	,944				12)Büyük harflerin kullanım yerleri öğretilmelidir.	Kadın	103	2,20	,855	-,727	240,346	,468	Erkek	193	2,28	1,013																				
12)Büyük harflerin kullanım yerleri öğretilmelidir.	Kadın	103	2,20	,855	-,727	240,346	,468																																
	Erkek	193	2,28	1,013																																			

Tablo 23 incelendiğinde ilköğretim 4-5.sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili yazma kazanımlarının kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına ilişkin görüşlerin cinsiyet değişkenine göre analizi sonucunda anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

4.14.1. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırma Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 24. İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Mann-Whitney U Testi Sonuçları.

Maddeler	Cinsiyet	n	Sıra Ortalamaları	Sıra toplamı	U	p
1)Anlamlı ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem adları kullanılmadan bu öğelerin işlevlerine değinilecektir.)	Kadın	103	165,30	17026,00	8,20*	,008
	Erkek	193	139,53	26930,00		
2)Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (Ad (ad durum ekleri), sıfat, zamir, fiil kavramları, örneklerden yola çıkılarak tanıtılmaya çalışılır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.)	Kadın	103	152,37	15694,50	9,54	,543
	Erkek	193	146,43	28261,50		
4)Anlamlı ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem temel anlamları açıklanamalı ve bu öğelerin çeşitleri verilmemelidir.)	Kadın	103	160,08	16488,50	8,74	,070
	Erkek	193	142,32	27467,50		
5)Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (İsim, sıfat, zamir, zarf, fiil, edat, bağlaç kavramları, örneklerden yola çıkılarak sezdirilmeye çalışılmalıdır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.	Kadın	103	152,63	15721,00	9,51	,519
	Erkek	193	146,30	28235,00		
6)Yazılarında farklı cümle yapılarına yer verir. (İki farklı cümle birleştirilip tek bir cümle şeklinde ifade edilebileceği gösterilmelidir. Burada basit ve bileşik cümlelerin tanımı yapılmadan sadece öğrencilerin bunları kullanması özendirilmelidir.)	Kadın	103	163,41	16831,00	8,40*	,020
	Erkek	193	140,54	27125,00		

*p<0.05

Tablo 24 incelendiğinde ilköğretim 4-5.sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili yazma kazanımlarının kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına ilişkin görüşlerin cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen maddeler için Mann-Whitney U testi sonucunda 1 ve 6. kazanımlarda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. “Anlamlı ve kurallı cümleler yazar (Özne, tümleç, yüklem adları kullanılmadan bu öğelerin işlevlerine değinilecektir)” (U=8,209; p=,008) ve ” Yazılarında farklı cümle yapılarına yer verir (İki farklı cümle birleştirilip tek bir cümle şeklinde ifade edilebileceği gösterilmelidir. Burada basit ve bileşik cümlelerin tanımı yapılmadan sadece öğrencilerin bunları kullanması özendirilmelidir)” (U=8,404; p=,020) kazanımlarını kazandırma sürecinde kadın öğretmenlerin (sıra ort= 165,30 ve

163,41) erkek öğretmenlere (sıra ort= 143,31 ve 140,54) göre daha fazla problem yaşadıkları görülmektedir.

4.15. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretiminde Araç- Gereç (Materyal) Kullanımına İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkeni Açısından Karşılaştırılması

Tablo 25. Dil Bilgisi Öğretiminde Araç- Gereç (Materyal) Kullanımına İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Görev Yeri	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
4.Ders kitapları ve yardımcı kitaplarda yer alan metinler dil bilgisi kazanımlarını kazandırmak için yeterlidir.	1.Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası	,408	2	,204	,19	,823	-
		Gruplar içi	306,346	293	1,046			
		Toplam	306,753	295				
6.Dil bilgisi öğretiminde öğrencilerin kendi dünyalarını bulabilecekleri metinlerden; hikaye, şiir, masal vb. yararlanılmalıdır.	1.Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası	,975	2	,488	1,01	,363	-
		Gruplar içi	140,376	293	,479			
		Toplam	141,351	295				
7.Dil bilgisi öğretiminde görsel ve işitsel araçlardan yararlanılmalıdır.	1.Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası	,206	2	,103	,26	,768	-
		Gruplar içi	114,304	293	,390			
		Toplam	114,510	295				
13.İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğretmenleri sadece kılavuz kitapların ön gördüğü şekilde dil bilgisi öğretimini sürdürmelidir.	1.Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası	5,629	2	2,814	1,97	,141	-
		Gruplar içi	417,963	293	1,426			
		Toplam	423,591	295				
14.Kılavuz kitaplar dil bilgisi öğretiminde öğretmene yeteri kadar yardımcı ol(ma)maktadır.	1.Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası	,422	2	,211	,19	,825	-
		Gruplar içi	321,024	293	1,096			
		Toplam	321,446	295				
15.Ders kitaplarını dil bilgisi öğretimi yönünden yetersiz bulmaktayım.	1.Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası	,441	2	,220	,20	,817	-
		Gruplar içi	319,019	293	1,089			
		Toplam	319,459	295				
16.Dil bilgisi öğretiminde metinlerden yararlanılması dil bilgisi öğretime işlevsellik kazandırır.	1.Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası	,549	2	,275	,39	,677	-
		Gruplar içi	206,285	293	,704			
		Toplam	206,834	295				
23.Ders kitaplarında dil bilgisi öğretiminde kullanılacak metin sayısı azdır.	1.Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası	2,080	2	1,040	,93	,394	-
		Gruplar içi	325,866	293	1,112			
		Toplam	327,946	295				
24.Dil bilgisi öğretiminin daha verimli olabilmesi için interaktif araç- gereçlerden(1.Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası	1,850	2	,925	2,29	,102	-
		Gruplar içi	117,934	293	,403			

projeksiyon, tepegöz; cd, bilgisayar programları vb.) faydalanılmalıdır.		Toplam	119,784	295				
25.Dil bilgisi öğretiminde kullanılan araçlar ve yardımcı materyaller görsel ve işitsel açıdan zenginleştirilmelidir.	1.Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	,305 119,665 119,970	2 293 295	,152 ,408	,37	,689	–
26.Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere hitap eden metinlerde bulunan cümlelerden yararlanılması gerekir.	1.Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	1,082 123,779 124,861	2 293 295	,541 ,422	1,28	,279	–
27.Ders kitaplarında bulunan dil bilgisi etkinlikleri fazla zaman almaktadır.	1.Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	5,830 292,819 298,649	2 293 295	2,915 ,999	2,91	,056	–
28.Ders kitaplarında yer alan dil bilgisi etkinlikleri kazanımlara ulaşmada yeterli değildir.	1.Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	2,365 282,973 285,338	2 293 295	1,183 ,966	1,22	,295	–
29.Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere dönüt verilmesi için yeterli zaman yoktur.	1.Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	11,686 321,905 333,591	2 293 295	5,843 1,099	5,31*	,005	1>3 2>3

*p<0.05

Tablo 25 incelendiğinde dil bilgisi öğretiminde araç gereçler (materyal) kullanımına ilişkin görüşlerde 29. madde dışında öğretmenlerin görev yeri bakımından anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($F=5,139$; $p=,005$). Yapılan LSD testi sonucunda “Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere dönüt verilmesi için yeterli zaman yoktur” maddesine ilişkin köy ve ilçede çalışan öğretmen görüşlerinin ilde çalışan öğretmen görüşlerine göre daha olumlu olduğu görülmektedir. Bu durumun nedeni köy ve ilçelerdeki öğrencilerin akademik seviyelerinin il merkezindeki öğrencilerin akademik seviyelerinden daha düşük olması olabilir.

4.15.1.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretiminde Araç-Gereç (Materyal) Kullanımına İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 26. Dil Bilgisi Öğretiminde Araç Gereç(Materyal) Kullanımına İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.

Madde no	Görev Yeri	n	Sıra ortalaması	X ²	SD	p
24.Dil bilgisi öğretiminin daha verimli olabilmesi için interaktif araç- gereçlerden(projeksiyon, tepegöz, cd, bilgisayar programları vb.) faydalanılmalıdır.	Köy	26	178,81	4,890	2	,082
	İlçe	114	143,87			
	İl	156	146,83			

Tablo 26 incelendiğinde dil bilgisi öğretiminde araç gereç(materyal) kullanımına ilişkin görüşlerin görev yeri değişkenine göre karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen madde için yapılan Kruskal-Wallis testi sonucunda 24. maddede (p=,082) anlamlı farklılık görülmemektedir.

4.16. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretiminde Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Görüşlerinin Görev Yeri Değişkeni Açısından Karşılaştırılması

Tablo 27. Dil Bilgisi Öğretiminde Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Görev Yeri	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
9.Sınav sistemimiz(dpy, sbs) dil bilgisi öğretimini olumsuz yönde etkilemektedir.	1.Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası	,548	2	,274	,20	,818	-
		Gruplar içi	400,287	293	1,366			
		Toplam	400,834	295				
11.Dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde geleneksel ölçme araçları yerine alternatif ölçme araçları (ürün dosyası, performans ödevi, kavram haritası vb.) kullanılmalıdır.	1. Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası	13,306	2	6,653	5,86*	,003	1>3 2>3
		Gruplar içi	332,285	293	1,134			
		Toplam	345,591	295				
12.Ülkemizdeki sınav sistemi, öğretmenleri ilköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında olmayan dil bilgisi konularını da öğretmeye yöneltmektedir.	1. Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası	6,009	2	3,005	2,85	,059	-
		Gruplar içi	308,879	293	1,054			
		Toplam	314,889	295				

18. Ülkemizdeki sınav sistemi dil bilgisi öğretiminin işlevsel bir nitelik kazanmasını engellemektedir.	1. Köy(1)	Gruplar arası	1,461	2	,731			
	2. İlçe (2)	Gruplar içi	315,319	293	1,076	,67	,508	-
	3. İl (3)							
		Toplam	316,780	295				
20. Yazım (imla) kurallarının öğretimi ve değerlendirilmesinde dikte çalışmasından yararlanılmalıdır.	1. Köy(1)	Gruplar arası	,001	2	,001			
	2. İlçe (2)	Gruplar içi	132,536	293	,452	,00	,999	-
	3. İl (3)							
		Toplam	132,537	295				
21. Dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesi öğrenme alanlarından yazmaya yönelik olmalıdır.	1. Köy(1)	Gruplar arası	4,019	2	2,010			
	2. İlçe (2)	Gruplar içi	229,102	293	,782	2,57	,078	-
	3. İl (3)							
		Toplam	233,122	295				
22. İşlevsel dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde çoktan seçmeli testler yetersizdir.	1. Köy(1)	Gruplar arası	2,831	2	1,416			
	2. İlçe (2)	Gruplar içi	260,020	293	,887	1,59	,205	-
	3. İl (3)							
		Toplam	262,851	295				

*p<0.05

Tablo 27 incelendiğinde dil bilgisi öğretiminde ölçme değerlendirmeye ilişkin görüşlerin görev yeri değişkenine göre analizinde anlamlı farklılık 11. madde dışında bulunmamaktadır. “Dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde geleneksel ölçme araçları yerine alternatif ölçme araçları (ürün dosyası, performans ödevi, kavram haritası vb.) kullanılmalıdır” maddesinde (F=5,866; p=,003) anlamlı farklılık bulunmaktadır. Yapılan LSD testi sonucuna göre köy ve ilçede görev yapan öğretmenlerin görüşlerinin il merkezinde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun nedeni köy ve ilçe merkezinde görev yapan öğretmenlerin görevlerinde genellikle mesleki kıdem yılı açısından henüz yeni olmalarından dolayı lisans döneminde aldıkları eğitimin, geleneksel ölçme araçları yerine, alternatif ölçme araçlarının öğrenme üzerindeki olumlu etkisinden bahsetmesi olabilir.

4.17. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerinin Görev Yeri Değişkeni Açısından Karşılaştırılması

Tablo 28. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Görev Yeri	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
1.İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisi konuları yetersizdir.	1. Köy(1)	Gruplar arası	,042	2	,021	,015	,985	-
	2. İlçe (2)	Gruplar arası						
	3. İl (3)	Gruplar içi	417,904	293	1,426			
		Toplam	417,946	295				
2.İlköğretim 4. ve 5. sınıf programında yer alan kazanımları kazandırmada zaman problemi yaşanmaktadır.	1. Köy(1)	Gruplar arası	19,891	2	9,945	8,57*	,000	1>3 2>3
	2. İlçe (2)	Gruplar arası						
	3. İl (3)	Gruplar içi	339,998	293	1,160			
		Toplam	359,889	295				
3. İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında bulunan dil bilgisi kazanımları öğrencilere işlevsel dil bilgisi becerisini kazandıracak niteliktedir.	1. Köy(1)	Gruplar arası	,485	2	,243	,29	,745	-
	2. İlçe (2)	Gruplar arası						
	3. İl (3)	Gruplar içi	241,664	293	,825			
		Toplam	242,149	295				
5.İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında olmayan bazı dil bilgisi konuları da öğretilmelidir.	1. Köy(1)	Gruplar arası	5,220	2	2,610	,19	,823	-
	2. İlçe (2)	Gruplar arası						
	3. İl (3)	Gruplar içi	371,642	293	1,268			
		Toplam	376,861	295				
19.Dil bilgisi öğretimi; öğrenme alanları (dinleme, okuma, yazma ve konuşma) ile birlikte yapılmasını uygun bulmaktayım.	1. Köy(1)	Gruplar arası	,849	2	,424	,64	,524	-
	2. İlçe (2)	Gruplar arası						
	3. İl (3)	Gruplar içi	191,986	293	,655			
		Toplam	192,834	295				
30.Öğretmenler, dil bilgisi öğretiminde program yerine öğrenci seviyesini dikkate almalıdır.	1. Köy(1)	Gruplar arası	16,133	2	8,067	9,91*	,000	1>3 2>3
	2. İlçe (2)	Gruplar arası						
	3. İl (3)	Gruplar içi	238,296	293	,813			
		Toplam	254,429	295				
32.İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisinin ayrı bir öğrenme alanı olması gerekmektedir.	1. Köy(1)	Gruplar arası	,206	2	,103	,26	,768	-
	2. İlçe (2)	Gruplar arası						
	3. İl (3)	Gruplar içi	114,304	293	,390			
		Toplam	114,510	295				
33.İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisinin ayrı bir öğrenme alanı olarak bulunmaması dil bilgisi öğretiminizorlaştırmaktadır.	1. Köy(1)	Gruplar arası	,314	2	,157	,24	,781	-
	2. İlçe (2)	Gruplar arası						
	3. İl (3)	Gruplar içi	186,223	293	,636			
		Toplam	186,537	295				

*p<0.05

Tablo 28 incelendiğinde İlköğretim 4-5.Sınıf TDÖP’da dil bilgisi öğretimine ilişkin görüşlerin olduğu maddelerin 2. ve 30. maddeler dışındaki diğer maddelerde anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Anlamlı farklılık bulunan 2 ve 30. maddeler için LSD testi yapılmış ve 2. madde olan “İlköğretim 4. ve 5. sınıf programında yer alan kazanımları kazandırmada zaman problemi yaşanmaktadır” maddesine ilişkin ($F=8,571$; $p=,000$) köy ve ilçede görev yapan öğretmen görüşlerinin il merkezinde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu görülmektedir. Bu durumun nedeni köy ve ilçede görev yapan öğretmenlerin okuttuğu öğrencilerin seviyelerinin il merkezinde görev yapan öğretmenlerin okuttuğu öğrencilerin seviyelerine göre daha düşük seviyede olmasından dolayı dil bilgisi ile ilgili etkinliklerde zaman problemi yaşamalarından kaynaklanabilir.

Tablo 28 incelendiğinde 30. madde olan “Öğretmenler, dil bilgisi öğretiminde program yerine öğrenci seviyesini dikkate almalıdır” maddesinde ($F=9,918$; $p=,000$) anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Yapılan LSD testi sonucuna göre köy ve ilçede görev yapan öğretmen görüşlerinin il merkezinde görev yapan öğretmen görüşlerine göre olumlu olduğu görülmektedir.

4.17.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerinin Görev Yeri Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 29. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Madde İçin Kruskal- Wallis Testi Sonuçları.

Madde no	Görev yeri	n	Sıra ortalaması	X ²	SD	p	U
2.İlköğretim 4. ve 5. sınıf programında yer alan kazanımları kazandırmada zaman problemi yaşanmaktadır.	Köy(1)	26	173,50	16,928*	2	,000*	1>3 2>3
	İlçe(2)	114	168,35				
	İl(3)	156	129,83				
32.İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisinin ayrı bir öğrenme alanı olması gerekmektedir.	Köy(1)	26	177,06	4,813	2	,090	-
	İlçe(2)	114	152,50				
	İl(3)	156	140,82				
33.İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisinin ayrı bir öğrenme alanı olarak bulunmaması dil bilgisi öğretimini zorlaştırmaktadır.	Köy(1)	26	181,75	4,939	2	,085	-
	İlçe(2)	114	148,65				
	İl(3)	156	142,85				

* $p<0.05$

Tablo 29 incelendiğinde homojen dağılım göstermeyen 2, 32, 33. maddeler için yapılan Kruskal-Wallis testi sonucunda 2. maddede anlamlı bir farklılığın olduğu

görülmektedir ($X^2=16.928$; $p=0.00$). Anlamlı farklılığın hangi görev yeri biriminde olduğunu belirlemek amacıyla Mann-Whitney U Testi yapılmıştır. Yapılan bu test sonucunda “İlköğretim 4. ve 5. sınıf programında yer alan kazanımları kazandırmada zaman problemi yaşanmaktadır” maddesine ilişkin köyde ve ilçede görev yapan öğretmen görüşlerinin ilde görev yapan öğretmen görüşlerine göre daha olumlu olduğu görülmektedir.

4.18. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretim Sürecine İlişkin Görüşlerinin Görev Yeri Değişkeni Açısından Karşılaştırılması

Tablo 30. Dil Bilgisi Öğretim Sürecine İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Madde No	Görev Yeri	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
8.Dil bilgisi öğretiminde örneklerden yola çıkarak kuralların öğretilmesi, öğrencilerin konuları daha kolay öğrenmesini sağlamaktadır.	1.Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası	,314	2	,157	,24	,781	-
		Gruplar içi	186,223	293	,636			
		Toplam	186,537	295				
10. Programda yer alan dil bilgisi konularını öğretmek için öğretmenlerin hazırlayacağı çalışma yaprakları dil bilgisi öğretimini daha etkili hale getirir.	1.Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası	1,647	2	,824	1,24	,290	-
		Gruplar içi	194,133	293	,663			
		Toplam	195,780	295				
17.İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda dil bilgisi kuralları ezberletilmek yerine sezdirilmelidir.	1.Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası	,787	2	,394	,42	,651	-
		Gruplar içi	268,723	293	,917			
		Toplam	269,510	295				
31.Dil bilgisi öğretiminde düz anlatım yerine konunun özelliğine göre farklı yöntem ve teknikler kullanılmalıdır.	1.Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası	4,323	2	2,162	4,62*	,011	1>3
		Gruplar içi	136,890	293	,467			
		Toplam	141,213	295				
34.Bitişik eğik yazı, işlevsel dil bilgisi öğretimini olumlu yönde etkilemektedir.	1.Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası	,096	2	,048	,031	,969	-
		Gruplar içi	447,742	293	1,528			
		Toplam	447,838	295				

* $p<0.05$

Tablo 30 incelendiğinde dil bilgisi öğretim sürecine ilişkin görüşlerin görev yeri değişkeni açısından karşılaştırılmasında 31. madde dışında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. 31. madde olan “Dil bilgisi öğretiminde düz anlatım yerine konunun özelliğine göre farklı yöntem ve teknikler kullanılmalıdır” görüşünde ($F=4,627$; $p=,011$) anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu farklılığın kaynağını bulmak için yapılan

LSD testi sonucunda köyde görev yapan öğretmenlerin görüşlerinin ilde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu görülmektedir. Bu durumun nedeni köyde görevli öğretmenlerin lisans döneminde aldıkları eğitimin yapılandırmacı yaklaşıma uygun olması nedeniyle, konu özelliğine göre kullandıkları yöntem tekniklerin öğrenci öğrenmelerinde olumlu etki sağlamasından olabilir.

4.18. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 31. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Görev yeri	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
13) Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder.	1. Köy(1)	Gruplar arası	9,508	2	4,754	8,79*	,000	2>1 3>1
	2. İlçe (2)	Gruplar içi	158,330	293	,540			
	3. İl (3)							
		Toplam	167,838	295				
14) Dinlediklerinde eş sesli kelimeleri ayırt eder.	1. Köy(1)	Gruplar arası	2,878	2	1,439	2,63	,073	-
	2. İlçe (2)	Gruplar içi	159,757	293	,545			
	3. İl (3)							
		Toplam	162,635	295				
15) Dinlediklerinde eş ve zıt anlamlı kelimeleri ayırt eder.	1. Köy(1)	Gruplar arası	1,620	2	,810	1,57	,209	-
	2. İlçe (2)	Gruplar içi	151,028	293	,515			
	3. İl (3)							
		Toplam	152,649	295				

*p<0.05

Tablo 31 ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili dinleme kazanımlarının öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin görüşlerin görev yeri değişkenine göre karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizi sonucunda “ Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder” kazanımında anlamlı farklılık görülmektedir (F=8,797; p=,000). Aynı kazanımını il ve ilçede görev yapan katılımcılar köyde görev yapan katılımcılara göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır. İl ve ilçe okullarındaki fiziksel ve sosyal imkanların, eğitim öğretim materyallerinin köy okullarına göre daha fazla olması bu durumun nedeni olabilir.

4.19. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 32. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Görev yeri	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
2)Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (Ad (ad durum ekleri), sıfat, zamir, fiil kavramları, örneklerden yola çıkılarak tanıtılmaya çalışılır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.)	1.Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası	7,419	2	3,710			
		Gruplar içi	163,121	293	,557	6,66*	,001	2>1 3>1
		Toplam	170,541	295				
4)Anlamli ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem temel anlamları açıklanmamalı ve bu öğelerin çeşitleri verilmemelidir.)	1.Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası	8,462	2	4,231			
		Gruplar içi	201,592	293	,688	6,14*	,002	2>1 3>1
		Toplam	210,054	295				
5)Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (İsim, sıfat, zamir, zarf, fiil, edat, bağlaç kavramları, örneklerden yola çıkılarak sezdirilmeye çalışılmalıdır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.)	1.Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası	12,342	2	6,171			
		Gruplar içi	200,794	293	,685	9,00*	,000	2>1 3>1
		Toplam	213,135	295				
6)Yazılarında farklı cümle yapılarına yer verir. (İki farklı cümlenin birleştirilip tek bir cümle şeklinde ifade edilebileceği gösterilmelidir. Burada basit ve bileşik cümlenin tanımını yapılmadan sadece öğrencilerin bunları kullanması özendirilmelidir.)	1.Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası	6,938	2	3,469			
		Gruplar içi	194,940	293	,665	5,21*	,006	2>1 3>1
		Toplam	201,878	295				
11)Mı soru edatı, de ve ki bağlaçlarının doğru yazımı verilmelidir.	1.Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası	,276	2	,138			
		Gruplar içi	185,075	293	,632	,21	,804	-
		Toplam	185,351	295				
12)Büyük harflerin kullanım yerleri öğretilmelidir.	1.Köy(1) 2.İlçe (2) 3.İl (3)	Gruplar arası	1,577	2	,788			
		Gruplar içi	140,420	293	,479	1,64	,195	-
		Toplam	141,997	295				

*p<0.05

Tablo 32 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili yazma kazanımlarının öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin görüşlerin görev yeri değişkenine göre karşılaştırılmasında tek yönü varyans analizi sonucunda 2, 4,5, ve 6.kazanımlarda görev yapılan yerleşim yeri değişkenine göre anlamlı farklılık görülmektedir. “Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (Ad (ad durum ekleri), sıfat, zamir, fiil kavramları, örneklerden yola çıkılarak tanıtılmaya çalışılır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir)” (F=6,663; p=,001) kazanımını, “Anlamlı ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem temel anlamları açıklanmamalı ve bu öğelerin çeşitleri verilmemelidir)” kazanımını (F=6,149; p=,002), “Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (İsim, sıfat, zamir, zarf, fiil, edat, bağlaç kavramları, örneklerden yola çıkılarak sezdirilmeye çalışılmalıdır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir)” kazanımını (F=9,005; p=,000) ve “Yazılarında farklı cümle yapılarına yer verir. (İki farklı cümlenin birleştirilip tek bir cümle şeklinde ifade edilebileceği gösterilmelidir. Burada basit ve bileşik cümlenin tanımı yapılmadan sadece öğrencilerin bunları kullanması özendirilmelidir) (F=5,214; p=,006) kazanımlarında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu kazanımları il ve ilçede görev yapan katılımcılar, köyde görev yapan katılımcılara göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır. Köy okullarındaki velilerin eğitim öğretime katkısının il ve ilçedeki velilere göre daha alt seviyede olması, okulun bulunduğu çevrenin fiziksel ve sosyal şartların elverişsizliği köyde görev yapan öğretmenlerin bu kazanımlara ilişkin olumsuz yönde görüş belirtmelerinin nedeni olabilir.

4.19.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 33. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Kruskal- Wallis Testi Sonuçları.

Madde no	Görev yeri	n	Sıra ortalaması	X ²	SD	p	U
1)Anlamli ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem adları kullanılmadan bu öğelerin işlevlerine değinilecektir.)	Köy	26	106,13	9,090*	2	,011	2>1
	İlçe	114	148,60				3>1
	İl	156	155,49				
8)Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır.	Köy	26	88,17	17,714*	2	,000	2>1
	İlçe	114	147,93				3>1
	İl	156	158,97				
9) Yazılarında farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri kullanır. (Yazılarında farklı düşünceye geçerken; ama, fakat, veya, yalnız, buna rağmen vb. ifadeleri kullanır.)	Köy	26	118,19	6,462*	2	,040	3>1
	İlçe	114	142,91				
	İl	156	157,63				

*p<0.05

Tablo 33 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili yazma kazanımlarının öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin görüşlerin görev yeri değişkenine göre karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen maddeler için Kruskal- Wallis testi yapılmıştır. Yapılan test sonucunda 1, 8 ve 9. kazanımlarda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Anlamlı farklılığın hangi görev yeri birimi arasında olduğunu belirlemek için Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Bu test sonucunda “Anlamli ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem adları kullanılmadan bu öğelerin işlevlerine değinilecektir)” ($X^2=9,090$; $p=,011$) kazanımını il ve ilçede görev yapan katılımcılar köyde görev yapan katılımcılara göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

Tablo 33 incelendiğinde “Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır” kazanımında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($X^2=17,714$; $p=,000$). İl ve

ilçede görev yapan katılımcılar köyde görev yapan katılımcılara göre bu kazanımı öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

Tablo 33 incelendiğinde “Yazılarında farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri kullanır. (Yazılarında farklı düşünceye geçerken; ama, fakat, veya, yalnız, buna rağmen vb. ifadeleri kullanır.)” kazanımında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($X^2=6,642$; $p=,040$). İlde görev yapan katılımcılar, köyde görev yapan katılımcılara göre bu kazanımı öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

4.20. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 34. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Görev yeri	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
10)Ekleri kullanarak kelime türetir. (Sadece cı, lı, lık, sız ekleri ile kelime türetilir. Kelime kök ve ek(ler)ini tanır.)	1.Köy(1)	Gruplar arası	16,419	2	8,209	14,27*	,000	2>1 3>1
	2.İlçe(2)	Gruplar içi	168,497	293	,575			
	3.İl (3)	Toplam	184,916	295				

* $p<0.05$

Tablo 34 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili okuma kazanımlarının öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin görüşlerin görev yeri değişkenine göre karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizi yapılmış ve 10. kazanımlarda anlamlı farklılık görülmüştür ($F=14,275$; $p=,000$). “Ekleri kullanarak kelime türetir. (Sadece cı, lı, lık, sız ekleri ile kelime türetilir. Kelime kök ve ek(ler)ini tanır.)” kazanımının ilde görev yapan öğretmenler ilçe ve köyde görev yapan öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha fazla uygun bulmuşlardır.

4.20.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 35. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Kruskal- Wallis Testi Sonuçları.

Madde no	Görev yeri	n	Sıra ortalaması	X ²	SD	p	U
7)Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur. (Öğretmen, örnek okumalar yaparak noktalama işaretlerinin anlam üzerindeki etkisine dikkat çekmelidir.)	1.Köy	26	92,83	17,970*	2	,000	2>1
	2.İlçe	114	143,46				3>1
	3.İl	156	161,46				
3)Farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri dikkate alarak okur. (Öğretmen “veya, ama, fakat, ancak” kelimelerinden sonra düşüncenin farklılaştığını öğrencilere sezdirmelidir.)	1.Köy	26	126,94	11,200*	2	,004	3>1
	2.İlçe	114	134,01				3>2
	3.İl	156	162,68				

*p<0.05

Tablo 35 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili okuma kazanımlarının öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin görüşlerin görev yeri değişkenine göre karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen 3. ve 7. kazanım için Kruskal-Wallis testi yapılmış ve anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Anlamlı farklılığın hangi görev yeri değişkeni arasında bulunduğunu belirlemek amacıyla Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Bu testin sonucunda “Farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri dikkate alarak okur. (Öğretmen “veya, ama, fakat, ancak” kelimelerinden sonra düşüncenin farklılaştığını öğrencilere sezdirmelidir.)” ($X^2=19,970$; $p=,000$) kazanımının ilde ve ilçede görev yapan öğretmenler köyde görev yapan öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

Tablo 35 incelendiğinde “Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur. (Öğretmen, örnek okumalar yaparak noktalama işaretlerinin anlam üzerindeki etkisine dikkat çekmelidir.)” ($X^2=11,200$; $p=,004$) kazanımını il ve ilçede görev yapan katılımcılar, köyde görev yapan katılımcılara göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır. İl ve ilçe merkezlerindeki eğitim-öğretim materyallerine ulaşabilme imkânlarının daha elverişli olması bu durumun nedeni olabilir.

4.21. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 36. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkenine Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi sonuçları

Madde No	Görev yeri	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
13) Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder.	1. Köy(1)	Gruplar arası	6,510	2	3,255	3,69*	,026	1>3
	2. İlçe (2)	Gruplar içi	258,139	293	,881			
	3. İl (3)	Toplam	264,649	295				
14)Dinlediklerinde eş sesli kelimeleri ayırt eder.	1. Köy(1)	Gruplar arası	5,318	2	2,659	3,23*	,041	1>2
	2. İlçe (2)	Gruplar içi	241,192	293	,823			
	3. İl (3)	Toplam	246,510	295				
15)Dinlediklerinde eş ve zıt anlamlı kelimeleri ayırt eder.	1. Köy(1)	Gruplar arası	6,562	2	3,281	3,88*	,022	1>2
	2. İlçe (2)	Gruplar içi	247,601	293	,845			
	3. İl (3)	Toplam	254,162	295				

*p<0.05

Tablo 36 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili dinleme kazanımlarının kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına ilişkin görüşlerin görev yeri değişkenine karşılaştırılmasında 13, 14 ve 15. kazanımlarda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Yapılan LSD testi sonucunda “Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder” kazanımı (F=3,965; P=,026) ile ilgili ders işlerken köyde çalışan öğretmenlerin, ilde çalışan öğretmenlerin görüşlerine göre daha fazla sorun yaşadıkları görülmektedir.

Tablo 36 incelendiğinde “Dinlediklerinde eş sesli kelimeleri ayırt eder” (F=3,230; P=,041), “Dinlediklerinde eş ve zıt anlamlı kelimeleri ayırt eder” (F=3,882; P=,022) kazanımları ile ilgili ders işlerken köyde çalışan öğretmenlerin, ilde çalışan öğretmenlere göre daha fazla sorun yaşadıkları görülmektedir.

4.22. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 37. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkenine Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Madde No	Görev yeri	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
3)Farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri dikkate alarak okur. (Öğretmen “veya, ama, fakat, ancak” kelimelerinden sonra düşüncenin farklılaştığını öğrencilere sezdirmelidir.)	1.Köy(1)	Gruplar arası	3,458	2	1,729	2,15	,118	-
	2.İlçe(2)							
	3.İl (3)	Gruplar içi	235,052	293	,802			
		Toplam	238,510	295				
7)Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur. (Öğretmen, örnek okumalar yaparak noktalama işaretlerinin anlam üzerindeki etkisine dikkat çekmelidir.)	1.Köy(1)	Gruplar arası	8,306	2	4,153	4,26*	,015	1>2 1>3
	2.İlçe(2)							
	3.İl (3)	Gruplar içi	285,285	293	,974			
		Toplam	293,591	295				
10)Ekleri kullanarak kelime türetir. (Sadece cı, lı, lık, sız ekleri ile kelime türetilir. Kelime kök ve ek(ler)ini tanır.)	1.Köy(1)	Gruplar arası	11,720	2	5,860	7,28*	,001	1>2 1>3
	2.İlçe(2)							
	3.İl (3)	Gruplar içi	235,793	293	,805			
		Toplam	247,514	295				

*p<0.05

Tablo 37 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili okuma kazanımlarının kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına ilişkin görüşlerin görev yeri değişkenine karşılaştırılmasında 7 ve 10. maddelerde anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Yapılan LSD testi sonucunda “Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur. (Öğretmen, örnek okumalar yaparak noktalama işaretlerinin anlam üzerindeki etkisine dikkat çekmelidir)” (F=4,265; P=,015) ve “Ekleri kullanarak kelime türetir. (Sadece cı, lı, lık, sız ekleri ile kelime türetilir. Kelime kök ve ek(ler)ini tanır)” (F=7,282; p=,001) kazanımları ile ilgili ders işlerken köyde görev yapan öğretmenlerin, ilçe ve ilde görev yapan öğretmenlere göre daha fazla sorun yaşadıkları görülmektedir.

4.23.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 38. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkenine Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Madde No	Görev yeri	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
1)Anlamli ve kuralli cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem adları kullanılmadan bu öğelerin işlevlerine değinilecektir.)	1.Köy(1)	Gruplar arası	6,170	2	3,085	4,99*	,007	1>2 1>3
	2.İlçe (2)	Gruplar içi	180,800	293	,617			
	3.İl (3)	Toplam	186,970	295				
2)Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (Ad (ad durum ekleri), sıfat, zamir, fiil kavramları, örneklerden yola çıkılarak tanıtılmaya çalışılır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.)	1.Köy(1)	Gruplar arası	8,526	2	4,263	5,82*	,003	1>2 1>3
	2.İlçe (2)	Gruplar içi	214,362	293	,732			
	3.İl (3)	Toplam	222,889	295				
6)Yazılarında farklı cümle yapılarına yer verir. (İki farklı cümle birleştirilip tek bir cümle şeklinde ifade edilebileceği gösterilmelidir. Burada basit ve bileşik cümlelerin tanımı yapılmadan sadece öğrencilerin bunları kullanması özendirilmelidir.)	1.Köy(1)	Gruplar arası	4,846	2	2,423	3,24*	,040	1>3
	2.İlçe (2)	Gruplar içi	218,870	293	,747			
	3.İl (3)	Toplam	223,716	295				
8)Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır.	1.Köy(1)	Gruplar arası	7,025	2	3,512	4,09*	,018	1>3
	2.İlçe (2)	Gruplar içi	251,137	293	,857			
	3.İl (3)	Toplam	258,162	295				
9) Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır.	1.Köy(1)	Gruplar arası	1,425	2	,712	,90	,406	-
	2.İlçe (2)	Gruplar içi	231,004	293	,788			
	3.İl (3)	Toplam	232,429	295				
11)Mı soru edatı, de ve ki bağlaçlarının doğru yazımı verilmelidir.	1.Köy(1)	Gruplar arası	1,547	2	,774	,91	,400	-
	2.İlçe (2)	Gruplar içi	246,774	293	,842			
	3.İl (3)	Toplam	248,321	295				
12)Büyük harflerin kullanım yerleri öğretilmelidir.	1.Köy(1)	Gruplar arası	1,738	2	,869	,94	,392	-
	2.İlçe (2)	Gruplar içi	270,749	293	,924			
	3.İl (3)	Toplam	272,486	295				

*p<0.05

Tablo 38 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili yazma kazanımlarının kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına ilişkin görüşlerin görev yeri değişkenine karşılaştırılması sonucu 1, 2, 6 ve 8. kazanımlarda anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır. Yapılan LSD testi sonucunda “Anlamlı ve kurallı cümleler yazar (Özne, tümleç, yüklem adları kullanılmadan bu öğelerin işlevlerine değinilecektir)” (F=4,999; p=,007) ve “Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (Ad (ad durum ekleri), sıfat, zamir, fiil kavramları, örneklerden yola çıkılarak tanıtılmaya çalışılır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir)” (F=5,827; p=,003) kazanımı ile ilgili ders işlerken köyde görev yapan öğretmenlerin, il ve ilçede görev yapan öğretmenlere göre daha fazla problem yaşadıkları görülmektedir.

Tablo 38 incelendiğinde “Yazılarında farklı cümle yapılarına yer verir. (İki farklı cümlenin birleştirilip tek bir cümle şeklinde ifade edilebileceği gösterilmelidir. Burada basit ve bileşik cümlenin tanımı yapılmadan sadece öğrencilerin bunları kullanması özendirilmelidir.) (F=3,243; p=,040) ve “Yazılarında farklı cümle yapılarına yer verir. İki farklı cümlenin birleştirilip tek bir cümle şeklinde ifade edilebileceği gösterilmelidir. Burada basit ve bileşik cümlenin tanımı yapılmadan sadece öğrencilerin bunları kullanması özendirilmelidir.” (F=4,098; p=,018) kazanımları ile ilgili ders işlenirken köyde görev yapan öğretmenlerin ilde görev yapan öğretmenlere göre daha fazla sorun yaşadıkları görülmektedir. İl merkezindeki öğrenme çevresinin ve imkânlarının köye oranla daha fazla olması bu durumun nedeni olabilir.

4.23.1.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 39. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Görev Yeri Değişkenine Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Kruskal- Wallis Testi Sonuçları

Madde no	Görev Yeri	n	Sıra ortalaması	X ²	SD	p	U
4)Anlamli ve kuralli cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem in temel anlamları açıklanmamalı ve bu öğelerin çeşitleri verilmemelidir.)	1.Köy	26	193,15	12,073*	2	,002	1>2 1>3
	2.İlçe	114	154,54				
	3.İl	156	136,64				
5)Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (İsim, sıfat, zamir, zarf, fiil, edat, bağlaç kavramları, örneklerden yola çıkılarak sezdirilmeye çalışılmalıdır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.)	1.Köy	26	191,02	9,013*	2	,011	1>2 1>3
	2.İlçe	114	150,36				
	3.İl	156	140,06				

*p<0.05

Tablo 39 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili yazma kazanımlarının kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına ilişkin görüşlerin görev yeri değişkenine karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen maddeler için Kruskal- Wallis testi yapılmış ve 4 ve 5. kazanımlarda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. “Anlamli ve kuralli cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem in temel anlamları açıklanmamalı ve bu öğelerin çeşitleri verilmemelidir)” (X²=12,073; p=,002) ve “Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (İsim, sıfat, zamir, zarf, fiil, edat, bağlaç kavramları, örneklerden yola çıkılarak sezdirilmeye çalışılmalıdır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir)” (X²=9,013; p=,011) kazanımları ile ilgili ders işlenirken köyde görev yapan katılımcılar il ve ilçede görev yapan katılımcılara göre daha çok problem yaşadıkları tespit edilmiştir. Köylerin okul dışında eğitim verecek kurumlara sahip olmaması (dershane, etüt merkezi vb.) ve il merkezlerinde 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin okul dışındaki eğitim kurumlarında da ders almaları bu durumun nedeni olabilir.

4.24. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç-Gereçlere (Materyal) İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 40. Dil bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç-gereçlere (Materyal) İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Mesleki Kıdem	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
4.Ders kitapları ve yardımcı kitaplarda yer alan metinler dil bilgisi kazanımlarını kazandırmak	1-5 (1)	Gruplar arası	8,066	4	2,016	1,96	,100	-
	6-10(2)							
	11-15(3)	Gruplar içi	298,688	291	1,026			
	16-20(4)							

için yeterlidir.	21 üzr.(5)							
6. Dil bilgisi öğretiminde öğrencilerin kendi dünyalarını bulabilecekleri metinlerden; hikaye, şiir, masal vb. yararlanılmalıdır.	1-5 (1) 6-10(2) 11-15(3) 16-20(4) 21 üzr.(5)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	,508 140,844 141,351	4 291 295	,127 ,484		,26 ,902	–
7. Dil bilgisi öğretiminde görsel ve işitsel araçlardan yararlanılmalıdır.	1-5 (1) 6-10(2) 11-15(3) 16-20(4) 21 üzr.(5)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	,416 114,094 114,510	4 291 295	,104 ,392		,26 ,900	–
13. İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğretmenleri sadece kılavuz kitapların ön gördüğü şekilde dil bilgisi öğretimini sürdürmelidir.	1-5 (1) 6-10(2) 11-15(3) 16-20(4) 21 üzr.(5)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	25,849 397,743 423,591	4 291 295	6,462 1,367		4,72* ,001	2>1 3>1 4>1 5>1 5>2
14. Kılavuz kitaplar dil bilgisi öğretiminde öğretmene yeteri kadar yardımcı ol(a)mamaktadır.	1-5 (1) 6-10(2) 11-15(3) 16-20(4) 21 üzr.(5)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	13,292 308,154 321,446	4 291 295	3,323 1,059		3,13* ,015	4>3 4>5
15. Ders kitaplarını dil bilgisi öğretimi yönünden yetersiz bulmaktayım.	1-5 (1) 6-10(2) 11-15(3) 16-20(4) 21 üzr.(5)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	1,740 317,719 319,459	4 291 295	,435 1,092		,39 ,810	–
16. Dil bilgisi öğretiminde metinlerden yararlanılması dil bilgisi öğretimine işlevsellik kazandırır.	1-5 (1) 6-10(2) 11-15(3) 16-20(4) 21 üzr.(5)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	2,544 204,290 206,834	4 291 295	,636 ,702		,90 ,461	–
23. Ders kitaplarında dil bilgisi öğretiminde kullanılacak metin sayısı azdır.	1-5 (1) 6-10(2) 11-15(3) 16-20(4) 21 üzr.(5)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	5,452 322,494 327,946	4 291 295	1,363 1,108		1,23 ,298	–
24. Dil bilgisi öğretiminin daha verimli olabilmesi için interaktif araç-gereçlerden(projeksiyon, tepegöz; cd, bilgisayar programları vb.) faydalanılmalıdır.	1-5 (1) 6-10(2) 11-15(3) 16-20(4) 21 üzr.(5)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	3,069 116,715 119,784	4 291 295	,767 ,401		1,91 ,108	–
25. Dil bilgisi öğretiminde kullanılan araçlar ve yardımcı materyaller görsel ve işitsel açıdan zenginleştirilmelidir.	1-5 (1) 6-10(2) 11-15(3) 16-20(4) 21 üzr.(5)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	2,813 117,157 119,970	4 291 295	,703 ,403		1,74 ,140	–
26. Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere hitap eden metinlerde bulunan cümlelerden yararlanılması gerekir.	1-5 (1) 6-10(2) 11-15(3) 16-20(4) 21 üzr.(5)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	2,367 122,494 124,861	4 291 295	,592 ,421		1,40 ,232	–
27. Ders kitaplarında bulunan dil bilgisi	1-5 (1) 6-10(2)	Gruplar arası	15,545	4	3,886		3,99* ,004	1>3 1>4

etkinlikleri fazla zaman almaktadır.	11-15(3)	Gruplar içi	283,104	291	,973				2>4
	16-20(4)								5>4
	21 üzr.(5)	Toplam	298,649	295					
28.Ders kitaplarında yer alan dil bilgisi etkinlikleri kazanımlara ulaşmada yeterli değildir.	1-5 (1)	Gruplar arası	5,130	4	1,282				
	6-10(2)								
	11-15(3)	Gruplar içi	280,208	291	,963	1,33	,258	-	
	16-20(4)								
	21 üzr.(5)	Toplam	285,338	295					
29.Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere dönüt verilmesi için yeterli zaman yoktur.	1-5 (1)	Gruplar arası	11,594	4	2,899				
	6-10(2)								
	11-15(3)	Gruplar içi	321,997	291	1,107	2,62	,035	1>3	
	16-20(4)								1>5
	21 üzr.(5)	Toplam	333,591	295					

*p<0.05

Tablo 40 incelendiğinde dil bilgisi öğretiminde kullanılan araç-gereçlere (materyal) ilişkin görüşlerin mesleki kıdem değişkenine göre analizi sonucunda anlamlı farklılık 13, 14, 27 ve 29. maddeler dışında bulunmamaktadır. 13, 14, 27 ve 29. maddelerde bulunan anlamlı farklılığın kaynağını bulmak amacıyla LSD testi yapılmıştır. “İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğretmenleri sadece kılavuz kitapların ön gördüğü şekilde dil bilgisi öğretimini sürdürmelidir” (F=4,728; p=,001) maddesine 6-10, 11-15, 16-20 yıl çalışan öğretmenler, 1-5 yıl çalışan öğretmenlere görüşlerine göre daha fazla katılmışlardır. Bu durumun nedeni 1-5 yıl çalışan öğretmenlerin mesleklerinde yeni ve heyecanlı olmalarından ötürü ders işlerken sadece kılavuz kitaplara bağlı kalmak istememeleri olabilir. Yine aynı maddede 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenlerin görüşleri 6-10 yıl çalışan öğretmenlerin görüşlerine oranla daha olumludur.

Tablo 40 incelendiğinde “Kılavuz kitaplar dil bilgisi öğretiminde öğretmene yeteri kadar yardımcı ol(a)mamaktadır” maddesinde anlamlı farklılık tespit edilmiştir (F=3,138; p=,015). Bu maddeye 16-20 yıl çalışan öğretmenlerin, 11-15 ve 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu düzeyde yanıt verdiği görülmektedir. Bu durum, Bağcı (2010) tarafından yapılan çalışmaya tutarlılık göstermektedir.

Tablo 40 incelendiğinde “Ders kitaplarında bulunan dil bilgisi etkinlikleri fazla zaman almaktadır” görüşüne anlamlı farklılık görülmektedir (F=3,995; p=,004). Bu maddeye 1-5 yıl çalışan öğretmenlerin 11-15, 16-20 yıl çalışan öğretmenlere göre görüşlerinin daha olumlu düzeyde olduğu görülmektedir. Yine aynı maddeye ilişkin 6-10 yıl çalışan öğretmenlerin görüşleri, 16-20 yıl çalışan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun nedeni mesleki tecrübeye bağlanabilir. Yine aynı maddeye ilişkin 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenlerin

görüşlerinin 16-20 yıl çalışan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 40 incelendiğinde “Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere dönüt verilmesi için yeterli zaman yoktur” görüşüne anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($F=2,620$; $p=,035$). Bu maddeye ilişkin 1-5 yıl çalışan öğretmenlerin görüşlerinin, 11-15 ve 21 ve üzeri çalışan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.

4.24.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç-Gereçlere (Materyal) İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 41. Dil Bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç-Gereçlere (Materyal) İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.

Madde No	Mesleki Kıdem	n	Sıra ortalaması	X ²	SD	p	U
13. İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğretmenleri sadece kılavuz kitapların ön gördüğü şekilde dil bilgisi öğretimini sürdürmelidir.	1-5	30	91,50	20,621*	4	,000	
	6-10	62	137,30				2>1
	11-15	99	161,76				3>1
	16-21	35	146,94				4>1
	21 ve üzer.	70	164,88				5>1 5>2
24. Dil bilgisi öğretiminin daha verimli olabilmesi için interaktif araç- gereçlerden(projeksiyon, tepegöz, cd, bilgisayar programları vb.) faydalanılmalıdır.	1-5	30	163,03	8,932	4	,063	
	6-10	62	142,90				
	11-15	99	149,47				
	16-20	35	174,40				
	21 ve üzer.	70	132,90				

* $p<0.05$

Tablo 41 incelendiğinde dil bilgisi öğretiminde kullanılan araç-gereçlere (materyal) ilişkin görüşlerin mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen maddeler İçin Yapılan Kruskal-Wallis testi sonucunda 13. maddede anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda “İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğretmenleri sadece kılavuz kitapların ön gördüğü şekilde dil bilgisi öğretimini sürdürmelidir” ($X^2=20,621$; $p=,000$) maddesine ilişkin 1-5 yıl çalışan öğretmenlerin görüşleri diğer mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumsuz düzeydedir. Ayrıca 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenlerin

22.İşlevsel dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde çoktan seçmeli testler yetersizdir.	1-5 (1) 6-10(2) 11-15(3) 16-20(4) 21 üzr.(5)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	3,502 259,350 262,851	4 291 295	,875 ,891 -	,98	,417	-
--	---	--	-----------------------------	-----------------	-------------------	-----	------	---

*p<0.05

Tablo 42 incelendiğinde dil bilgisi öğretiminde ölçme değerlendirmeye ilişkin görüşlerin mesleki kıdem değişkenine göre analizi sonucunda 11. maddede anlamlı farklılık görülmektedir. “Dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde geleneksel ölçme araçları yerine alternatif ölçme araçları (ürün dosyası, performans ödevi, kavram haritası vb.) kullanılmalıdır” (F=3,244; p=,013) görüşüne 1-5 yıl çalışan öğretmenlerin görüşleri, 11-15, 16-20 ve 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenlerin görüşlerine göre; 6-10 yıl çalışan öğretmenlerin görüşleri 11-15 yıl çalışan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumludur. Bu durumun nedeni 1-5 yıl ve 6-10 yıl çalışan öğretmenlerin alternatif ölçme araçlarına ilişkin görüşlerinin üniversite yıllarında aldıkları eğitimden dolayı olumlu olmasından kaynaklanabilir.

4.26. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 43. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Mesleki Kıdem	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
1.İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisi konuları yetersizdir.	1-5 (1)	Gruplar arası	13,771	4	3,443	2,47*	,044	2<5 3<5 4<5
	6-10(2)	Gruplar içi	404,175	291	1,389			
	11-15(3)							
	16-20(4)							
	21 üzr.(5)	Toplam	417,946	295				
2.İlköğretim 4. ve 5. sınıf programında yer alan kazanımları kazandırmada zaman problemi yaşanmaktadır.	1-5 (1)	Gruplar arası	9,799	4	2,450	2,03	,089	-
	6-10(2)	Gruplar içi	350,089	291	1,203			
	11-15(3)							
	16-20(4)							
	21 üzr.(5)	Toplam	359,889	295				
3. İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında bulunan dil bilgisi kazanımları öğrencilere işlevsel dil bilgisi becerisini kazandıracak niteliktedir.	1-5 (1)	Gruplar arası	2,834	4	,708	,86	,487	-
	6-10(2)	Gruplar içi	239,315	291	,822			
	11-15(3)							
	16-20(4)							
	21 üzr.(5)	Toplam	242,149	295				

5.İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında olmayan bazı dil bilgisi konuları da öğretilmelidir.	1-5 (1) 6-10(2) 11-15(3) 16-20(4) 21 üzr.(5)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	3,991 372,871 376,861	4 291 295	,998 1,281 295	,77 ,540 -	-
19.Dil bilgisi öğretimi; öğrenme alanları (dinleme, okuma, yazma ve konuşma) ile birlikte yapılmasını uygun bulmaktayım.	1-5 (1) 6-10(2) 11-15(3) 16-20(4) 21 üzr.(5)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	1,640 191,194 192,834	4 291 295	,410 ,657 295	,62 ,646 -	-
30.Öğretmenler, dil bilgisi öğretiminde program yerine öğrenci seviyesini dikkate almalıdır.	1-5 (1) 6-10(2) 11-15(3) 16-20(4) 21 üzr.(5)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	9,441 244,988 254,429	4 291 295	2,360 ,842 295	2,80* ,026 2>5	1>3 1>4 1>5 2>4 2>5
32.İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisinin ayrı bir öğrenme alanı olması gerekmektedir.	1-5 (1) 6-10(2) 11-15(3) 16-20(4) 21 üzr.(5)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	7,086 364,451 371,537	4 291 295	1,771 1,252 295	1,41 ,229 -	-
33.İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisinin ayrı bir öğrenme alanı olarak bulunmaması dil bilgisi öğretimini zorlaştırmaktadır.	1-5 (1) 6-10(2) 11-15(3) 16-20(4) 21 üzr.(5)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	7,922 398,929 406,851	4 291 295	1,981 1,371 295	1,445 ,219 -	-

*p<0.05

Tablo 43 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de ilişkin görüşlerin mesleki kıdem değişkenine göre analizi sonucunda 1, 29 ve 30. maddelerde anlamlı farklılık görülmektedir. Anlamlı farklılığın nedenine belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucunda “İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisi konuları yetersizdir” (F=2,579; p=,044) 21 ve üzeri yıldır çalışan öğretmenlerin görüşleri 6-10 yıl, 11-15 yıl, 16-20 yıl çalışan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir. Bunun nedeni 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenlerin mesleki tecrübe olarak diğer katılımcılardan daha tecrübeli olmaları ve çalıştıkları okullardaki öğrencilerin akademik seviyelerinin daha üst seviyede olmasından ötürü öğrencilerine dil bilgisi ile ilgili daha fazla bilgi vermek istemeleri olabilir.

Tablo 43 incelendiğinde “Öğretmenler, dil bilgisi öğretiminde program yerine öğrenci seviyesini dikkate almalıdır” görüşünde anlamlı farklılık görülmektedir (F=2,804; p=,026). 1-5 ve 6-10 yıl çalışan katılımcılarla 11-15, 16-20 ve 21 ve üzeri yıl

çalışan öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı farklılık görülmektedir. 1-5 yıl görev yapan öğretmenlerin görüşleri, 11-15, 16-20 ve 21 ve üzeri çalışan öğretmenlerin görüşlerine göre, 6-10 yıl çalışan öğretmenlerin görüşleri 16-20 ve 21 ve üzeri çalışan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir. 1-5 ve 6-10 yıl çalışan öğretmenlerin yapılandırmacı yaklaşım gereği daha fazla öğrenci merkezli düşünmeleri bu durumun nedeni olabilir.

4.26.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 44. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.

Madde no	Mesleki Kıdem	n	Sıra ortalaması	X ²	SD	p
32. İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisinin ayrı bir öğrenme alanı olması gerekmektedir.	1-5	30	172,72	4,204	4	,379
	6-10	62	155,75			
	11-15	99	144,18			
	16-21	35	142,93			
	21 ve üzr.	70	140,60			

Tablo 44 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de dil bilgisi öğretimine ilişkin görüşlerin mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen 32. madde için yapılan Kruskal-Wallis testi sonucunda anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

4.27. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretim Sürecine İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 45. Dil Bilgisi Öğretim Sürecine İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Mesleki Kıdem	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
8. Dil bilgisi öğretiminde örneklerden yola çıkarak kuralların öğretilmesi, öğrencilerin konuları daha kolay öğrenmesini sağlamaktadır.	1-5 (1)	Gruplar arası	,370	4	,092	,14	,965	-
	6-10(2)							
	11-15(3)	Gruplar içi	186,167	291	,640			
	16-20(4)							
	21 üzr.(5)	Toplam	186,537	295				
10. Programda yer alan dil bilgisi konularını öğretmek için	1-5 (1)	Gruplar arası	6,027	4	1,507	2,31	,058	-
	6-10(2)							

öğretmenlerin hazırlayacağı çalışma yaprakları dil bilgisi öğretimini daha etkili hale getirir.	11-15(3)	Gruplar içi	189,754	291	,652			
	16-20(4)							
	21 üzr.(5)							
		Toplam	195,780	295				
17. İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda dil bilgisi kuralları ezberletilmek yerine sezdirilmelidir.	1-5 (1)	Gruplar arası	1,179	4	,295			
	6-10(2)							
	11-15(3)	Gruplar içi	268,331	291	,922	,32	,865	-
	16-20(4)							
	21 üzr.(5)	Toplam	269,510	295				
31. Dil bilgisi öğretiminde düz anlatım yerine konunun özelliğine göre farklı yöntem ve teknikler kullanılmalıdır.	1-5 (1)	Gruplar arası	4,968	4	1,242			
	6-10(2)							
	11-15(3)	Gruplar içi	136,244	291	,468	2,65*	,033	1>5 2>5
	16-20(4)							
	21 üzr.(5)	Toplam	141,213	295				
34. Bitişik eğik yazı, işlevsel dil bilgisi öğretimini olumlu yönde etkilemektedir.	1-5 (1)	Gruplar arası	2,570	4	,642			
	6-10(2)							
	11-15(3)	Gruplar içi	445,268	291	1,530	,42	,794	-
	16-20(4)							
	21 üzr.(5)	Toplam	447,838	295				

*p<0.05

Tablo 45 incelendiğinde dil bilgisi öğretim sürecine ilişkin görüşlerin mesleki kıdem değişkenine göre analizi sonucunda 31. maddede anlamlı farklılık görülmektedir. “Dil bilgisi öğretiminde düz anlatım yerine konunun özelliğine göre farklı yöntem ve teknikler kullanılmalıdır” (F=2,653; p=,033) görüşündeki anlamlı farklılığın kaynağını bulmak amacıyla yapılan LSD testi sonucunda 1-5 ve 6-10 yıl çalışan öğretmenlerin görüşleri 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu düzeydedir. Bu durumun nedeninin 1-5 ve 6-10 yıl çalışan öğretmenlerin yapılandırmacı yaklaşımı dikkate almaları (aldıkları lisans eğitiminden dolayı), ders işleme sürecinde sadece düz anlatımı kullanmamaları, konu özelliğine göre farklı yöntem ve teknikleri kullanmak istemelerinden kaynaklanabilir. Yaman (2010), Süğümlü (2009) çalışmalarda dil bilgisi öğretimde farklı teknik ve yaklaşımlar kullanıldığında, dil bilgisi öğretiminin daha verimli ve etkili gerçekleştiğini ortaya koymuşlardır ve bulgularla araştırmanın bulgusu tutarlılık göstermektedir.

4.28. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 46. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Mesleki Kıdem	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD	
13) Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder.	1-5 (1)	Gruplar arası	8,741	4	2,185	3,99*	,004	2>1	
	6-10(2)		159,097	291	,547			3>1	
	11-15(3)	Gruplar içi	167,838	295				4>1	
	16-20(4)							5>1	
	21 üzr.(5)							Toplam	
14)Dinlediklerinde eş sesli kelimeleri ayırt eder.	1-5 (1)	Gruplar arası	6,136	4	1,534	2,85*	,024	2>1	
	6-10(2)		156,499	291	,538			4>1	
	11-15(3)	Gruplar içi	162,635	295				5>1	
	16-20(4)							Toplam	
	21 üzr.(5)								
15)Dinlediklerinde eş ve zıt anlamlı kelimeleri ayırt eder.	1-5 (1)	Gruplar arası	3,997	4	,999	1,95	,101	-	
	6-10(2)		148,652	291	,511				
	11-15(3)	Gruplar içi	152,649	295					
	16-20(4)								
	21 üzr.(5)							Toplam	

*p<0.05

Tablo 46 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili dinleme kazanımlarının öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin görüşlerin mesleki kıdem değişkenine göre analizi sonucunda 13 ve 14. kazanımlarda anlamlı farklılık görülmektedir. Yapılan LSD testi sonucunda “Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder” (F=3,997; p=,004), “Dinlediklerinde eş sesli kelimeleri ayırt eder” (F=2,853; p=,024) kazanımlarını 1-5 yıl çalışan katılımcılar diğer mesleki kıdeme sahip öğretmenlere göre öğrenci düzeyine daha az uygun bulmuşlardır.

4.29. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 47. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Mesleki Kıdem	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD			
10)Ekleri kullanarak kelime türetir. (Sadece cı, lı, lık, sız ekleri ile kelime türetilir. Kelime kök ve ek(ler)ini tanır.)	1-5 (1)	Gruplar arası	12,636	4	3,159	5,33*	,000	2>1			
	6-10(2)		172,280	291	,592			3>1			
	11-15(3)	Gruplar içi	16-20(4)	21	üzer.(5)			Toplam	184,916	295	4>1
	21		5>1								
	21		3>2								

*p<0.05

Tablo 47 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili okuma kazanımlarının öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin görüşlerin mesleki kıdem değişkenine göre analizi sonucunda “Ekleri kullanarak kelime türetir. (Sadece cı, lı, lık, sız ekleri ile kelime türetilir. Kelime kök ve ek(ler)ini tanır)” kazanımında anlamlı bir farklılık görülmektedir (F=5,336; p=,000). Yapılan LSD testi sonucunda 6-10, 11-15, 16-20, 21 ve üzeri yıl çalışanları 1-5 yıl çalışan katılımcılara göre bu kazanımını öğrenci seviyesine daha fazla uygun buldukları görülmektedir.

4.29.1.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 48. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.

Madde no	Mesleki kıdem	n	Sıra ortalaması	X ²	SD	p	U
3)Farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri dikkate alarak okur. (Öğretmen “veya, ama, fakat, ancak” kelimelerinden sonra düşüncenin farklılaştığını öğrencilere sezdirmelidir.)	1-5 (1)	30	144,38	3,802	4	,433	
	6-10(2)	62	133,47				
	11-15(3)	99	153,56				
	16-20(4)	35	161,20				
	21 üzer.(5)	70	150,07				
7)Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur. (Öğretmen, örnek okumalar yaparak noktalama işaretlerinin anlam üzerindeki etkisine dikkat çekmelidir.)	1-5 (1)	30	103,23	22,965*	4	,000	3>1
	6-10(2)	62	132,24				5>1
	11-15(3)	99	159,23				3>2
	16-20(4)	35	135,20				5>2
	21 üzer.(5)	70	173,78				5>4

*p<0.05

Tablo 48 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili okuma kazanımlarının öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin görüşlerin mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen 3 ve 7. maddeler için yapılan Kruskal Wallis testinde 7. maddede de anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda “Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur. (Öğretmen, örnek okumalar yaparak noktalama işaretlerinin anlam üzerindeki etkisine dikkat çekmelidir.)” ($X^2=22,965$; $p=,000$) kazanımını 11-15 yıl çalışan öğretmenler ve 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenler 1-5 yıl çalışan öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır. Yine aynı kazanımı 11-15 yıl çalışan öğretmenlerle 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenler 6-10 yıl çalışan öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır. Aynı kazanımı 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenler 16-20 yıl çalışan öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

4.30. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 49. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Mesleki Kıdem	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
2)Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (Ad (ad durum ekleri), sıfat, zamir, fiil kavramları, örneklerden yola çıkılarak tanıtılmaya çalışılır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.)	1-5 (1)	Gruplar arası	6,459	4	1,615	2,86*	,024	
	6-10(2)	Gruplar içi	164,082	291	,564			2>1
	11-15(3)							3>1
	16-20(4)							4>1
	21	Toplam	170,541	295				5>1
4)Anlamlı ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem temel anlamları açıklanmamalı ve bu öğelerin çeşitleri verilmemelidir.)	1-5 (1)	Gruplar arası	7,563	4	1,891	2,71*	,030	
	6-10(2)	Gruplar içi	202,491	291	,696			3>1
	11-15(3)							4>1
	16-20(4)							5>1
	21	Toplam	210,054	295				
üzer.(5)								

5)Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (İsim, sıfat, zamir, zarf, fiil, edat, bağlaç kavramları, örneklerden yola çıkılarak sezdirilmeye çalışılmalıdır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir..	1-5 (1) 6-10(2) 11-15(3) 16-20(4) 21 üzr.(5)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	10,294 202,841 213,135	4 291 295	2,574 ,697 295	3,69* ,006	3>1 5>1 5>2 5>3 5>4
6)Yazılarında farklı cümle yapılarına yer verir. (İki farklı cümlelerin birleştirilip tek bir cümle şeklinde ifade edilebileceği gösterilmelidir. Burada basit ve bileşik cümlelerin tanımı yapılmadan sadece öğrencilerin bunları kullanması özendirilmelidir.)	1-5 (1) 6-10(2) 11-15(3) 16-20(4) 21 üzr.(5)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	6,461 195,417 201,878	4 291 295	1,615 ,672 295	2,40 ,050	-
8)Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır.	1-5 (1) 6-10(2) 11-15(3) 16-20(4) 21 üzr.(5)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	10,604 177,987 188,591	4 291 295	2,651 ,612 295	4,33* ,002	5>1 4>1 3>1 3>2 2>1
9)Yazılarında farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri kullanır. (Yazılarında farklı düşünceye geçerken; ama, fakat, veya, yalnız, buna rağmen vb. ifadeleri kullanır.)	1-5 (1) 6-10(2) 11-15(3) 16-20(4) 21 üzr.(5)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	6,448 183,467 189,916	4 291 295	1,612 ,630 295	2,55* ,039	5>1 5>3
11)Mı soru edatı, de ve ki bağlaçlarının doğru yazımı verilmelidir.	1-5 (1) 6-10(2) 11-15(3) 16-20(4) 21 üzr.(5)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	2,647 182,705 185,351	4 291 295	,662 ,628 295	1,05 ,380	-
12)Büyük harflerin kullanım yerleri öğretilmelidir.	1-5 (1) 6-10(2) 11-15(3) 16-20(4) 21 üzr.(5)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	4,233 137,764 141,997	4 291 295	1,058 ,473 295	2,23 ,065	-

*p<0.05

Tablo 49 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili yazma kazanımlarının öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin görüşlerin mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırılması analizi sonucunda 2, 4, 5, 8 ve 9. kazanımlarda anlamlı farklılık görülmektedir. Yapılan LSD testi sonucunda “Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. “(Ad (ad durum ekleri), sıfat, zamir, fiil kavramları,

örneklerden yola çıkılarak tanıtılmaya çalışılır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.”(F=2,864; p=,024) kazanımını 6-10, 11-15, 16-20 ve 21 ve üzeri çalışan öğretmenler, 1-5 yıl çalışan öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

Tablo 49 incelendiğinde “Anlamlı ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem, temel anlamları açıklanmamalı ve bu öğelerin çeşitleri verilmemelidir.)” kazanımını (F=2,717; p=,030) 11- 15, 16-20 ve 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenler, 1- 5 yıl çalışan öğretmenlere göre öğrenci düzeyine daha uygun bulmuşlardır.

Tablo 49 incelendiğinde “Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (İsim, sıfat, zamir, zarf, fiil, edat, bağlaç kavramları, örneklerden yola çıkılarak sezdirilmeye çalışılmalıdır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir” kazanımını (F=3,692; p=,006) 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenler, diğer öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

Tablo 49 incelendiğinde “Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır” kazanımını (F=4,334; p=,002) 6-10, 11-15, 16-20, 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenler, 1-5 yıl çalışan öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

Tablo 49 incelendiğinde “Yazılarında farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri kullanır (Yazılarında farklı düşünceye geçerken; ama, fakat, veya, yalnız, buna rağmen vb. ifadeleri kullanır)”kazanımını (F=2,557; p=,039) 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenler, 1-5 ve 11-15 yıl çalışan öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

4.30.1.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 50. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.

Madde no	Mesleki Kıdem	n	Sıra ortalaması	X ²	SD	p
	1-5 (1)	30	120,78			
1)Anlamli ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem adları kullanılmadan bu öğelerin işlevlerine değinilecektir.)	6-10(2)	62	145,86	4,953	4	,292
	11-15(3)	99	150,94			
	16-20(4)	35	157,13			
	21 üzr.(5)	70	154,94			

Tablo 50 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili yazma kazanımlarının öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin görüşlerin mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen maddeler için yapılan Kruskal-Wallis testi sonucunda “Anlamli ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem adları kullanılmadan bu öğelerin işlevlerine değinilecektir)” kazanımında (p=,292) anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

4.31. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf Tdöp’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 51. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Mesleki Kıdem	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
13) Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder.	1-5 (1)	Gruplar arası	4,537	4	1,134	1,26	,282	-
	6-10(2)	Gruplar içi	260,112	291	,894			
	11-15(3)							
	16-20(4)	Toplam	264,649	295				
14)Dinlediklerinde eş sesli kelimeleri ayırt eder.	21 üzr.(5)					1,32	,261	-
	1-5 (1)	Gruplar arası	4,410	4	1,103			
	6-10(2)	Gruplar içi	242,100	291	,832			
	11-15(3)							
	16-20(4)	Toplam	246,510	295				
	21 üzr.(5)							

Tablo 51 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili dinleme kazanımlarının kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına ilişkin görüşlerin mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırılması analizi sonucunda anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p=,282$, $p=,261$).

4.31.1.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf Tdöp’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 52. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal –Wallis Testi Sonuçları.

Madde No	Mesleki Kıdem	n	Sıra ortalaması	X ²	SD	p
	1-5 (1)	30	162,42			
	6-10(2)	62	161,10			
15)Dinlediklerinde eş ve zıt anlamlı kelimeleri ayırt eder.	11-15(3)	99	139,16	4,036	4	,401
	16-20(4)	35	149,36			
	21 üzr.(5)	70	144,16			

Tablo 52 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili dinleme kazanımlarının kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına ilişkin görüşlerin mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen 15. maddeler için yapılan Kruskal –Wallis testi sonucunda anlamlı farklılık tespit edilmemiştir (p=,401).

4.32.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf Tdöp’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 53. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Mesleki Kıdem	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
3)Farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri dikkate alarak okur. (Öğretmen “veya, ama, fakat, ancak” kelimelerinden sonra düşüncenin farklılaştığını öğrencilere sezdirmelidir.)	1-5 (1)	Gruplar arası	1,786	4	,447	,54	,700	-
	6-10(2)	Gruplar içi	236,724	291	,813			
	11-15(3)		Toplam	238,510	295			
	16-20(4)							
	21üzr.(5)							
7)Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur. (Öğretmen, örnek okumalar yaparak noktalama işaretlerinin anlam üzerindeki etkisine dikkat çekmelidir.)	1-5 (1)	Gruplar arası	6,569	4	1,642	1,66	,158	-
	6-10(2)	Gruplar içi	287,022	291	,986			
	11-15(3)		Toplam	293,591	295			
	16-20(4)							
	21üzr.(5)							
10)Ekleri kullanarak kelime türetir. (Sadece cı, lı, lık, sız ekleri ile kelime türetilir. Kelime kök ve ek(ler)ini tanıır.)	1-5 (1)	Gruplar arası	8,445	4	2,111	2,57*	,038	1>2
	6-10(2)	Gruplar içi	239,069	291	,822			1>3
	11-15(3)		Toplam	247,514	295			
	16-20(4)							1>5
	21üzr.(5)							

*p<0.05

Tablo 53 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf Tdöp’de yer alan dil bilgisi ile ilgili okuma kazanımlarının kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına ilişkin görüşlerin mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırılması analizi sonucunda 10. kazanımda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Yapılan LSD testi sonucunda 1-5 yıl görev yapan öğretmenlerin, “Ekleri kullanarak kelime türetir. (Sadece cı, lı, lık, sız ekleri ile kelime türetilir. Kelime kök ve ek(ler)ini tanıır.)” (F=2,570; p=0,38) kazanımı ile ilgili ders işlerken diğer öğretmenlere göre daha fazla problem yaşadığı tespit edilmiştir.

4.33.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf Tdöp’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 54. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Mesleki Kıdem	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
4)Anlamli ve kurallı cümleler yazar.(Özne, tümleç, yüklemın temel anlamları açıklanmamalı ve bu öğelerin çeşitleri verilmemelidir.)	1-5 (1)	Gruplar arası	7,926	4	1,981	2,70*	,031	1>4
	6-10(2)	Gruplar içi	213,034	291	,732			1>5
	11-15(3)							2>4
	16-20(4)							2>5
	21 üzr.(5)	Toplam	220,959	295				
9) Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır.	1-5 (1)	Gruplar arası	5,312	4	1,328	1,70	,150	-
	6-10(2)	Gruplar içi	227,117	291	,780			
	11-15(3)							
	16-20(4)							
	21 üzr.(5)	Toplam	232,429	295				
11)Mı soru edatı, de ve ki bağlaçlarının doğru yazımı verilmelidir.	1-5 (1)	Gruplar arası	3,903	4	,976	1,16	,328	-
	6-10(2)	Gruplar içi	244,418	291	,840			
	11-15(3)							
	16-20(4)							
	21 üzr.(5)	Toplam	248,321	295				
12)Büyük harflerin kullanım yerleri öğretilmelidir.	1-5 (1)	Gruplar arası	1,709	4	,427	,45	,766	-
	6-10(2)	Gruplar içi	270,777	291	,931			
	11-15(3)							
	16-20(4)							
	21 üzr.(5)	Toplam	272,486	295				

*p<0.05

Tablo 54 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf tdöp’de yer alan dil bilgisi ile ilgili yazma kazanımlarının kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına ilişkin görüşlerin mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırılması analizi sonucunda 4. kazanımda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Yapılan LSD testi sonucunda 1-5 ve 6-10 yıl çalışan öğretmenlerin “Anlamli ve kurallı cümleler yazar. Özne, tümleç, yüklemın temel anlamları açıklanmamalı ve bu öğelerin çeşitleri verilmemelidir)” (F=2,707;p=,031) kazanımıyla ilgili ders işlerken diğer öğretmenlere göre daha fazla problem yaşadıkları söylenebilir.

4.33.1.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf Tdöp’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 55. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal –Wallis Testi Sonuçları.

Madde No	Mesleki kıdem	n	Sıra Ortalaması	X ²	SD	p	U
	1-5 (1)	30	167,45				
1)Anlamlı ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem adları kullanılmadan bu öğelerin işlevlerine değinilecektir.)	6-10(2)	62	164,65	7,164	4	,127	
	11-15(3)	99	145,14				
	16-20(4)	35	143,09				
	21üzer.(5)	70	133,54				
2)Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (Ad (ad durum ekleri), sıfat, zamir, fiil kavramları, örneklerden yola çıkılarak tanıtmaya çalışılır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.)	1-5 (1)	30	182,97	9,788*	4	,044	
	6-10(2)	62	160,32				
	11-15(3)	99	142,90				
	16-20(4)	35	141,64				
	21üzer.(5)	70	134,60				
	1-5 (1)	30	178,27				
5)Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (İsim, sıfat, zamir, zarf, fiil, edat, bağlaç kavramları, örneklerden yola çıkılarak sezdirilmeye çalışılmalıdır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.)	6-10(2)	62	156,27	11,064*	4	,026	
	11-15(3)	99	154,59				
	16-20(4)	35	133,04				
	21üzer.(5)	70	127,98				
	1-5 (1)	30	169,10				
6)Yazılarında farklı cümle yapılarına yer verir. (İki farklı cümlelerin birleştirilip tek bir cümle şeklinde ifade edilebileceği gösterilmelidir. Burada basit ve bileşik cümlelerin tanımı yapılmadan sadece öğrencilerin bunları kullanması özendirilmelidir.)	6-10(2)	62	162,01	8,374	4	,079	
	11-15(3)	99	151,41				
	16-20(4)	35	135,79				
	21üzer.(5)	70	129,94				
	1-5 (1)	30	156,33				
	6-10(2)	62	176,90				
8)Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır.	11-15(3)	99	152,97	17,512*	4	,002	
	16-20(4)	35	115,43				
	21üzer.(5)	70	130,21				

*p<0.05

Tablo 55 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili yazma kazanımlarının kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına ilişkin görüşlerin mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen maddeler için yapılan Kruskal –Wallis testi sonucunda 2, 5 ve 8. kazanımlarda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda “Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (Ad (ad durum ekleri), sıfat, zamir, fiil kavramları, örneklerden yola çıkılarak tanıtılmaya çalışılır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.)” ($X^2=9,788$; $p=,044$) kazanımı ile ders işlerken 1-5 yıl çalışan öğretmenlerin, 11-15, 16-20 ve 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenlere göre fazla problem yaşadıkları tespit edilmiştir.

Tablo 55 incelendiğinde “Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (İsim, sıfat, zamir, zarf, fiil, edat, bağlaç kavramları, örneklerden yola çıkılarak sezdirilmeye çalışılmalıdır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir)” ($X^2=11,064$; $p=,026$) kazanımı ile ders işlerken 1-5 yıl çalışan öğretmenlerin 16-20 ve 21 ve üzeri yıl çalışan katılımcılara göre daha fazla problem yaşadığı tespit edilmiştir. Yine aynı kazanım ile ilgili 6-10 ve 11-15 yıl çalışan öğretmenlerin, 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenlere göre daha fazla problem yaşadıkları görülmektedir.

Tablo 55 incelendiğinde “Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır” ($X^2=17,512$; $p=,002$) kazanımı ile ders işlerken 1-5, 6-10 ve 11-15 yıl çalışan öğretmenlerin 16-20 yıl çalışan öğretmenlere göre daha fazla problem yaşadığı tespit edilmiştir. Yine aynı kazanım ile ilgili 6-10 yıl çalışan öğretmenlerin, 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenlere göre daha fazla problem yaşadıkları görülmektedir.

4.34. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 56. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Mezun okul	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
1.İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisi konuları yetersizdir.	Eğt yks 1	Gruplar arası	9,132	2	4,566	3,27*	,039	1>2
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	408,814	293	1,395			
	Diğer Fk3	Toplam	417,946	295				
2.İlköğretim 4. ve 5. sınıf programında yer alan kazanımları kazandırmada zaman problemi yaşanmaktadır.	Eğt yks 1	Gruplar arası	14,160	2	7,080	6,00*	,003	1>3 2>3
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	345,729	293	1,180			
	Diğer Fk3	Toplam	359,889	295				
3. İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında bulunan dil bilgisi kazanımları öğrencilere işlevsel dil bilgisi becerisini kazandıracak niteliktedir.	Eğt yks 1	Gruplar arası	,784	2	,392	,47*	,622	-
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	241,365	293	,824			
	Diğer Fk3	Toplam	242,149	295				
5.İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında olmayan bazı dil bilgisi konuları da öğretilmelidir.	Eğt yks 1	Gruplar arası	3,625	2	1,813	1,42	,243	-
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	373,236	293	1,274			
	Diğer Fk3	Toplam	376,861	295				
19.Dil bilgisi öğretimi; öğrenme alanları (dinleme, okuma, yazma ve konuşma) ile birlikte yapılmasını uygun bulmaktayım.	Eğt yks 1	Gruplar arası	1,269	2	,635	,97	,380	-
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	191,565	293	,654			
	Diğer Fk3	Toplam	192,834	295				
30.Öğretmenler, dil bilgisi öğretiminde program yerine öğrenci seviyesini dikkate almalıdır.	Eğt yks 1	Gruplar arası	6,795	2	3,398	4,02	,019	2>1 2>3
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	247,634	293	,845			
	Diğer Fk3	Toplam	254,429	295				
32.İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisinin ayrı bir öğrenme alanı olması gerekmektedir.	Eğt yks 1	Gruplar arası	7,639	2	3,819	3,07	,048	2>3
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	363,898	293	1,242			
	Diğer Fk3	Toplam	371,537	295				
33.İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisinin ayrı bir öğrenme alanı olarak bulunmaması dil bilgisi öğretimini zorlaştırmaktadır.	Eğt yks 1	Gruplar arası	5,094	2	2,547	1,85	,158	-
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	401,758	293	1,371			
	Diğer Fk3	Toplam	406,851	295				

*p<0.05

Tablo 56 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de dil bilgisi öğretimine ilişkin görüşlerin mezun olunan okul değişkenine göre karşılaştırılması analizi sonucunda 1, 2, 30 ve 32. maddelerde anlamlı farklılık görülmektedir. Anlamlı farklılığın nedenlerini belirlemek amacıyla yapılan LSD testi yapılmıştır. “İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisi konuları yetersizdir” (F=3,272; p=,039) maddesine ilişkin eğitim enstitüsü-yüksek okulu mezunu öğretmenlerin görüşleri, eğitim fakültesi mezunlarının görüşlerine göre daha olumlu olduğu görülmektedir. Bu durumun nedeni eğitim enstitüsü-yüksek okulu mezunu öğretmenlerin mesleki tecrübe açısından üst seviyede olmaları bakımından öğrencilerine dil bilgisi ile daha fazla bilgi vermek istemeleri olabilir.

Tablo 56 incelendiğinde “İlköğretim 4. ve 5. sınıf programında yer alan kazanımları kazandırmada zaman problemi yaşanmaktadır” (F=6,000; p=,003) maddesine ilişkin eğitim enstitüsü ve eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin görüşleri, diğer fakültelerden mezun öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu görülmektedir. Diğer fakültelerden mezun öğretmenlerin ders işleme sürecinde düz anlatım tekniğini kullanması sonucunda zaman problemi yaşamamaları bu durumun nedeni olabilir.

Tablo 56 incelendiğinde “Öğretmenler, dil bilgisi öğretiminde program yerine öğrenci seviyesini dikkate almalıdır” (F=4,020; p=,019) maddesine ilişkin eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin görüşleri, eğitim enstitüsü-yüksek okulu ve diğer fakülte mezunu öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu görülmektedir. Eğitim fakültesinden mezun öğretmenlerin lisans döneminde aldıkları eğitimin niteliği gereği öğrenci merkezli düşünceleri bu durumun nedeni olabilir.

Tablo 56 incelendiğinde “İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisinin ayrı bir öğrenme alanı olması gerekmektedir” (F=3,075; p=,048) maddesine ilişkin eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin görüşleri, diğer fakültelerden mezun öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu görülmektedir. Eğitim fakültesi mezun öğretmenlerin dil bilgisini ayrı bir öğrenme alanı olarak istemelerinin nedeni önceki TDÖP’ı dil bilgisi öğretimi yönünden daha verimli bulmaları olabilir.

4.35. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç-Gereçlere (Materyal) İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 57. Dil bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç-gereçlere (Materyal) İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Mezun Okul	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
4.Ders kitapları ve yardımcı kitaplarda yer alan metinler dil bilgisi kazanımlarını kazandırmak için yeterlidir.	Eğt yks 1	Gruplar arası	12,056	2	6,028	5,99*	,003	1>3 2>3
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	294,697	293	1,006			
	Diğer Fk3							
6.Dil bilgisi öğretiminde öğrencilerin kendi dünyalarını bulabilecekleri metinlerden; hikaye, şiir, masal vb. yararlanılmalıdır.	Eğt yks 1	Gruplar arası	,857	2	,428	,89	,410	-
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	140,494	293	,480			
	Diğer Fk3							
7.Dil bilgisi öğretiminde görsel ve işitsel araçlardan yararlanılmalıdır.	Eğt yks 1	Gruplar arası	2,020	2	1,010	2,63	,074	-
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	112,491	293	,384			
	Diğer Fk3							
13.İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğretmenleri sadece kılavuz kitapların ön gördüğü şekilde dil bilgisi öğretimini sürdürmelidir.	Eğt yks 1	Gruplar arası	5,646	2	2,823	1,97	,140	-
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	417,945	293	1,426			
	Diğer Fk3							
14.Kılavuz kitaplar dil bilgisi öğretiminde öğretmene yeteri kadar yardımcı ol(a)mamaktadır.	Eğt yks 1	Gruplar arası	1,895	2	,948	,86	,421	-
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	319,551	293	1,091			
	Diğer Fk3							
15.Ders kitaplarını dil bilgisi öğretimi yönünden yetersiz bulmaktayım.	Eğt yks 1	Gruplar arası	,443	2	,221	,20	,816	-
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	319,017	293	1,089			
	Diğer Fk3							
16.Dil bilgisi öğretiminde metinlerden yararlanılması dil bilgisi öğretimine işlevsellik kazandırır.	Eğt yks 1	Gruplar arası	,437	2	,219	,31	,733	-
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	206,397	293	,704			
	Diğer Fk3							
23.Ders kitaplarında dil bilgisi öğretiminde kullanılacak metin sayısı azdır.	Eğt yks 1	Gruplar arası	,063	2	,031	,02	,972	-
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	327,883	293	1,119			
	Diğer Fk3							
24.Dil bilgisi öğretiminin daha verimli olabilmesi için interaktif araç-	Eğt yks 1	Gruplar arası	1,932	2	,966	2,40	,092	-
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	117,852	293	,402			

gereçlerden(projeksiyon, tepegöz; cd, bilgisayar programları vb.) faidalanılmalıdır.	Fk3	Toplam	119,784	295					
25.Dil bilgisi öğretiminde kullanılan araçlar ve yardımcı materyaller görsel ve işitsel açıdan zenginleştirilmelidir.	Eğt yks 1	Gruplar arası	,865	2	,433				
	Eğt Fk. 2					1,064	,346		
	Diğer Fk3	Gruplar içi	119,104	293	,406				-
		Toplam	119,970	295					
26.Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere hitap eden metinlerde bulunan cümlelerden yararlanılması gerekir.	Eğt yks 1	Gruplar arası	4,999	2	2,500				
	Eğt Fk. 2					6,11*	,003		2>1
	Diğer Fk3	Gruplar içi	119,862	293	,409				2>3
		Toplam	124,861	295					
27.Ders kitaplarında bulunan dil bilgisi etkinlikleri fazla zaman almaktadır.	Eğt yks 1	Gruplar arası	11,089	2	5,545				
	Eğt Fk. 2					5,64*	,004		1>3
	Diğer Fk3	Gruplar içi	287,559	293	,981				2>3
		Toplam	298,649	295					
28.Ders kitaplarında yer alan dil bilgisi etkinlikleri kazanımlara ulaşmada yeterli değildir.	Eğt yks 1	Gruplar arası	,245	2	,123				
	Eğt Fk. 2					,12	,882		
	Diğer Fk3	Gruplar içi	285,093	293	,973				-
		Toplam	285,338	295					
29.Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere dönüt verilmesi için yeterli zaman yoktur.	Eğt yks 1	Gruplar arası	8,279	2	4,139				
	Eğt Fk. 2					3,72*	,025		2>3
	Diğer Fk3	Gruplar içi	325,312	293	1,110				
		Toplam	333,591	295					

*p<0.05

Tablo 57 incelendiğinde dil bilgisi öğretiminde kullanılan araç-gereçlere (materyal) ilişkin görüşlerin mezun olunan okul değişkenine göre karşılaştırılması analizi sonucunda 4, 26, 27 ve 29. maddelerde anlamlı farklılık görülmektedir. “Ders kitapları ve yardımcı kitaplarda yer alan metinler dil bilgisi kazanımlarını kazandırmak için yeterlidir” (F=5,993; p=,003) maddesine ilişkin eğitim enstitüsü-yüksek okulu mezunu öğretmenler ile eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin görüşleri, diğer fakülte mezunu öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu görülmektedir.

Tablo 57 incelendiğinde “Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere hitap eden metinlerde bulunan cümlelerden yararlanılması gerekir” (F=6,110; p=,003) maddesine ilişkin eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin görüşlerinin, eğitim enstitüsü-yüksek okulu ve diğer fakülte mezunu öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu düzeyde olduğu görülmektedir. Eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin dil bilgisi öğretiminde cümlelerden yola çıkarak öğretim sürecine başlamaları, öğrenci öğrenmelerini olumlu etkilemesi bu durumun kaynağı olabilir.

Tablo 57 incelendiğinde “Ders kitaplarında bulunan dil bilgisi etkinlikleri fazla zaman almaktadır” ($F=5,649$; $p=,004$) maddesine ilişkin eğitim enstitüsü-yüksek okulu ve eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin görüşlerinin, diğer fakülte mezunu öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 57 incelendiğinde “Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere dönüt verilmesi için yeterli zaman yoktur” ($F=3,728$; $p=,025$) maddesine ilişkin eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin görüşlerinin, diğer fakülte mezunu öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu düzeyde olduğu görülmektedir. Eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin ders sonunda öğrenci öğrenmelerini kontrol etmek amacıyla öğrencilere dönüt vermek istemeleri ve etkinlikler sonunda buna zaman ayıramamaları bu durumun nedeni olabilir.

4.35.1.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç-Gereçlere (Materyal) İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Dağılım Göstermeyen Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 58. Dil bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç-gereçlere (Materyal) İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Madde no	Mezun Okul	n	Sıra ortalaması	X ²	SD	p
25. Dil bilgisi öğretiminde kullanılan araçlar ve yardımcı materyaller görsel ve işitsel açıdan zenginleştirilmelidir.	Eğt yks 1	61	139,63	1,531	2	,465*
	Eğt Fk. 2	155	153,13			
	Diğer Fk3	80	146,29			

Tablo 58 incelendiğinde dil bilgisi öğretiminde kullanılan araç-gereçlere (materyal) ilişkin görüşlerin mezun olunan okul değişkenine göre karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen maddeler için yapılan Kruskal-Wallis testi sonucunda 25. madde de anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p=,465$).

4.36.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretim Sürecine İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 59. Dil Bilgisi Öğretim Sürecine İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Mezun Okul	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
8.Dil bilgisi öğretiminde örneklerden yola çıkarak kuralların öğretilmesi, öğrencilerin konuları daha kolay öğrenmesini sağlamaktadır.	Eğt yks 1	Gruplar arası	,212	2	,106			
	Eğt Fk. 2 Diğer	Gruplar içi	186,325	293	,636	,167	,846	-
	Fk3	Toplam	186,537	295				
10. Programda yer alan dil bilgisi konularını öğretmek için öğretmenlerin hazırlayacağı çalışma yapıları dil bilgisi öğretimini daha etkili hale getirir.	Eğt yks 1	Gruplar arası	,883	2	,442			
	Eğt Fk. 2 Diğer	Gruplar içi	194,897	293	,665	,664	,516	-
	Fk3	Toplam	195,780	295				
17.İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda dil bilgisi kuralları ezberletilmek yerine sezdirilmelidir.	Eğt yks 1	Gruplar arası	1,609	2	,805			
	Eğt Fk. 2 Diğer	Gruplar içi	267,901	293	,914	,880	,416	-
	Fk3	Toplam	269,510	295				
31.Dil bilgisi öğretiminde düz anlatım yerine konunun özelliğine göre farklı yöntem ve teknikler kullanılmalıdır.	Eğt yks 1	Gruplar arası	2,890	2	1,445			
	Eğt Fk. 2 Diğer	Gruplar içi	138,322	293	,472	3,061*	,048	2>1
	Fk3	Toplam	141,213	295				
34.Bitişik eğik yazı, işlevsel dil bilgisi öğretimini olumlu yönde etkilemektedir.	Eğt yks 1	Gruplar arası	4,150	2	2,075			
	Eğt Fk. 2 Diğer	Gruplar içi	443,688	293	1,514	1,370	,256	-
	Fk3	Toplam	447,838	295				

*p<0.05

Tablo 59 incelendiğinde dil bilgisi öğretim sürecine ilişkin görüşlerin mezun olunan okul değişkenine göre karşılaştırılması analizi sonucunda 31 maddede anlamlı farklılık görülmektedir. Yapılan LSD testi sonucunda “Dil bilgisi öğretiminde düz anlatım yerine konunun özelliğine göre farklı yöntem ve teknikler kullanılmalıdır” (F=,167; p=,846) maddesine ilişkin eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin görüşlerinin, eğitim enstitüsü mezunu öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu düzeyde olduğu görülmektedir. Eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin yapılandırmacı yaklaşım gereği öğrenci merkezli düşünceleri bu durumun nedeni olabilir.

4.37. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil bilgisi Öğretiminde Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 60. Dil bilgisi Öğretiminde Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Mezun Okul	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
9.Sınav sistemimiz(dpy, sbs) dil bilgisi öğretimini olumsuz yönde etkilemektedir.	Eğt yks 1	Gruplar arası	3,462	2	1,731	1,27	,281	-
	Eğt Fk. 2	Gruplar arası						
	Diğer	Gruplar içi	397,372	293	1,356			
	Fk3	Toplam	400,834	295				
11.Dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde geleneksel ölçme araçları yerine alternatif ölçme araçları (ürün dosyası, performans ödevi, kavram haritası vb.) kullanılmalıdır.	Eğt yks 1	Gruplar arası	9,595	2	4,798	4,18*	,016	2>3
	Eğt Fk. 2	Gruplar arası						
	Diğer	Gruplar içi	335,996	293	1,147			
	Fk3	Toplam	345,591	295				
12.Ülkemizdeki sınav sistemi, öğretmenleri ilköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında olmayan dil bilgisi konularını da öğretmeye yöneltmektedir.	Eğt yks 1	Gruplar arası	2,416	2	1,208	1,133	,324	-
	Eğt Fk. 2	Gruplar arası						
	Diğer	Gruplar içi	312,472	293	1,066			
	Fk3	Toplam	314,889	295				
18.Ülkemizdeki sınav sistemi dil bilgisi öğretiminin işlevsel bir nitelik kazanmasını engellemektedir.	Eğt yks 1	Gruplar arası	13,202	2	6,601	6,37*	,002	1>3 2>3
	Eğt Fk. 2	Gruplar arası						
	Diğer	Gruplar içi	303,578	293	1,036			
	Fk3	Toplam	316,780	295				
20.Yazım (imla) kurallarının öğretimi ve değerlendirilmesinde dikte çalışmasından yararlanılmalıdır.	Eğt yks 1	Gruplar arası	,174	2	,087	,19	,825	-
	Eğt Fk. 2	Gruplar arası						
	Diğer	Gruplar içi	132,363	293	,452			
	Fk3	Toplam	132,537	295				
21.Dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesi öğrenme alanlarından yazmaya yönelik olmalıdır.	Eğt yks 1	Gruplar arası	3,675	2	1,838	2,34	,097	-
	Eğt Fk. 2	Gruplar arası						
	Diğer	Gruplar içi	229,446	293	,783			
	Fk3	Toplam	233,122	295				
22.İşlevsel dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde çoktan seçmeli testler yetersizdir.	Eğt yks 1	Gruplar arası	5,681	2	2,841	3,23*	,041	2>1 2>3
	Eğt Fk. 2	Gruplar arası						
	Diğer	Gruplar içi	257,170	293	,878			
	Fk3	Toplam	262,851	295				

*p<0.05

Tablo 60 incelendiğinde dil bilgisi öğretiminde ölçme değerlendirmeye ilişkin görüşlerin mezun olunan okul değişkenine göre karşılaştırılması analizi sonucunda 11, 18 ve 22. maddelerde anlamlı bir farklılık görülmektedir. “Dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde geleneksel ölçme araçları yerine alternatif ölçme araçları (ürün dosyası, performans ödevi, kavram haritası vb.) kullanılmalıdır” ($F=4,186; p=,016$) maddesine ilişkin eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin görüşlerinin, diğer fakülte mezunu öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu düzeyde olduğu görülmektedir. Eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin alternatif ölçme araçlarının öğrenci öğrenmeleri üzerindeki olumlu katkısını öğretim sürecinde tecrübe etmeleri bu durumun nedeni olabilir.

Tablo 60 incelendiğinde “Ülkemizdeki sınav sistemi dil bilgisi öğretiminin işlevsel bir nitelik kazanmasını engellemektedir” ($F=6,371; p=,002$) maddesine ilişkin eğitim fakültesi ve eğitim enstitüsü-yüksek okulu mezunu öğretmenlerin görüşlerinin, diğer fakülte mezunu öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu görülmektedir. Eğitim fakültesi ve eğitim enstitüsü-yüksek okulu mezunu öğretmenlerin test türü ölçme araçlarının dil bilgisi öğretiminin işlevsel nitelik kazanmasındaki engellerden biri olduğunu düşünmeleri bu durumun nedeni olabilir.

Tablo 60 incelendiğinde “İşlevsel dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde çoktan seçmeli testler yetersizdir” ($F=3,286; p=,041$) maddesine ilişkin eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin görüşlerinin, eğitim enstitüsü- yüksek okulu ve diğer fakülte mezunu öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu daha olumlu olduğu görülmektedir. Test tekniği ile yapılan değerlendirmelerin dil bilgisi öğretimini sadece bilgi düzeyinde ölçmesi, uygulama boyutunun olmaması nedeni eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin bu görüşe daha olumlu yanıt vermiş olmalarının nedeni olabilir.

4.38.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 61. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Mezun Okul	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
13) Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder.	Eğt yks 1	Gruplar arası	7,284	2	3,642	6,64*	,002	1>2 3>2
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	160,553	293	,548			
	Diğer Fk3	Toplam	167,838	295				
14)Dinlediklerinde eş sesli kelimeleri ayırt eder.	Eğt yks 1	Gruplar arası	4,000	2	2,000	3,69*	,026	3>2
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	158,635	293	,541			
	Diğer Fk3	Toplam	162,635	295				
15)Dinlediklerinde eş ve zıt anlamlı kelimeleri ayırt eder.	Eğt yks 1	Gruplar arası	3,081	2	1,540	3,01	,050	-
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	149,568	293	,510			
	Diğer Fk3	Toplam	152,649	295				

*p<0.05

Tablo 61 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili dinleme kazanımlarının öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin görüşlerin mezun olunan okul değişkenine göre karşılaştırılması analizi sonucunda 13. ve 14. kazanımlarda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Yapılan LSD testi sonucunda “Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder” (F=6,647;p=,002) kazanımını eğitim enstitüsü-yüksekokulu ve diğer fakültelerden mezun olan öğretmenler, eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenlere göre, öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

Tablo 61 incelendiğinde “Dinlediklerinde eş sesli kelimeleri ayırt eder” (F=3,694;p=,026) kazanımını diğer fakülte mezunu öğretmenler, eğitim fakültesi mezunu öğretmenlere göre, öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

4.39.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 62. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Mezun Okul	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
7)Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur. (Öğretmen, örnek okumalar yaparak noktalama işaretlerinin anlam üzerindeki etkisine dikkat çekmelidir.)	Eğt yks 1	Gruplar arası	10,263	2	5,132	9,59*	,000	1>2 3>2
		Gruplar içi	156,760	293	,535			
	Eğt Fk. 2 Diğer Fk3	Toplam	167,024	295				

*p<0.05

Tablo 62 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili okuma kazanımlarının öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin görüşlerin mezun olunan okul değişkenine göre karşılaştırılması analizi sonucunda 7. kazanımda anlamlı farklılık görülmektedir. Yapılan LSD testi sonucunda “Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur. (Öğretmen, örnek okumalar yaparak noktalama işaretlerinin anlam üzerindeki etkisine dikkat çekmelidir)” (F=9,592 ; p=,000) kazanımını eğitim enstitüsü-yüksek okulu ve diğer fakülte mezunu öğretmenlerin, eğitim fakültesi mezunu öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun buldukları görülmektedir.

4.39.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 63. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.

Madde no	Mezun Okul	n	Sıra ortalaması	X ²	SD	p	U
3)Farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri dikkate alarak okur. (Öğretmen “veya, ama, fakat, ancak” kelimelerinden sonra düşüncenin farklılaştığını öğrencilere sezdirmelidir.)	Eğt yks 1	61	147,13	1,251	2	,535	
	Eğt Fk. 2	155	144,83				
	Diğer Fk3	80	156,66				
10)Ekleri kullanarak kelime türetir. (Sadece cı, lı, lık, sız ekleri ile kelime türetilir. Kelime kök ve ek(ler)ini tanır.)	Eğt yks 1	61	170,10	14,058*	2	,001	1>2 3>2
	Eğt Fk. 2	155	132,27				
	DiğerFk3	80	163,47				

*p<0.05

Tablo 63 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili okuma kazanımlarının öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin görüşlerin mezun olunan okul değişkenine göre karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen 3 ve 10. kazanımlar için yapılan Kruskal-Wallis Testi sonucunda “Ekleri kullanarak kelime türetir. (Sadece cı, lı, lık, sız ekleri ile kelime türetilir. Kelime kök ve ek(ler)ini tanır)” kazanımında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda eğitim enstitüsü-yüksekokulu mezunu katılımcılar ve diğer fakültelerden mezun öğretmenler, eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenlere göre bu kazanımı öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

4.40.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 64. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Mezun Okul	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
1)Anlamlı ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem adları kullanılmadan bu öğelerin işlevlerine değinilecektir.)	Eğt yks 1	Gruplar arası	,314	2	,157	,27	,758	-
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	165,902	293	,566			
	Diğer Fk3	Toplam	166,216	295				
2)Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (Ad (ad durum ekleri), sıfat, zamir, fiil kavramları, örneklerden yola çıkılarak tanıtılmaya çalışılır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.)	Eğt yks 1	Gruplar arası	3,036	2	1,518	2,65	,072	-
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	167,504	293	,572			
	Diğer Fk3	Toplam	170,541	295				
4)Anlamlı ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem temel anlamları açıklanmamalı ve bu öğelerin çeşitleri verilmemelidir.)	Eğt yks 1	Gruplar arası	2,681	2	1,340	1,89	,152	-
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	207,373	293	,708			
	Diğer Fk3	Toplam	210,054	295				
5)Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (İsim, sıfat, zamir, zarf, fiil, edat, bağlaç kavramları, örneklerden yola çıkılarak sezdirilmeye çalışılmalıdır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.)	Eğt yks 1	Gruplar arası	4,960	2	2,480	3,49*	,032	1>2 1>3
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	208,175	293	,710			
	Diğer Fk3	Toplam	213,135	295				
6)Yazılarında farklı cümle yapılarına yer verir. (İki farklı cümlelerin birleştirilip tek bir cümle şeklinde ifade edilebileceği gösterilmelidir. Burada basit ve bileşik cümlelerin tanımı yapılmadan sadece öğrencilerin bunları kullanması özendirilmelidir.)	Eğt yks 1	Gruplar arası	1,921	2	,960	1,40	,246	-
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	199,958	293	,682			
	Diğer Fk3	Toplam	201,878	295				
8)Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır.	Eğt yks 1	Gruplar arası	2,347	2	1,173	1,84	,160	-
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	186,245	293	,636			
	Diğer Fk3	Toplam	188,591	295				
9) Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır.	Eğt yks 1	Gruplar arası	6,902	2	3,451	5,52*	,004	1>2 1>3
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	183,013	293	,625			
	Diğer Fk3	Toplam	189,916	295				
11)Mı soru edati, de ve ki bağlaçlarının doğru yazımı verilmelidir.	Eğt yks 1	Gruplar arası	,908	2	,454	,72	,487	-
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	184,443	293	,629			
	Diğer Fk3	Toplam	185,351	295				
12)Büyük harflerin kullanım yerleri öğretilmelidir.	Eğt yks 1	Gruplar arası	1,435	2	,717	1,49	,226	-
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	140,562	293	,480			
	Diğer Fk3	Toplam	141,997	295				

*p<0.05

Tablo 64 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili yazma kazanımlarının öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin görüşlerin mezun olunan okul değişkenine göre karşılaştırılması analizinde 5. ve 9. maddelerde anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Yapılan LSD testi sonucunda “Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (İsim, sıfat, zamir, zarf, fiil, edat, bağlaç kavramları, örneklerden yola çıkılarak sezdirilmeye çalışılmalıdır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir” (F=3,491; p=,032) ve “Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır” (F=5,525; p=,004) kazanımlarını eğitim enstitüsü-yüksek okulu mezunu öğretmenler, eğitim fakültesi ve diğer fakülte mezunu öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır. Eğitim enstitüsü mezunu öğretmenlerin mesleki kıdem olarak 21 ve üzeri yıl çalışmış olmaları ve dolayısı ile görev yaptıkları okulların öğrencilerin akademik düzeylerinin üst seviyede olması bu durumun nedeni olabilir.

4.41.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımların Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 65. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Mezun Okul	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
13) Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder.	Eğt yks 1	Gruplar arası	4,541	2	2,271	2,55	,079	-
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	260,108	293	,888			
	Diğer Fk3	Toplam	264,649	295				
14)Dinlediklerinde eş sesli kelimeleri ayırt eder.	Eğt yks 1	Gruplar arası	3,647	2	1,823	2,20	,113	-
	Eğt Fk. 2	Gruplar içi	242,863	293	,829			
	Diğer Fk3	Toplam	246,510	295				

Tablo 65 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili dinleme kazanımlarının kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına

ilişkin görüşlerin mezun olunan okul değişkenine göre karşılaştırılması analizi sonucunda anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p=,079$ ve $p=,113$).

4.41.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 66. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal –Wallis Testi Sonuçları.

Madde No	Mezun Okul	n	Sıra ortalaması	X ²	SD	p
15)Dinlediklerinde eş ve zıt anlamlı kelimeleri ayırt eder	Eğt yks 1	61	146,59	2,813	2	,245
	Eğt Fk. 2	155	155,21			
	Diğer Fk3	80	136,95			

Tablo 66 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili dinleme kazanımlarının kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına ilişkin görüşlerin mezun olunan okul değişkenine göre karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen 15 madde için yapılan Kruskal –Wallis testi sonucunda anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p=,245$).

4.42.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 67. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Mezun Okul	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
3)Farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri dikkate alarak okur. (Öğretmen “veya, ama, fakat, ancak” kelimelerinden sonra düşüncenin farklılaştığını öğrencilere sezdirmelidir.)	Eğt yks 1 Eğt Fk. 2 Diğer Fk3	Gruplar arası	5,153	2	2,576	3,23*	,041	2>3
		Gruplar içi	233,357	293	,796			
		Toplam	238,510	295				
7)Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur. (Öğretmen, örnek okumalar yaparak noktalama işaretlerinin anlam üzerindeki etkisine dikkat çekmelidir.)	Eğt yks 1 Eğt Fk. 2 Diğer Fk3	Gruplar arası	8,985	2	4,492	4,62*	,011	2>1 2>3
		Gruplar içi	284,606	293	,971			
		Toplam	293,591	295				

*p<0.05

Tablo 67 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili okuma kazanımlarının kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına ilişkin görüşlerin mezun olunan okul değişkenine göre karşılaştırılması sonucunda 3 ve 7. kazanımlarda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. “Farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri dikkate alarak okur” (F=3,235; p=,041) kazanımı ile ilgili ders işlerken eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin diğer fakülte mezunu öğretmenlere göre daha fazla problem yaşadıkları tespit edilmiştir.

Tablo 67 incelendiğinde “Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur” (F=4,625; p=,011) kazanımları ile ilgili ders işlerken eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin diğer öğretmenlere göre daha fazla problem yaşadıkları tespit edilmiştir. Eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin kazanımların uygulama boyutuyla öğrencilerine öğretmek istemeleri, diğer öğretmenlerin ise bilgi düzeyinde öğretimi yeterli görmeleri bu durumun nedeni olabilir.

4.42.1.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 68. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal –Wallis Testi Sonuçları.

Madde no	Mezun Okul	n	Sıra ortalaması	X ²	SD	p	U
	Eğt yks 1	61	145,48				
10)Ekleri kullanarak kelime türetir. (Sadece cı, lı, lık, sız ekleri ile kelime türetilir. Kelime kök ve ek(ler)ini tanır.)	Eğt Fk. 2	155	160,27	8,467*	2	,015	2>3
	Diğer Fk3	80	128,00				

*p<0.05

Tablo 68 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili okuma kazanımlarının kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına ilişkin görüşlerin mezun olunan okul değişkenine göre karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen 10. kazanım için yapılan Kruskal –Wallis testi sonucunda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda “Ekleri kullanarak kelime türetir” ($X^2=8,467$; $p=,015$) kazanımı ile ilgili ders işlerken eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlere göre daha fazla problem yaşadıkları görülmektedir.

4.43.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 69. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Mezun Okul	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
4)Anlamli ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem temel anlamları açıklanmamalı ve bu öğelerin çeşitleri verilmemelidir.)	Eğt Fk 1	Gruplar içi	9,015	2				
	Eğt Fk. 2	Gruplar	211,944	293	4,508	6,23*	,002	2>1
	Diğer	arası	220,959	295	,723			2>3
	Fk3	Toplam						
5)Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (İsim, sıfat, zamir, zarf, fiil, edat, bağlaç kavramları, örneklerden yola çıkılarak sezdirilmeye çalışılmalıdır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.	Eğt Fk 1	Gruplar içi	4,684	2				
	Eğt Fk. 2	Gruplar	254,276	293	2,342	2,69	,069	-
	Diğer	arası	258,959	295	,868			
	Fk3	Toplam						
8)Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır.	Eğt Fk 1	Gruplar içi	6,094	2	3,047			
	Eğt Fk. 2	Gruplar	252,068	293	,860	3,54*	,030	2>1
	Diğer	arası	258,162	295				
	Fk3	Toplam						
11)Mı soru edatı, de ve ki bağlaçlarının doğru yazımı verilmelidir	Eğt Fk 1	Gruplar içi	2,759	2				
	Eğt Fk. 2	Gruplar	245,562	293	1,380	1,64	,195	-
	Diğer	arası	248,321	295	,838			
	Fk3	Toplam						
12)Büyük harflerin kullanım yerleri öğretilmelidir.	Eğt Fk 1	Gruplar içi	2,395	2				
	Eğt Fk. 2	Gruplar	270,092	293	1,197	1,29	,274	-
	Diğer	arası	272,486	295	,922			
	Fk3	Toplam						

*p<0.05

Tablo 69 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili yazma kazanımlarının kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına ilişkin görüşlerin mezun olunan okul değişkenine göre karşılaştırılması analizi sonucunda 4 ve 8. kazanımlarda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. “Anlamli ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem temel anlamları açıklanmamalı ve bu öğelerin çeşitleri verilmemelidir)” (F=6,231; p=,002) kazanımı ile ilgili ders işlerken eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin, eğitim yüksek okulu ve diğer fakülte mezunu öğretmenlere göre daha fazla problem yaşadıkları tespit edilmiştir.

Tablo 69 incelendiğinde “Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır” ($F=3,542$; $p=,030$) kazanımları ile ilgili ders işlerken eğitim fakültesi mezunlarının diğer katılımcılara göre daha fazla problem yaşadıkları tespit edilmiştir.

4.43.1.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 70. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal –Wallis Testi Sonuçları.

Madde no	Mezun Okul	n	Sıra ortalaması	X ²	SD	p	U
1)Anlamli ve kuralli cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem adları kullanılmadan bu ögelerin işlevlerine değinilecektir.)	Eğt yks 1	61	138,80	7,269*	2	,026*	2>3
	Eğt Fk. 2	155	160,17				
	Diğer Fk3	80	133,28				
2)Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (Ad (ad durum ekleri), sıfat, zamir, fiil kavramları, örneklerden yola çıkılarak tanıtılmaya çalışılır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.)	Eğt yks 1	61	138,53	2,884	2	,236	
	Eğt Fk. 2	155	155,96				
	Diğer Fk3	80	141,65				
6)Yazılarında farklı cümle yapılarına yer verir. (İki farklı cümlelerin birleştirilip tek bir cümle şeklinde ifade edilebileceği gösterilmelidir. Burada basit ve bileşik cümlelerin tanımı yapılmadan sadece öğrencilerin bunları kullanması özendirilmelidir.)	Eğt yks 1	61	133,64	5,760	2	,056	
	Eğt Fk. 2	155	159,09				
	Diğer Fk3	80	139,32				
9) Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır.	Eğt yks 1	61	135,15	2,508	2	,285	
	Eğt Fk. 2	155	154,30				
	Diğer Fk3	80	147,45				

* $p<0.05$

Tablo 70 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili yazma kazanımlarının kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına ilişkin görüşlerin mezun olunan okul değişkenine göre karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen maddeler için yapılan Kruskal –Wallis testi sonucunda 1. kazanımda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Yapılan Mann-Whitney testi sonucunda “Anlamli ve kuralli cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem adları kullanılmadan bu

öğelerin işlevlerine değinilecektir” ($X^2=7,268$; $p=,026$) kazanımı ile ilgili ders işlerken, eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlere göre daha fazla problem yaşadıkları tespit edilmiştir.

4.44. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerinin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılması.

Tablo 71. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Okuttuğu Sınıf	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
1.İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisi konuları yetersizdir.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	8,572	4	2,143	1,52	,195	-
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	409,374	291	1,407			
	3.sınıf (3)	Gruplar içi	409,374	291	1,407			
	4.sınıf(4)	Toplam	417,946	295				
	5.sınıf (5)	Toplam	417,946	295				
2.İlköğretim 4. ve 5. sınıf programında yer alan kazanımları kazandırmada zaman problemi yaşanmaktadır.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	6,992	4	1,748	1,44	,220	-
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	352,896	291	1,213			
	3.sınıf (3)	Gruplar içi	352,896	291	1,213			
	4.sınıf(4)	Toplam	359,889	295				
	5.sınıf (5)	Toplam	359,889	295				
3. İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında bulunan dil bilgisi kazanımları öğrencilere işlevsel dil bilgisi becerisini kazandıracak niteliktedir.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	4,171	4	1,043	1,27	,280	-
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	237,978	291	,818			
	3.sınıf (3)	Gruplar içi	237,978	291	,818			
	4.sınıf(4)	Toplam	242,149	295				
	5.sınıf (5)	Toplam	242,149	295				
5.İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında olmayan bazı dil bilgisi konuları da öğretilmelidir.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	10,904	4	2,726	2,16	,073	-
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	365,958	291	1,258			
	3.sınıf (3)	Gruplar içi	365,958	291	1,258			
	4.sınıf(4)	Toplam	376,861	295				
	5.sınıf (5)	Toplam	376,861	295				
19.Dil bilgisi öğretimi; öğrenme alanları (dinleme, okuma, yazma ve konuşma) ile birlikte yapılmasını uygun bulmaktayım.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	2,139	4	,535	,81	,51	-
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	190,695	291	,655			
	3.sınıf (3)	Gruplar içi	190,695	291	,655			
	4.sınıf(4)	Toplam	192,834	295				
	5.sınıf (5)	Toplam	192,834	295				
30.Öğretmenler, dil bilgisi öğretiminde program yerine öğrenci seviyesini dikkate almalıdır.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	2,309	4	,577	,66	,61	-
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	252,120	291	,866			
	3.sınıf (3)	Gruplar içi	252,120	291	,866			
	4.sınıf(4)	Toplam	254,429	295				
	5.sınıf (5)	Toplam	254,429	295				
32.İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisinin ayrı bir öğrenme alanı olması gerekmektedir.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	12,402	4	3,100	2,51*	,04	5>1
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	359,135	291	1,234			
	3.sınıf (3)	Gruplar içi	359,135	291	1,234			
	4.sınıf(4)	Toplam	371,537	295				
	5.sınıf (5)	Toplam	371,537	295				
33.İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisinin ayrı bir	1.sınıf(1)	Gruplar arası	12,754	4	3,188	2,35	,05	-
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	394,097	291	1,354			
	3.sınıf (3)	Gruplar içi	394,097	291	1,354			
	4.sınıf(4)	Gruplar içi	394,097	291	1,354			

öğrenme alanı olarak bulunmaması dil bilgisi öğretimini zorlaştırmaktadır.	5.sınıf (5)	Toplam	406,851	295
--	-------------	--------	---------	-----

*p<0.05

Tablo 71 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de ilişkin görüşlerin okutulan sınıf değişkenine göre karşılaştırılması analizi sonucunda 32. Maddede anlamlı farklılık tespit edilmiştir. “İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisinin ayrı bir öğrenme alanı olması gerekmektedir” (F=2,512; p=,042) maddesine ilişkin 5. sınıf okutan öğretmenlerin görüşlerinin, 1. sınıf okutan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu düzeydedir. Bu durumun nedeni 5. sınıf okutan öğretmenlerin dil bilgisi konularını şu an öğrencilerine öğretmesi, programın yapısının 1.sınıf okutan katılımcılara göre daha iyi bilmesi ve dil bilgisi öğretimi ile ilgili olarak TDÖP’de bazı değişiklikler istemesi olabilir.

4.44.1. Araştırmaya Katılan İlköğretim İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerinin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 72. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de İlişkin Görüşlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.

Madde no	Okuttuğu sınıf	n	Sıra ortalaması	X ²	SD	p
	1	93	135,98			
2.İlköğretim 4. ve 5. sınıf programında yer alan kazanımları kazandırmada zaman problemi yaşanmaktadır	2	15	165,30	6,124	4	,190
	3	8	156,00			
	4	44	171,07			
	5	136	147,46			

Tablo 72 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de dil bilgisi öğretimine ilişkin görüşlerin mezun olunan okul değişkenine göre karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen 2. kazanım için yapılan Kruskal-Wallis testi sonucunda 2. maddede anlamlı bir farklılık görülmemektedir (p=,190).

4.45.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç-gereçlere (Materyal) İlişkin Görüşlerinin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 73. Dil bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç-gereçlere (Materyal) İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Okuttuğu Sınıf	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
4.Ders kitapları ve yardımcı kitaplarda yer alan metinler dil bilgisi kazanımlarını kazandırmak için yeterlidir.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	8,893	4	2,223	2,17	,072	-
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	297,860	291	1,024			
	3.sınıf (3)							
	4.sınıf(4)	Toplam	306,753	295				
	5.sınıf (5)							
6.Dil bilgisi öğretiminde öğrencilerin kendi dünyalarını bulabilecekleri metinlerden; hikaye, şiir, masal vb. yararlanılmalıdır.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	,461	4	,115	,23	,917	-
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	140,890	291	,484			
	3.sınıf (3)							
	4.sınıf(4)	Toplam	141,351	295				
	5.sınıf (5)							
7.Dil bilgisi öğretiminde görsel ve işitsel araçlardan yararlanılmalıdır.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	,641	4	,160	,41	,802	-
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	113,869	291	,391			
	3.sınıf (3)							
	4.sınıf(4)	Toplam	114,510	295				
	5.sınıf (5)							
13.İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğretmenleri sadece kılavuz kitapların ön gördüğü şekilde dil bilgisi öğretimini sürdürmelidir.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	5,319	4	1,330	,92	,450	-
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	418,272	291	1,437			
	3.sınıf (3)							
	4.sınıf(4)	Toplam	423,591	295				
	5.sınıf (5)							
14.Kılavuz kitaplar dil bilgisi öğretiminde öğretmene yeteri kadar yardımcı ol(a)mamaktadır.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	9,004	4	2,251	2,09	,081	-
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	312,442	291	1,074			
	3.sınıf (3)							
	4.sınıf(4)	Toplam	321,446	295				
	5.sınıf (5)							
15.Ders kitaplarını dil bilgisi öğretimi yönünden yetersiz bulmaktayım.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	6,364	4	1,591	1,47	,209	-
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	313,095	291	1,076			
	3.sınıf (3)							
	4.sınıf(4)	Toplam	319,459	295				
	5.sınıf (5)							
16.Dil bilgisi öğretiminde metinlerden yararlanılması dil bilgisi öğretimine işlevsellik kazandırır.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	2,988	4	,747	1,06	,373	-
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	203,847	291	,701			
	3.sınıf (3)							
	4.sınıf(4)	Toplam	206,834	295				
	5.sınıf (5)							
23.Ders kitaplarında dil bilgisi öğretiminde kullanılacak metin sayısı azdır.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	1,644	4	,411	,36	,832	-
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	326,302	291	1,121			
	3.sınıf (3)							
	4.sınıf(4)	Toplam	327,946	295				
	5.sınıf (5)							
24.Dil bilgisi öğretiminin daha verimli olabilmesi için	1.sınıf(1)	Gruplar arası	,299	4	,075	,18	,948	-
	2.sınıf (2)							

interaktif araç- gereçlerden(projeksiyon, tepegöz; cd, bilgisayar programları vb.) faydalanılmalıdır.	3.sınıf (3)	Gruplar içi	119,485	291	,411			
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf (5)							
		Toplam	119,784	295				
25. Dil bilgisi öğretiminde kullanılan araçlar ve yardımcı materyaller görsel ve işitsel açıdan zenginleştirilmelidir.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	,433	4	,108			
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	119,536	291	,411			
	3.sınıf (3)					,26	,901	-
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf (5)	Toplam	119,970	295				
26. Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere hitap eden metinlerde bulunan cümlelerden yararlanılması gerekir.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	,719	4	,180			
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	124,143	291	,427	,42	,793	-
	3.sınıf (3)							
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf (5)	Toplam	124,861	295				
27. Ders kitaplarında bulunan dil bilgisi etkinlikleri fazla zaman almaktadır.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	2,627	4	,657			
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	296,021	291	1,017	,64	,630	-
	3.sınıf (3)							
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf (5)	Toplam	298,649	295				
28.Ders kitaplarında yer alan dil bilgisi etkinlikleri kazanımlara ulaşmada yeterli değildir.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	7,979	4	1,995			
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	277,359	291	,953	2,09	,082	-
	3.sınıf (3)							
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf (5)	Toplam	285,338	295				
29.Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere dönüt verilmesi için yeterli zaman yoktur.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	6,345	4	1,586			
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	327,246	291	1,125	1,41	,230	-
	3.sınıf (3)							
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf (5)	Toplam	333,591	295				

Tablo 73 incelendiğinde dil bilgisi öğretiminde kullanılan araç-gereçlere (materyal) ilişkin görüşlerin okutulan sınıf değişkenine göre karşılaştırılması analizi sonucunda maddelerde anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

4.45.1.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç-gereçlere (Materyal) İlişkin Görüşlerinin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 74. Dil bilgisi Öğretiminde Kullanılan Araç-gereçlere (Materyal) İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.

Madde no	Okuttuğu Sınıf	n	Sıra ortalaması	X ²	SD	p
29.Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere dönüt verilmesi için yeterli zaman yoktur.	1	93	147,08	6,349	4	,175
	2	15	103,27			
	3	8	149,81			
	4	44	165,22			
	5	136	148,97			

Tablo 74 incelendiğinde dil bilgisi öğretiminde kullanılan araç-gereçlere (materyal) ilişkin görüşlerin okutulan sınıf değişkenine göre karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen 29. maddeler için yapılan Kruskal-Wallis testi sonucunda anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p=,175$).

4.46.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretim Sürecine İlişkin Görüşlerinin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 75. Dil Bilgisi Öğretim Sürecine İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Okuttuğu Sınıf	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
8.Dil bilgisi öğretiminde örneklerden yola çıkarak kuralların öğretilmesi, öğrencilerin konuları daha kolay öğrenmesini sağlamaktadır.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	1,753	4	,438	,69	,599	-
	2.sınıf (2)							
	3.sınıf (3)	Gruplar içi	184,785	291	,635			
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf (5)	Toplam	186,537	295				
10. Programda yer alan dil bilgisi konularını öğretmek için öğretmenlerin hazırlayacağı çalışma yapıları dil bilgisi öğretimini daha etkili hale getirir.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	3,356	4	,839	1,26	,282	-
	2.sınıf (2)							
	3.sınıf (3)	Gruplar içi	192,425	291	,661			
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf (5)	Toplam	195,780	295				
17.İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda dil bilgisi kuralları ezberletilmek yerine sezdirilmelidir.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	,753	4	,188	,20	,936	-
	2.sınıf (2)							
	3.sınıf (3)	Gruplar içi	268,758	291	,924			
	4.sınıf(4)							

31. Dil bilgisi öğretiminde düz anlatım yerine konunun özelliğine göre farklı yöntem ve teknikler kullanılmalıdır.	5. sınıf (5)							
	1. sınıf (1)	Gruplar	,950	4	,237			
	2. sınıf (2)	arası						
	3. sınıf (3)	Gruplar içi	140,263	291	,482	,49	,741	–
	4. sınıf (4)							
34. Bitişik eğik yazı, işlevsel dil bilgisi öğretimini olumlu yönde etkilemektedir.	5. sınıf (5)	Toplam	141,213	295				
	1. sınıf (1)	Gruplar	2,282	4	,571			
	2. sınıf (2)	arası						
	3. sınıf (3)	Gruplar içi	445,555	291	1,531	,37	,828	–
	4. sınıf (4)							
	5. sınıf (5)	Toplam	447,838	295				

Tablo 75 incelendiğinde dil bilgisi öğretim sürecine ilişkin görüşlerin okutulan sınıf değişkenine göre karşılaştırılması analizi sonucunda maddelerde anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

4.47. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil bilgisi Öğretiminde Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Görüşlerinin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 76. Dil bilgisi Öğretiminde Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Okuttuğu Sınıf	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
9. Sınav sistemimiz (dpy, sbs) dil bilgisi öğretimini olumsuz yönde etkilemektedir.	1. sınıf (1)	Gruplar	10,696	4	2,674			
	2. sınıf (2)	arası						
	3. sınıf (3)	Gruplar içi	390,139	291	1,341	1,99	,095	–
	4. sınıf (4)							
	5. sınıf (5)	Toplam	400,834	295				
11. Dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde geleneksel ölçme araçları yerine alternatif ölçme araçları (ürün dosyası, performans ödevi, kavram haritası vb.) kullanılmalıdır.		Gruplar	7,236	4	1,809			
	1. sınıf (1)	arası						
	2. sınıf (2)	Gruplar içi	338,355	291	1,163			
	3. sınıf (3)					1,55	,186	–
	4. sınıf (4)							
12. Ülkemizdeki sınav sistemi, öğretmenleri ilköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında olmayan dil bilgisi konularını da öğretmeye yöneltilmektedir.	5. sınıf (5)	Toplam	345,591	295				
		Gruplar	,414	4	,104			
	1. sınıf (1)	arası						
	2. sınıf (2)	Gruplar içi	314,474	291	1,081			
	3. sınıf (3)					,09	,984	–
18. Ülkemizdeki sınav sistemi dil bilgisi	4. sınıf (4)							
	5. sınıf (5)	Toplam	314,889	295				
	1. sınıf (1)	Gruplar	2,533	4	,633	,58	,673	–
	2. sınıf (2)	arası						

öğretiminin işlevsel bir nitelik kazanmasını engellemektedir.	3.sınıf (3)	Gruplar içi	314,247	291	1,080			
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf (5)	Toplam	316,780	295				
20.Yazım (imla) kurallarının öğretimi ve değerlendirilmesinde dikte çalışmasından yararlanılmalıdır.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	,471	4	,118			
	2.sınıf (2)							
	3.sınıf (3)	Gruplar içi	132,066	291	,454	,25	,904	_
21.Dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesi öğrenme alanlarından yazmaya yönelik olmalıdır.	4.sınıf(4)	Toplam	132,537	295				
	5.sınıf (5)							
	1.sınıf(1)	Gruplar arası	3,589	4	,897			
22.İşlevsel dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde çoktan seçmeli testler yetersizdir.	2.sınıf (2)	Gruplar içi	229,533	291	,789	1,13	,339	_
	3.sınıf (3)							
	4.sınıf(4)	Toplam	233,122	295				
22.İşlevsel dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde çoktan seçmeli testler yetersizdir.	5.sınıf (5)							
	1.sınıf(1)	Gruplar arası	1,034	4	,258			
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	261,818	291	,900	,28	,886	_
	3.sınıf (3)							
	4.sınıf(4)	Toplam	262,851	295				
	5.sınıf (5)							

Tablo 76 incelendiğinde dil bilgisi öğretiminde ölçme değerlendirmeye ilişkin görüşlerin okutulan sınıf değişkenine göre karşılaştırılması analizi sonucunda maddelerde anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

4.47.1.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Dil bilgisi Öğretiminde Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Görüşlerinin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 77. Dil bilgisi Öğretiminde Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.

Madde no	Okuttuğu sınıf	n	Sıra ortalaması	X ²	SD	p
22.İşlevsel dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde çoktan seçmeli testler yetersizdir.	1	93	143,43	,708	4	,950
	2	15	143,00			
	3	8	153,75			
	4	44	150,00			
	5	136	151,78			

Tablo 77 incelendiğinde dil bilgisi öğretiminde ölçme değerlendirmeye ilişkin görüşlerin okutulan sınıf değişkenine göre karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen 22. madde için yapılan Kruskal-Wallis testi sonucunda, maddede anlamlı farklılık tespit edilmemiştir (p=,950).

4.48.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 78. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Okuttuğu Sınıf	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
13) Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	1,414	4	,354	,61	,650	-
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	166,423	291	,572			
	3.sınıf (3)							
	4.sınıf(4)	Toplam	167,838	295				
	5.sınıf (5)							
14)Dinlediklerinde eş sesli kelimeleri ayırt eder.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	,728	4	,182	,32	,860	-
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	161,907	291	,556			
	3.sınıf (3)							
	4.sınıf(4)	Toplam	162,635	295				
	5.sınıf (5)							
15)Dinlediklerinde eş ve zıt anlamlı kelimeleri ayırt eder.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	3,001	4	,750	1,45	,215	-
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	149,648	291	,514			
	3.sınıf (3)							
	4.sınıf(4)	Toplam	152,649	295				
	5.sınıf (5)							

Tablo 78 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili dinleme kazanımlarının öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin görüşlerin okutulan sınıf değişkenine göre karşılaştırılmasında analizi sonucunda maddelerde anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

4.49.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 79. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Okuttuğu Sınıf	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
3)Farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri dikkate alarak okur. (Öğretmen “veya, ama, fakat, ancak” kelimelerinden sonra düşüncenin farklılaştığını öğrencilere sezdirmelidir.)	1.sınıf(1)	Gruplar arası	1,523	4	,381	,71	,584	-
	2.sınıf(2)							
	3.sınıf(3)	Gruplar içi	155,437	291	,534			
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf(5)	Toplam	156,959	295				
7)Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur. (Öğretmen, örnek okumalar yaparak noktalama işaretlerinin anlam üzerindeki etkisine dikkat çekmelidir.)	1.sınıf(1)	Gruplar arası	1,280	4	,320	,56	,691	-
	2.sınıf(2)							
	3.sınıf(3)	Gruplar içi	165,744	291	,570			
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf(5)	Toplam	167,024	295				
10)Ekleri kullanarak kelime türetir. (Sadece cı, lı, lık, sız ekleri ile kelime türetilir. Kelime kök ve ek(ler)ini tanır.)	1.sınıf(1)	Gruplar arası	,465	4	,116	,18	,947	-
	2.sınıf(2)							
	3.sınıf(3)	Gruplar içi	184,451	291	,634			
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf(5)	Toplam	184,916	295				

Tablo 79 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili okuma kazanımlarının öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin görüşlerin okutulan sınıf değişkenine göre karşılaştırılması analizi sonucunda maddelerde anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

4.50. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 80. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Okuttuğu Sınıf	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
1)Anlamli ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem adları kullanılmadan bu öğelerin işlevlerine değinilecektir.)	1.sınıf(1)	Gruplar arası	1,194	4	,298	,52	,716	-
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	165,022	291	,567			
	3.sınıf (3)							
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf (5)	Toplam	166,216	295				
2)Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (Ad (ad durum ekleri), sıfat, zamir, fiil kavramları, örneklerden yola çıkılarak tanıtılmaya çalışılır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.)	1.sınıf(1)	Gruplar arası	2,735	4	,684	1,18	,317	-
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	167,805	291	,577			
	3.sınıf (3)							
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf (5)	Toplam	170,541	295				
4)Anlamli ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem temel anlamları açıklanmamalı ve bu öğelerin çeşitleri verilmemelidir.)	1.sınıf(1)	Gruplar arası	1,951	4	,488	,68	,605	-
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	208,103	291	,715			
	3.sınıf (3)							
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf (5)	Toplam	210,054	295				
5)Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (İsim, sıfat, zamir, zarf, fiil, edat, bağlaç kavramları, örneklerden yola çıkılarak sezdirilmeye çalışılmalıdır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.)	1.sınıf(1)	Gruplar arası	1,018	4	,255	,34	,844	-
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	212,117	291	,729			
	3.sınıf (3)							
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf (5)	Toplam	213,135	295				
6)Yazılarında farklı cümle yapılarına yer verir. (İki farklı cümlelerin birleştirilip tek bir cümle şeklinde ifade edilebileceği gösterilmelidir. Burada basit ve bileşik cümlelerin tanımlanmadan sadece öğrencilerin bunları kullanması özendirilmelidir.)	1.sınıf(1)	Gruplar arası	3,625	4	,906	1,33	,259	-
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	198,253	291	,681			
	3.sınıf (3)							
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf (5)	Toplam	201,878	295				

8)Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	2,938	4	,735	1,15	,333	-
	2.sınıf (2)							
	3.sınıf (3)	Gruplar içi	185,653	291	,638			
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf (5)	Toplam	188,591	295				
9) Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	,392	4	,098	,15	,963	-
	2.sınıf (2)							
	3.sınıf (3)	Gruplar içi	189,524	291	,651			
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf (5)	Toplam	189,916	295				
11)Mı soru edatı, de ve ki bağlaçlarının doğru yazımı verilmelidir.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	3,217	4	,804	1,28	,276	-
	2.sınıf (2)							
	3.sınıf (3)	Gruplar içi	182,134	291	,626			
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf (5)	Toplam	185,351	295				

Tablo 80 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili yazma kazanımlarının öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin görüşlerin okutulan sınıf değişkenine göre karşılaştırılması analizi sonucunda maddelerde anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

4.50.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 81. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.

Madde no	Okuttuğu Sınıf	n	Sıra ortalaması	X ²	SD	p
12)Büyük harflerin kullanım yerleri öğretilmelidir.	1.sınıf	93	154,25	2,326	4	,676
	2. sınıf	15	149,47			
	3. sınıf	8	173,62			
	4. sınıf	44	149,45			
	5. sınıf	136	142,67			

Tablo 81 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili yazma kazanımlarının öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin görüşlerin okutulan sınıf değişkenine göre karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen 12. kazanım için yapılan Kruskal-Wallis testi sonucunda anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

4.51.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 82. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Okutulan Sınıf	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
13) Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	2,051	4	,513	,56	,686	-
	2.sınıf (2)							
	3.sınıf (3)	Gruplar içi	262,598	291	,902			
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf (5)	Toplam	264,649	295				
15)Dinlediklerinde eş ve zıt anlamlı kelimeleri ayırt eder.	1.sınıf(1)	Gruplar arası	3,732	4	,933	1,08	,365	-
	2.sınıf (2)							
	3.sınıf (3)	Gruplar içi	250,431	291	,861			
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf (5)	Toplam	254,162	295				

Tablo 82 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili dinleme kazanımlarının kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına ilişkin görüşlerin okutulan sınıf değişkenine göre karşılaştırılması analizi sonucunda maddelerde anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

4.51.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 83. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Dinleme Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.

Madde no	Okutulan Sınıf	n	Sıra ortalaması	X ²	SD	p
14)Dinlediklerinde eş sesli kelimeleri ayırt eder.	1.sınıf(1)	93	148,13	1,674	4	,795
	2.sınıf (2)	15	164,53			
	3.sınıf (3)	8	120,06			
	4.sınıf(4)	44	151,43			
	5.sınıf (5)	136	150,41			

Tablo 83 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili dinleme kazanımlarının kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına ilişkin görüşlerin okutulan sınıf değişkenine göre karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen 14. kazanım için yapılan Kruskal-Wallis testi sonucunda maddede anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

4.52.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 84. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Madde No	Okuttuğu Sınıf	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
3)Farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri dikkate alarak okur. (Öğretmen “veya, ama, fakat, ancak” kelimelerinden sonra	1.sınıf(1)	Gruplar arası	3,985	4	,996	1,23	,296	-
	2.sınıf (2)							
	3.sınıf (3)	Gruplar içi	234,525	291	,806			
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf (5)							
	Toplam	238,510	295					

düşüncenin farklılaştığını öğrencilere sezdirmelidir.)

10)Ekleri kullanarak kelime türetir. (Sadece cı, lı, lık, sız ekleri ile kelime türetilir. Kelime kök ve ek(ler)ini tanır.)	1.sınıf(1) 2.sınıf(2) 3.sınıf(3) 4.sınıf(4) 5.sınıf(5)	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	2,065 245,448 247,514	4 291 295	,516 ,843	,612	,654	-
---	--	--	-----------------------------	-----------------	--------------	------	------	---

Tablo 84 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili okuma kazanımlarının kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına ilişkin görüşlerin okutulan sınıf değişkenine göre karşılaştırılması analizi sonucunda anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

4.52.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Sonuçlar

Tablo 85. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Okuma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Homojen Dağılım Göstermeyen Maddeler İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.

Madde no	Okutulan Sınıf	n	Sıra ortalaması	X ²	SD	p
7)Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur. (Öğretmen, örnek okumalar yaparak noktalama işaretlerinin anlam üzerindeki etkisine dikkat çekmelidir.)	1.sınıf(1)	93	146,41	1,897	4	,755
	2.sınıf(2)	15	146,33			
	3.sınıf(3)	8	113,00			
	4.sınıf(4)	44	154,20			
	5.sınıf(5)	136	150,41			

Tablo 85 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili okuma kazanımlarının kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına ilişkin görüşlerin okutulan sınıf değişkenine göre karşılaştırılmasında homojen dağılım göstermeyen 7. kazanım için yapılan Kruskal-Wallis testi sonucunda maddede anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

4.53. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 86. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Yazma Kazanımlarının Kazandırılması Sürecinde Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Görüşlerin Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Madde No	Okuttuğu Sınıf	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	p	LSD
1)Anlamlı ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem adları kullanılmadan bu öğelerin işlevlerine değinilecektir.)	1.sınıf(1)	Gruplar arası	1,743	4	,436	,68	,603	-
	2.sınıf (2)							
	3.sınıf (3)	Gruplar içi	185,227	291	,637			
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf (5)	Toplam	186,970	295				
2)Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (Ad (ad durum ekleri), sıfat, zamir, fiil kavramları, örneklerden yola çıkılarak tanıtılmaya çalışılır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.)		Gruplar arası	3,675	4	,919	1,22	,302	-
	1.sınıf(1)							
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	219,213	291	,753			
	3.sınıf (3)							
	4.sınıf(4)	Toplam	222,889	295				
5.sınıf (5)								
4)Anlamlı ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem temel anlamları açıklanmamalı ve bu öğelerin çeşitleri verilmemelidir.)	1.sınıf(1)	Gruplar arası	1,481	4	,370	,49	,742	-
	2.sınıf (2)							
	3.sınıf (3)	Gruplar içi	219,478	291	,754			
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf (5)	Toplam	220,959	295				
5)Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (İsim, sıfat, zamir, zarf, fiil, edat, bağlaç kavramları, örneklerden yola çıkılarak sezdirilmeye çalışılmalıdır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.)		Gruplar arası	,944	4	,236	,26	,900	-
	1.sınıf(1)							
	2.sınıf (2)	Gruplar içi	258,015	291	,887			
	3.sınıf (3)							
	4.sınıf(4)	Toplam	258,959	295				
5.sınıf (5)								
6)Yazılarında farklı cümle yapılarına yer verir. (İki farklı cümlelerin birleştirilip tek bir cümle şeklinde ifade edilebileceği gösterilmelidir. Burada basit ve bileşik cümlelerin tanıtımı yapılmadan sadece öğrencilerin bunları kullanması özendirilmelidir.)		Gruplar arası	4,048	4	1,012	1,34	,255	-
		Gruplar içi	219,669	291	,755			
	1.sınıf(1)							
	2.sınıf (2)	Toplam	223,716	295				
3.sınıf (3)								
4.sınıf(4)								
5.sınıf (5)								

8)Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır.	1.sınıf(1)	Gruplar	2,123	4	,531	,60	,661	-
	2.sınıf (2)	arası						
	3.sınıf (3)	Gruplar içi	256,039	291	,880			
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf (5)	Toplam	258,162	295				
9) Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır.	1.sınıf(1)	Gruplar	1,370	4	,342	,43	,786	-
	2.sınıf (2)	arası						
	3.sınıf (3)	Gruplar içi	231,059	291	,794			
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf (5)	Toplam	232,429	295				
11)Mı soru edatı, de ve ki bağlaçlarının doğru yazımı verilmelidir.	1.sınıf(1)	Gruplar	2,060	4	,515	,60	,657	-
	2.sınıf (2)	arası						
	3.sınıf (3)	Gruplar içi	246,261	291	,846			
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf (5)	Toplam	248,321	295				
12)Büyük harflerin kullanım yerleri öğretilmelidir.	1.sınıf(1)	Gruplar	8,431	4	2,108	2,32	,057	
	2.sınıf (2)	arası						
	3.sınıf (3)	Gruplar içi	264,055	291	,907			
	4.sınıf(4)							
	5.sınıf (5)	Toplam	272,486	295				

Tablo 86 incelendiğinde ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’de yer alan dil bilgisi ile ilgili yazma kazanımlarının kazandırılması sürecinde ne oranda problem yaşanıldığına ilişkin görüşlerin okutulan sınıf değişkenine göre karşılaştırılması analizi sonucunda kazanımlarda anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlara dayalı olarak geliştirilen öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuçlar

Diyarbakır ve Elazığ illerinde görev yapan beşinci sınıf ve beşinci sınıf okutmuş 296 sınıf öğretmenine anket tekniği ile uygulanan bu araştırmadan şu sonuçlar elde edilmiştir.

5.1.1. Araştırmaya Katılanların Kişisel Bilgilerine İlişkin Sonuçlar

Araştırmaya katılan 296 öğretmenin % 34,8 i kadın, % 65,2 si ise erkek öğretmenden oluşmaktadır.

Araştırmaya katılanların 93 tanesi 1. sınıf, 15 tanesi 2. sınıf, 8 tanesi 3. sınıf, 44 tanesi 4. sınıf, 136 tanesi ise 5. sınıf okutmuştur. 1. sınıf okutanlar öğretmenlerin %31,4 ünü, 2. sınıf okutanlar öğretmenlerin 5,1 ini, 3. sınıf okutanlar öğretmenlerin 2,7 sini, 4. sınıf okutanlar öğretmenlerin 14,9 unu, 5. sınıf okutanlar öğretmenlerin 45,9 unu oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılanların 26 tanesi köyde, 114 tanesi ilçe merkezinde, 156 tanesi ise il merkezindeki okullarda görev yapmaktadırlar. Köyde görev yapan öğretmenler toplam öğretmenlerin %8,8 ini, ilçe merkezinde görev yapan öğretmenler toplam öğretmenlerin 38.5 ini, il merkezinde görev yapan öğretmenler toplam öğretmenlerin % 52,7 sini oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılanların 30 tanesi 1-5 yıl arası, 62 tanesi 6-10 yıl arası, 99 tanesi 11-15 yıl arası, 35 tanesi 16-20 yıl arası, 70 tanesi 21 ve üzeri yıl arasında mesleki kıdeme sahiptirler. 1-5 yıl çalışanlar toplam öğretmenlerin %10,1 ini, 6-10 yıl çalışanlar toplam öğretmenlerin %20,9 unu, 11-15 yıl çalışanlar toplam öğretmenlerin %33,4 ünü, 15-16 yıl çalışanlar toplam öğretmenlerin %11,8 ini, 21 ve üzeri yıl çalışanlar toplam öğretmenlerin %23,6 sını oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılanların 61 tanesi eğitim ensititüsü- yüksek okulu mezunu, 155 tanesi eğitim fakültesi mezunu, 80 tanesi ise diğer fakültelerden mezun olmuşlardır.

Eğitim enstitüsü- yüksek okulu mezunu öğretmenler toplam öğretmenlerin %20,6 sını, . Eğitim fakültesi mezunu öğretmenler toplam öğretmenlerin %52,4ünü, diğer fakülteler (mühendislik, iibf vb.) mezunu öğretmenler toplam öğretmenlerin %27 sini oluşturmaktadır

5.1.2. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Yer Alan Dil Bilgisi İle İlgili Kazanımların Öğrenci Seviyesine Uygunluğuna İlişkin Sonuçlar

Araştırmaya katılanlar ilköğretim 4-5. sınıf TDÖP’deki dil bilgisi ile ilgili kazanımların bir kısmını öğrenci seviyesine uygun, bir kısmını ise çok uygun bulmuşlardır.

5.1.3. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi İle İlgili Kazanımların Kazandırılmasında Ne Oranda Problem Yaşanıldığına İlişkin Sonuçlar

Araştırmaya katılan öğretmenlerin TDÖP’deki dil bilgisi ile ilgili dinleme kazanımlarını öğrenci seviyesine daha uygun bulduğu ve kazanımların kazandırılması sürecinde daha az problem yaşadıkları görölmektedir. Öğretmenlerin yazma kazanımlarını öğrenci seviyesine daha az uygun buldukları görölrken, bu kazanımların kazandırılması sürecinde ise daha fazla problem yaşadıkları tespit edilmiştir.

5.1.4. İlköğretim 4-5. Sınıf TDÖP’de Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşlerle İlgili Sonuçlar

Araştırmaya katılanlar ilköğretim 4-5. sınıflardaki dil bilgisi konularını yetersiz bulduklarını, programda bulunmayan bazı dil bilgisi konularının öğretilmesi gerektiğini savunmuşlardır. Bunun yanında ilköğretim TDÖP’de dil bilgisinin ayrı bir öğrenme alanı olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılanlar dil bilgisi öğretiminde görsel araç-gereçlerden yararlanmanın öğretim sürecini olumlu yönde etkileyeceği görüşünü ortaya koymuşlardır. Ders kitaplarını ve kılavuz kitaplarını dil bilgisi öğretimi yönünden yeterli bulmamışlardır.

Araştırmaya katılanlar dil bilgisi öğretiminde kurallarının yeni programın öngördüğu şekilde örneklerden yola çıkılıp sezdirilerek öğretilmesi gerektiği görüşünü belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılanlar ülkemizdeki sınav sisteminin dil bilgisi öğretimini olumsuz yönde etkilediğini belirtmiş ve çoktan seçmeli testlerin dil bilgisi öğretiminde ölçme ve değerlendirme çalışmalarında kullanılmaması gerektiğini ortaya koymuşlardır. Dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinin yazma etkinlikleri ile yapılması gerektiğini belirtmişlerdir.

5.1.5. Araştırmaya Katılanların Cinsiyet Değişkenine Göre Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Elde Edilen Sonuçlar

“Programda yer alan dil bilgisi konularını öğretmek için öğretmenlerin hazırlayacağı çalışma yaprakları dil bilgisi öğretimini daha etkili hale getirir” maddesine ilişkin kadın öğretmenlerin görüşleri, erkek öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumludur.

“İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisinin ayrı bir öğrenme alanı olması gerekmektedir” maddesine ilişkin kadın öğretmenlerin görüşleri, erkek öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumludur.

“Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder” kazanımını kadın öğretmenler erkek öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

“Anlamlı ve kurallı cümleler yazar (Özne, tümleç, yüklem adları kullanılmadan bu öğelerin işlevlerine değinilecektir)” ve” Yazılarında farklı cümle yapılarına yer verir (İki farklı cümlenin birleştirilip tek bir cümle şeklinde ifade edilebileceği gösterilmelidir. Burada basit ve bileşik cümlenin tanımı yapılmadan sadece öğrencilerin bunları kullanması özendirilmelidir)” kazanımlarını kazandırma sürecinde kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha fazla problem yaşadıkları tespit edilmiştir.

5.1.6. Araştırmaya Katılanların Görev Yeri Değişkenine Göre Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Elde Edilen Sonuçlar

“Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere dönüt verilmesi için yeterli zaman yoktur” maddesine ilişkin köy ve ilçede çalışan öğretmenlerin görüşlerinin ilde çalışan öğretmenlere göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.

“Dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde geleneksel ölçme araçları yerine alternatif ölçme araçları (ürün dosyası, performans ödevi, kavram haritası vb.) kullanılmalıdır” maddesine ilişkin köy ve ilçede görev yapan öğretmenlerin görüşlerinin ilde görev yapan öğretmenlere göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.

“İlköğretim 4. ve 5. sınıf programında yer alan kazanımları kazandırmada zaman problemi yaşanmaktadır” maddesine ilişkin köy ve ilçede görev yapan öğretmenlerin görüşlerinin il merkezinde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.

Öğretmenler, dil bilgisi öğretiminde program yerine öğrenci seviyesini dikkate almalıdır” maddesine ilişkin köy ve ilçede görev yapan öğretmenlerin görüşlerinin il merkezinde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu görülmektedir.

“İlköğretim 4. ve 5. sınıf programında yer alan kazanımları kazandırmada zaman problemi yaşanmaktadır” maddesine ilişkin köyde ve ilçede görev yapan öğretmenlerin görüşlerinin ilde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.

“Dil bilgisi öğretiminde düz anlatım yerine konunun özelliğine göre farklı yöntem ve teknikler kullanılmalıdır” maddesine ilişkin köyde görev yapan öğretmenlerin görüşlerinin ilde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu görülmektedir.

“Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder” kazanımını il ve ilçede görev yapan öğretmenler köyde görev yapan öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

“Ad (ad durum ekleri), sıfat, zamir, fiil kavramları, örneklerden yola çıkılarak tanıtmaya çalışılır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir)” kazanımını, “Anlamli ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem temel anlamları açıklanmamalı ve bu öğelerin çeşitleri verilmemelidir)” kazanımını, “Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (İsim, sıfat, zamir, zarf, fiil, edat, bağlaç kavramları, örneklerden yola çıkılarak sezdirilmeye çalışılmalıdır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir)” kazanımını ve “Yazılarında farklı cümle yapılarına yer verir. (İki farklı cümlenin birleştirilip tek bir cümle şeklinde ifade edilebileceği gösterilmelidir. Burada basit ve bileşik cümlenin tanımı yapılmadan sadece öğrencilerin bunları kullanması özendirilmelidir)” kazanımını il ve ilçede görev yapan öğretmenler, köyde görev yapan öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

“Anlamli ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem adları kullanılmadan bu öğelerin işlevlerine değinilecektir)” kazanımını il ve ilçede görev yapan öğretmenler köyde görev yapan öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

“Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır” kazanımını il ve ilçede görev yapan öğretmenler köyde görev yapan öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

“Yazılarında farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri kullanır. (Yazılarında farklı düşünceye geçerken; ama, fakat, veya, yalnız, buna rağmen vb. ifadeleri kullanır.)” kazanımını ilde görev yapan öğretmenler, köyde görev yapan öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

“Ekleri kullanarak kelime türetir. (Sadece cı, lı, lık, sız ekleri ile kelime türetilir. Kelime kök ve ek(ler)ini tanır.)” kazanımını ilde görev yapan öğretmenler ilçe ve köyde görev yapan öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun buldukları tespit edilmiştir.

“Farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri dikkate alarak okur. (Öğretmen “veya, ama, fakat, ancak” kelimelerinden sonra düşüncenin farklılaştığını öğrencilere sezdirmelidir.)” kazanımını ilde ve ilçede görev yapan öğretmenler köyde görev yapan öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

“Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur. (Öğretmen, örnek okumalar yaparak noktalama işaretlerinin anlam üzerindeki etkisine dikkat çekmelidir.)” kazanımını il ve ilçede görev yapan öğretmenler, köyde görev yapan öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

“Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder” kazanımı ile ilgili ders işlerken köyde görev yapan öğretmenler, ilde çalışan öğretmenlere göre daha fazla problem yaşamaktadırlar.

“Dinlediklerinde eş sesli kelimeleri ayırt eder”, “Dinlediklerinde eş ve zıt anlamlı kelimeleri ayırt eder” kazanımları ile ilgili ders işlerken köyde çalışan öğretmenlerin, ilde çalışan öğretmenlere göre daha fazla problem yaşamaktadırlar.

“Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur. (Öğretmen, örnek okumalar yaparak noktalama işaretlerinin anlam üzerindeki etkisine dikkat çekmelidir)” ve “Ekleri kullanarak kelime türetir. (Sadece cı, lı, lık, sız ekleri ile kelime türetilir. Kelime kök ve ek(ler)ini tanır)” kazanımları ile ilgili ders işlerken köyde görev yapan öğretmenler, ilçe ve ilde görev yapan öğretmenlere göre daha fazla problem yaşamaktadırlar.

“Anlamlı ve kurallı cümleler yazar (Özne, tümleç, yüklem adları kullanılmadan bu öğelerin işlevlerine değinilecektir)” ve “Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (Ad (ad durum ekleri), sıfat, zamir, fiil kavramları, örneklerden yola çıkılarak

tanıtılmaya çalışılır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir)” kazanımı ile ilgili ders işlerken köyde görev yapan öğretmenler, il ve ilçede görev yapan öğretmenlere göre daha fazla problem yaşamaktadırlar.

“Yazılarında farklı cümle yapılarına yer verir. (İki farklı cümlenin birleştirilip tek bir cümle şeklinde ifade edilebileceği gösterilmelidir. Burada basit ve bileşik cümlenin tanımı yapılmadan sadece öğrencilerin bunları kullanması özendirilmelidir)” ve “Yazılarında farklı cümle yapılarına yer verir. İki farklı cümlenin birleştirilip tek bir cümle şeklinde ifade edilebileceği gösterilmelidir. Burada basit ve bileşik cümlenin tanımı yapılmadan sadece öğrencilerin bunları kullanması özendirilmelidir)” kazanımları ile ilgili ders işlerken köyde görev yapan öğretmenler ilde görev yapan öğretmenlere göre daha fazla problem yaşamaktadırlar.

Anlamalı ve kurallı cümleler yazar “Burada özne, tümleç, yüklem temel anlamları açıklanmamalı ve bu öğelerin çeşitleri verilmemelidir)” ve “Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır (İsim, sıfat, zamir, zarf, fiil, edat, bağlaç kavramları, örneklerden yola çıkılarak sezdirilmeye çalışılmalıdır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir)” kazanımları ile ilgili ders işlerken köyde görev yapan öğretmenler il ve ilçede görev yapan öğretmenlere göre daha çok problem yaşadıkları tespit edilmiştir.

5.1.7.Araştırmaya Katılanların Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Elde Edilen Sonuçlar

“İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğretmenleri sadece kılavuz kitapların ön gördüğü şekilde dil bilgisi öğretimini sürdürmelidir” maddesine ilişkin 6-10, 11-15, 16-20 yıl çalışan öğretmenlerin görüşlerinin 1-5 yıl çalışan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu görülmektedir.

“Kılavuz kitaplar dil bilgisi öğretiminde öğretmene yeteri kadar yardımcı ol(a)mamaktadır” maddesine ilişkin 16-20 yıl çalışan öğretmenlerin görüşlerinin, 11-15 ve 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu görülmektedir.

“Ders kitaplarında bulunan dil bilgisi etkinlikleri fazla zaman almaktadır” maddesine ilişkin 1-5 yıl çalışan öğretmenlerin görüşlerinin 11-15, 16-20 yıl çalışan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu görülmektedir.

“Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere dönüt verilmesi için yeterli zaman yoktur” maddesine ilişkin 1-5 yıl çalışan öğretmenlerin görüşlerinin, 11-15 ve 21 ve üzeri çalışan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu görülmektedir.

İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğretmenleri sadece kılavuz kitapların ön gördüğü şekilde dil bilgisi öğretimini sürdürmelidir” maddesine ilişkin 1-5 yıl çalışan öğretmenlerin görüşlerinin diğer mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumsuz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

“Dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde geleneksel ölçme araçları yerine alternatif ölçme araçları (ürün dosyası, performans ödevi, kavram haritası vb.) kullanılmalıdır” maddesine ilişkin 1-5 yıl çalışan öğretmenlerin görüşlerinin, 11-15, 16-20 ve 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenlerin görüşlerine göre; 6-10 yıl çalışan öğretmenlerin görüşlerinin 11-15 yıl çalışan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu görülmüştür.

“İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisi konuları yetersizdir” maddesine ilişkin 21 ve üzeri yıldır çalışan öğretmenlerin görüşlerinin 6-10 yıl, 11-15 yıl, 16-20 yıldır çalışan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenler, dil bilgisi öğretiminde program yerine öğrenci seviyesini dikkate almalıdır” maddesine ilişkin 1-5 yıl görev yapan öğretmenlerin görüşlerinin, 11-15, 16-20 ve 21 ve üzeri çalışan öğretmenlerin görüşlerine göre, 6-10 yıl çalışan öğretmenlerin görüşlerinin 16-20 ve 21 ve üzeri çalışan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

“Dil bilgisi öğretiminde düz anlatım yerine konunun özelliğine göre farklı yöntem ve teknikler kullanılmalıdır” maddesine ilişkin 1-5 ve 6-10 yıl çalışan öğretmenlerin görüşlerinin 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.

“Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder“ , “Dinlediklerinde eş sesli kelimeleri ayırt eder” kazanımlarını 1-5 yıl çalışan öğretmenler diğer mesleki kıdem çalışanlarına göre, öğrenci düzeyine daha az uygun bulmuşlardır.

Ekleri kullanarak kelime türetir. (Sadece cı, lı, lık, sız ekleri ile kelime türetilir. Kelime kök ve ek(ler)ini tanır)” kazanımını 6-10, 11-15, 16-20, 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenler, 1-5 yıl çalışan öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha fazla uygun bulmuşlardır.

“Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur. (Öğretmen, örnek okumalar yaparak noktalama işaretlerinin anlam üzerindeki etkisine dikkat çekmelidir.)” kazanımını 11-15 yıl çalışan öğretmenler ve 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenler, 1-5 yıl çalışan öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır. Yine aynı kazanımı 11-15 yıl çalışan öğretmenlerle 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenler, 6-10 yıl çalışan öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır. Aynı kazanımı 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenler 16-20 yıl çalışan öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

“Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. “(Ad (ad durum ekleri), sıfat, zamir, fiil kavramları, örneklerden yola çıkılarak tanıtılmaya çalışılır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.)” kazanımını 6-10, 11-15, 16-20 ve 21 ve üzeri çalışan öğretmenler, 1-5 yıl çalışan öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

“Anlamalı ve kurallı cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem temel anlamları açıklanmamalı ve bu öğelerin çeşitleri verilmemelidir.)” kazanımını 11- 15, 16-20 ve 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenler, 1- 5 yıl çalışan öğretmenlere göre öğrenci düzeyine daha uygun buldukları tespit edilmiştir.

“Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (İsim, sıfat, zamir, zarf, fiil, edat, bağlaç kavramları, örneklerden yola çıkılarak sezdirilmeye çalışılmalıdır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir” kazanımını 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenler, diğer öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

“Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır” kazanımını 6-10, 11-15, 16-20, 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenler, 1-5 yıl çalışan öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

“Yazılarında farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri kullanır (Yazılarında farklı düşünceye geçerken; ama, fakat, veya, yalnız, buna rağmen vb. ifadeleri kullanır)” kazanımını 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenler, 1-5 ve 11-15 yıl çalışan öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

“Ekleri kullanarak kelime türetir. (Sadece cı, lı, lık, sız ekleri ile kelime türetilir. Kelime kök ve ek(ler)ini tanır.)” 1-5 yıl görev yapan öğretmenlerin bu kazanım ile ilgili ders işlerken diğer öğretmenlere göre daha fazla problem yaşadığı tespit edilmiştir.

“Anlamalı ve kurallı cümleler yazar. Özne, tümleç, yüklem temel anlamları açıklanmamalı ve bu öğelerin çeşitleri verilmemelidir” kazanımı ile ilgili ders işlerken

1-5 ve 6-10 yıl çalışan öğretmenlerin diğer öğretmenlere göre daha fazla problem yaşadığı tespit edilmiştir.

“Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (Ad (ad durum ekleri), sıfat, zamir, fiil kavramları, örneklerden yola çıkılarak tanıtılmaya çalışılır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir.)” kazanımı ile ders işlerken 1-5 yıl çalışan öğretmenlerin, 11-15, 16-20 ve 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenlere göre fazla problem yaşadıkları tespit edilmiştir.

“Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (İsim, sıfat, zamir, zarf, fiil, edat, bağlaç kavramları, örneklerden yola çıkılarak sezdirilmeye çalışılmalıdır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir)” kazanımı ile ders işlerken 1-5 yıl çalışan öğretmenlerin 16-20 ve 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenlere göre daha fazla problem yaşadığı tespit edilmiştir. Yine aynı kazanım ile ilgili 6-10 ve 11-15 yıl çalışan öğretmenlerin, 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenlere göre daha fazla problem yaşadıkları görülmektedir.

“Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır” kazanımı ile ders işlerken 1-5 yıl çalışan öğretmenlerin 6-10 ve 11-15 yıl çalışan öğretmenlerin 16-20 yıl çalışan öğretmenlere göre daha fazla problem yaşadığı tespit edilmiştir. Yine aynı kazanım ile ilgili 6-10 yıl çalışan öğretmenlerin, 21 ve üzeri yıl çalışan öğretmenlere göre daha fazla problem yaşadıkları görülmektedir.

5.1.8.Araştırmaya Katılanların Mezun Olunan Okul Türü Değişkenine Göre Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Elde Edilen Sonuçlar

“İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisi konuları yetersizdir” maddesine ilişkin eğitim enstitüsü-yüksek okulu mezunu öğretmenlerin görüşlerinin, eğitim fakültesi mezunlarının görüşlerine göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.

İlköğretim 4. ve 5. sınıf programında yer alan kazanımları kazandırmada zaman problemi yaşanmaktadır” maddesine ilişkin eğitim enstitüsü ve eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin görüşlerinin, diğer fakültelerden mezun öğretmenlerin görüşlerine göre daha olduğu tespit edilmiştir.

“Öğretmenler, dil bilgisi öğretiminde program yerine öğrenci seviyesini dikkate almalıdır” maddesine ilişkin eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin görüşlerinin, eğitim

enstitüsü-yüksek okulu ve diğer fakülte mezunu öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisinin ayrı bir öğrenme alanı olması gerekmektedir” maddesine ilişkin eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin görüşlerinin, diğer fakültelerden mezun öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.

“Ders kitapları ve yardımcı kitaplarda yer alan metinler dil bilgisi kazanımlarını kazandırmak için yeterlidir” maddesine ilişkin eğitim enstitüsü-yüksek okulu mezunu öğretmenler ile eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin görüşlerinin, diğer fakülte mezunu öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

“Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere hitap eden metinlerde bulunan cümlelerden yararlanılması gerekir” maddesine ilişkin eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin görüşlerinin, eğitim enstitüsü-yüksek okulu ve diğer fakülte mezunu öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu görülmektedir.

“Ders kitaplarında bulunan dil bilgisi etkinlikleri fazla zaman almaktadır” maddesine ilişkin eğitim enstitüsü-yüksek okulu ve eğitim fakültesi mezunu katılımcıların görüşlerinin, diğer fakülte mezunu öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

“Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere dönüt verilmesi için yeterli zaman yoktur” maddesine ilişkin eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin görüşlerinin, diğer fakülte mezunu öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.

“Dil bilgisi öğretiminde düz anlatım yerine konunun özelliğine göre farklı yöntem ve teknikler kullanılmalıdır” maddesine ilişkin eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin görüşlerinin, eğitim enstitüsü-yüksek okulu mezunu öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu görülmektedir.

“Dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde geleneksel ölçme araçları yerine alternatif ölçme araçları (ürün dosyası, performans ödevi, kavram haritası vb.) kullanılmalıdır” maddesine ilişkin eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin görüşlerinin, diğer fakülte mezunu öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

“Ülkemizdeki sınav sistemi dil bilgisi öğretiminin işlevsel bir nitelik kazanmasını engellemektedir” maddesine ilişkin eğitim fakültesi ve eğitim enstitüsü-

yüksek okulu mezunu öğretmenlerin görüşlerinin, diğer fakülte mezunu öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

“İşlevsel dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde çoktan seçmeli testler yetersizdir” maddesine ilişkin eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin görüşlerinin, eğitim enstitüsü- yüksek okulu ve diğer fakülte mezunu öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu görülmektedir.

Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder” kazanımını eğitim enstitüsü-yüksek okulu ve diğer fakültelerden mezun olan öğretmenler, eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenlere göre, öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

“Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur. (Öğretmen, örnek okumalar yaparak noktalama işaretlerinin anlam üzerindeki etkisine dikkat çekmelidir)” kazanımını eğitim enstitüsü-yüksek okulu ve diğer fakülte mezunu öğretmenlerin, eğitim fakültesi mezunu öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun buldukları görülmektedir.

“Ekleri kullanarak kelime türetir. (Sadece cı, lı, lık, sız ekleri ile kelime türetilir. Kelime kök ve ek(ler)ini tanıır)” kazanımını eğitim enstitüsü-yüksek okulu mezunu öğretmenler ve diğer fakültelerden mezun öğretmenler, eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha uygun bulmuşlardır.

“Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır. (İsim, sıfat, zamir, zarf, fiil, edat, bağlaç kavramları, örneklerden yola çıkılarak sezdirilmeye çalışılmalıdır. Kelime türlerinin çeşitleri verilmemelidir” ve “Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır” kazanımlarını eğitim enstitüsü-yüksek okulu mezunu öğretmenler, eğitim fakültesi ve diğer fakülte mezunu öğretmenlere göre öğrenci seviyesine daha fazla uygun bulmuşlardır.

“Farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri dikkate alarak okur” kazanımı ile ilgili ders işlerken eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin diğer fakülte mezunu öğretmenlere göre daha fazla problem yaşadıkları tespit edilmiştir.

“Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur” kazanımı ile ilgili ders işlerken eğitim fakültesi mezunlarının diğer öğretmenlere göre daha fazla problem yaşadıkları tespit edilmiştir.

Ekleri kullanarak kelime türetir” kazanımı ile ilgili ders işlerken eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlere göre daha fazla problem yaşadıkları görülmektedir.

“Anlamli ve kuralli cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem in temel anlamları açıklanmamalı ve bu öğelerin çeşitleri verilmemelidir)” kazanımı ile ilgili ders işlerken eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin, eğitim yüksek okulu ve diğer fakülte mezunu öğretmenlere göre daha fazla problem yaşadıkları tespit edilmiştir.

“Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır” kazanımları ile ilgili ders işlerken eğitim fakültesi mezunlarının diğer öğretmenlere göre daha fazla problem yaşadıkları tespit edilmiştir.

“Anlamli ve kuralli cümleler yazar. (Özne, tümleç, yüklem adları kullanılmadan bu öğelerin işlevlerine değinilecektir)” kazanımı ile ilgili ders işlerken, eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlere göre daha fazla problem yaşadıkları tespit edilmiştir.

5.1.9.Araştırmaya Katılanların Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Elde Edilen Sonuçlar

İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisinin ayrı bir öğrenme alanı olması gerekmektedir” maddesine ilişkin 5. sınıf okutan öğretmenlerin görüşlerinin, 1. sınıf okutan öğretmenlere göre görüşlerinin daha olumlu yönde gerçekleştiği görülmektedir.

5.2.Öneriler

Öğretmen kılavuz kitapları ve ders kitapları dil bilgisi öğretimi yönünden tekrar gözden geçirilebilir.

Ders kitaplarında bulunan metinler dil bilgisi öğretimini destekleyici şekilde zenginleştirilebilir.

Sınıf öğretmenlerinin programda dil bilgisi öğretiminin neden ayrı bir öğrenme alanı olarak görme istekleri araştırılabilir.

Araştırmaya katılanlar alternatif ölçme araçlarının dil bilgisi öğretiminde etkili olduğunu belirtmişlerdir. Alternatif ölçme araçlarının dil bilgisi öğretiminde etkililiğini ortaya koyan deneysel çalışmalar yapılabilir.

Araştırmacılar köyde görev yapan öğretmenlerin, dil bilgisi ile ilgili kazanımları öğrenci seviyesine daha az uygun bulmalarını ve diğer yerlerde çalışan öğretmenlere göre bu kazanımlarla ilgili ders işlerken daha fazla problem yaşamalarının nedenlerini araştırabilirler.

Görsel araç-gereçlerin ilköğretim birinci kademedede dil bilgisi öğretiminde etkililiğini ortaya koyan deneysel çalışmalar yapılabilir.

Araştırmacılar ilköğretim birinci kademedede dil bilgisi öğretiminin daha etkili gerçekleşebileceği örnek etkinlikler hazırlayabilir.

KAYNAKÇA

- Adalı, O. (1983). **Anadili olarak Türkçe öğretimi**. İçinde, Türk Dili Aylık Dil ve Yazın Dergisi (Dil Öğretim Özel Sayısı) (ss.31-35). TDK Yayınları. Sayı 379-380.
- Açıkgöz, K. (2008) **Aktif Öğrenme**. İstanbul, Biliş Yay. 10. Baskı
- Akbaba, N.(2007). **Görsel Araçların İlköğretim İkinci Kademedeki Dil Bilgisi Öğretimine Katkısı Üzerine Deneysel Bir Çalışma**, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aksan, D. (1975). **Anadili. İçinde, Türk Dili**. (ss.423-434). Sayı 285.
- Aksan, D. (1998). **Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim**, Ankara, TDK Yayınları.
- Aktaş, Ş., Gündüz, O. (2008). **Yazılı ve Sözlü Anlatım Okuma- Dinleme Konuşma-Yazma**. Ankara. Akçağ Yayınları. 10. Baskı.
- Akyol, H. (2006). **Türkçe İlk Okuma ve Yazma Öğretimi**. Ankara. Pegem Yayınları. 5. Baskı.
- Akyol, H. (2007). **Okuma**. İçinde, Editör: Ahmet Akkılıç ve Hayati Akyol İlköğretimde Türkçe Öğretimi (ss.25-48). Ankara. Pegem Yayınları.
- Akyol, H. (2007). **Görsel Okuma**. İçinde, Editör: Ahmet Akkılıç ve Hayati Akyol İlköğretimde Türkçe Öğretimi (ss.165-194). Ankara. Pegem Yayınları.
- Akyol, H. (2008). **Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri**. Ankara. Kök Yayınları. 2. Baskı.
- Altas, S. (2009). **Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminin Tarihi ve İçerik Odaklı Dil Bilgisi Öğretimi ile Görev Odaklı Dil Bilgisi Öğretiminin Uygulamalı Karşılaştırılması**, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Altunkaya, H. (2010). **Eski ve Yeni II. Kademe Türkçe Dersi Öğretim Programları ve Ders Kitaplarında Dil Bilgisi Öğretiminin Karşılaştırılması**. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aydın Yılmaz ve Z., Mahiroğlu, A. (2004). **Dil Bilgisi Öğretiminde Yeni Geliştirilen Öğretim Materyallerinin Öğrencilerin Öğrenme Düzeyine Etkililiği**. http://www.tebd.gazi.edu.tr/arsiv/2004_cilt2/sayi_1/109-123.pdf, Erişim Tarihi: 24.10.2011.

- Aytaş, G. (2005). **Okuma Eğitimi.** http://www.tebd.gazi.edu.tr/arsiv/2005_cilt3/sayi_4/461-470 Erişim Tarihi: 24.10.2011.
- Bağcı, Ayşe Burcu (2010). **İlköğretim Türkçe Dersi 6. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabının Türkçe Dersi Öğretim Programı Dil Bilgisi Açısından İncelenmesi**, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Binyazar A. (1981). **Anadili Öğretiminde Yazınsal Alanlara Açılım.** İçinde, Türk Dili Aylık Dil ve Yazın Dergisi (ss. 57-72). TDK Yayınları. Sayı:379-380.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı.** Ankara. Pegem Yayıncılık.
- Çatıkkaş, A. (2001). **Örneklili ve Açıklamalı Yazılı ve Sözlü Anlatım Kılavuzu.** İstanbul, Alfa Yayınları 3. Baskı.
- Çeçen, M. Akif. (2007). **Metne Dayalı Dil Bilgisi Öğretimi**, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çıkla, S. (2008). **Tepegöz İle Dil Bilgisi Öğretimi.** Milli Eğitim Dergisi. Sayı 179.
- Çifçi, Musa (2006). **Türkçe Öğretiminin Sorunları.** İçinde, Editör: Gürer Gülsevin, Erdoğan Boz Türkçenin Çağdaş Sorunları (ss.77-135). Ankara: Gazi Kitabevi. 2. Baskı.
- Daloğlu, K. (2005). **İlköğretim Okullarında Okutulan Türkçe Ders Kitaplarındaki Dil Bilgisi Konuları Üzerine Bir Araştırma.** Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demir, Celal (2009). **Türkçede Dil Bilgisi Öğretiminin Sorunları.** İçinde, Editör. Gürer Gülsevin, Erdoğan Boz, Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Üzerine Konuşmalar (ss.59-68). Ankara. TDK Yayınları.
- Demirel, Ö. Şahinel M. (2003). **Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri İçin Türkçe Öğretimi .** Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık. 5. Baskı.
- Derman, S. (2008) **Dil Bilgisi Öğretiminde Metinlerin Seçimi Üzerine Bir Araştırma (7. Sınıf)**, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Doğan, L. (2006). **Dil.** İçinde, Editör Levent Doğan, Üniversiteler İçin Türk Dili Yazılı ve Sözlü Anlatım (ss. 1-5). Ankara. Nobel Yayın Dağıtım.
- Elbir, Z, G. (2010). **Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri.** Ankara. Data Yayınları. 5. Baskı.

- Emre, İ. (2008). **Üniversiteler İçin Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri**, Ankara, Anı Yayınları.
- Erdem, İlhan (2007). **İlköğretim II. Kademedeki Dil Bilgisi Öğretiminin Sorunları Üzerine Bir Araştırma**. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Ergin, M. (2007). **Üniversiteler İçin Türk Dili**. İstanbul, Bayrak Basım/Yayın/Dağıtım.
- Göçer, A. (2008). **Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Çözümleme Yönteminin Kullanılması**. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Sayı 10.
- Güneş, F. (2007). **Türkçe Öğretimi ve Zihinsel Yapılandırma**. Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım.
- İşcan, A., Kolukısa, H. (2005). **İlköğretim İkinci Kademe Dil Bilgisi Öğretiminin Durumu, Sorunları Ve Çözüm Önerileri**. 299-308. **Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.**, Erişim Tarihi: 31.10.2011.
- İtmeç, F. (2008). **İlköğretim Altıncı Sınıf Türkçe Dersi Öğretim Programının Dil Bilgisi Öğrenme Alanının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi**. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Kantemir, E. (1981) **Yazılı ve Sözlü Anlatım**. Ankara. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları. 2. Baskı.
- Kaplan, M. (2010). **Kültür ve Dil**. İstanbul. Dergah Yayınları. 26. Baskı
- Karadüz, A. (2006). **İlköğretim Türkçe Dil Bilgisi Kitaplarının Öğreticilik Kavramı Bağlamında Eleştirisi**. İçinde, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (ss. 13-31). Sayı: 21.
- Karadüz, A. (2007). **Dil Bilgisi Öğretimi**. İçinde, Editörler Ahmet Kırkkılıç, Hayati Akyol İlköğretimde Türkçe Öğretimi (ss. 281-308). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Kartallıoğlu, N. (2008). **İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Dil bilgisi Kazanımlarına Erişi Düzeyi**. Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kavcar, C., Oğuzkan, F., Sever, S. (1998). **Türkçe Öğretimi Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri İçin**, Ankara, Engin Yayınları.

- Kavcar, C., Oğuzkan, F., Aksoy, Ö. (2004). **Yazılı ve Sözlü Anlatım**. Ankara. Anı Yayınları
- Kavruk, H., Salman, R., Öztürk, A., Aydın, G., Uğur, H., Karagöz, N. (2006). **Türk Dili ve Yazılı Anlatım**. Malatya, Ufuk Matbaası
- Kaygusuz, T. (2006). **İlköğretim İkinci Kademedeki Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Bir Araştırma**, Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Korkmaz, Z., Ercilasun, A.B., Zulfikar, H., Parlatur, İ. Akalın, M., Gülensoy, T., Birinci, N. (2001). **Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri**, Ankara, Yargı Yayınları.
- MEB (2005). **İlköğretim Türkçe Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu**. Ankara, Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- MEB (2009). **İlköğretim Türkçe Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu**. Ankara, Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- Nas, R. (2003). **Türkçe Öğretimi**, Bursa, Ezgi Kitabevi.
- Okur, Alpaslan, Yılmaz, Yakup (2008). **Dil Bilgisi Öğretimi**. İçinde, Editör: Cemal Yıldız Yeni Öğretim Programına Göre Kuramdan Uygulamaya Türkçe Öğretimi (ss. 277-310). Ankara. Pegem Akademi Yayıncılık. (2. Baskı).
- Orhan, A.T, (2007). **Fen Eğitiminde Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerinin İlköğretim Öğretmen Adayı, Öğretmen ve Öğrenci Boyutu Dikkate Alınarak İncelenmesi**. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Öz, F. (2006). **Uygulamalı Türkçe Öğretimi**. Ankara. Anı Yayıncılık, 5. Baskı
- Özbay, M. (2007). **Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri-II** . Ankara, Öncü Kitap. 2. Baskı
- Özbay, M (2008). **Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri-I** . Ankara, Öncü Kitap. 2. Baskı
- Özbay, M. (2009). **Dinleme Eğitimi Açısından Türkçe Öğretim Programları**. İçinde, Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Üzerine Konuşmalar (ss. 37-47).Ankara, TDK Yayınları.
- Sağır, M. (2002). **İlköğretim Okullarında Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi**, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.

- Sever, S. (1998) **Dil ve İletişim (Etkili Yazılı ve Sözlü Anlatım)**. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/482/5655.pdf>. Erişim Tarihi: 24.10.2011.
- Sever, S. (2004). **Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme**. Ankara, Anı Yayıncılık. 4. Baskı.
- Sever, S., Kaya, Z., Aşkın, C., (2006). **Etkinliklerle Türkçe Öğretimi**. İstanbul, Morpa Yayınları.
- Süğümlü, Ü. (2009). **Dil Bilgisi Öğretiminde Senaryo Tabanlı Öğrenme Yaklaşımının Etkililiği: Kelime Türleri Örneği**, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şahin, A., Turan, L., Dursunoğlu, H., Celepoğlu, A. (2007). **Çocuk- Edebiyat ve Çocuk Edebiyatı**. İçinde, Editörler Ömer Yılar ve Lokman Turan Eğitim Fakülteleri İçin Çocuk Edebiyatı. Ankara, Pegema Yayınları.
- Şengün, B. (2006). **1981-2001 Yılları Arasında Öss ve Öys'de Çıkmış Türkçe Sorularının Dil Bilgisi Açısından İncelenmesi**. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tan, Esengül (2008). **İlköğretim 7. Sınıf Dil Bilgisi Öğretiminde Zarflar Konusuyla İlgili Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre Hazırlanmış Çalışma Yapraklarının Öğrenci Başarısına Etkisi**, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tura., Sabahat S. (1983). **Dilbilimin Dil Öğretimindeki Yeri**. İçinde, *Türk Dili Aylık Dil ve Yazın Dergisi (Dil Öğretim Özel Sayısı)* (ss. 8-17), Sayı379-380.
- Uludağ, E. (2002). **İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Yazım Ve Noktalama Kurallarını Uygulama Beceri Düzeyleri**. Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt-Sayı 4.
- Umagan S.(2007). **Dinleme Eğitimi**. İçinde, Editörler Ahmet AKKILIÇ ve Hayati AKYOL İlköğretimde Türkçe Öğretim (ss. 149-163), Ankara. Pegema Yayıncılık.
- Ünalın, Ş. (2006). **Türkçe Öğretimi** Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 3. Baskı.
- Yalçın, A. (2006). **Türkçe öğretim Yöntemleri Yeni Yaklaşımlar**. Ankara, Akçağ Yayınları, 2. Baskı.

- Yaman, H. (2006). **İlköğretim İkinci Kademe Dil Bilgisi Derslerinde Kavram Haritası Tekniğinin Öğrenci Başarısına ve Hatırlamaya Etkisi**. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yapıcı, M. (2004). **İlköğretim Dilbilgisi Konularının Çocuğun Bilişsel Düzeyine Uygunluğu**. İçinde, İlköğretim-Online (ss:35-41). <http://ilkogretim-online.org.tr/vol3say2/v03s02m4.pdf>. Erişim Tarihi: 12.11.2010.
- Yıldız, C. (2003). **Ana Dil Öğretiminde Çağdaş Yaklaşımlar ve Türkçe Öğretimi**. Ankara, Pegema Yayınları.

ÖZGEÇMİŞ

Hanifi ŞEKERCİ, 1987 tarihinde Elazığ'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Elazığ'da tamamladı. 2009 yılında Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'ndan lisans eğitimini tamamladı. 2009 yılında Şırnak'ın Silopi ilçesinde sınıf öğretmeni olarak göreve başladı ve 2010 yılında Diyarbakır'ın Ergani İlçesinde atandı. Bu görevine halen devam etmektedir.

Dil bilgisi öğretimi ile ilgili aşağıdaki görüşlere ne oranda katılıyorsunuz.		Tamamen Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1.	İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisi konuları yetersizdir.	()	()	()	()	()
2.	İlköğretim 4. ve 5. sınıf programında yer alan kazanımları kazandırmada zaman problemi yaşanmaktadır.	()	()	()	()	()
3.	İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında bulunan dil bilgisi kazanımları öğrencilere işlevsel dil bilgisi becerisini kazandıracak niteliktedir.	()	()	()	()	()
4.	Ders kitapları ve yardımcı kitaplarda yer alan metinler dil bilgisi kazanımlarını kazandırmak için yeterlidir.	()	()	()	()	()
5.	İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında olmayan bazı dil bilgisi konuları da öğretilmelidir.	()	()	()	()	()
6.	Dil bilgisi öğretiminde öğrencilerin kendi dünyalarını bulabilecekleri metinlerden; hikaye, şiir, masal vb. yararlanılmalıdır.	()	()	()	()	()
7.	Dil bilgisi öğretiminde görsel ve işitsel araçlardan yararlanılmalıdır.	()	()	()	()	()
8.	Dil bilgisi öğretiminde örneklerden yola çıkarak kuralların öğretilmesi, öğrencilerin konuları daha kolay öğrenmesini sağlamaktadır.	()	()	()	()	()
9.	Sınav sistemimiz(dpy, sbs) dil bilgisi öğretimi olumsuz yönde etkilemektedir.	()	()	()	()	()
10.	Programda yer alan dil bilgisi konularını öğretmek için öğretmenlerin hazırlayacağı çalışma yapıları dil bilgisi öğretimi daha etkili hale getirir.	()	()	()	()	()
11.	Dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde geleneksel ölçme araçları yerine alternatif ölçme araçları (ürün dosyası, performans ödevi, kavram haritası vb.) kullanılmalıdır.	()	()	()	()	()
12.	Ülkemizdeki sınav sistemi, öğretmenleri ilköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında olmayan dil bilgisi konularını da öğretmeye yöneltmektedir.	()	()	()	()	()
13.	İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğretmenleri sadece kılavuz kitapların ön gördüğü şekilde dil bilgisi öğretimi sürdürmelidir.	()	()	()	()	()
14.	Kılavuz kitaplar dil bilgisi öğretiminde öğretmene yeteri kadar yardımcı ol(a)mamaktadır.	()	()	()	()	()
15.	Ders kitaplarını dil bilgisi öğretimi yönünden yetersiz bulmaktayım.	()	()	()	()	()
16.	Dil bilgisi öğretiminde metinlerden yararlanılması dil bilgisi öğretimine işlevsellik kazandırır.	()	()	()	()	()
17.	İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda dil bilgisi kuralları ezberletilmek yerine sezdirilmelidir.	()	()	()	()	()
18.	Ülkemizdeki sınav sistemi dil bilgisi öğretiminin işlevsel bir nitelik kazanmasını engellemektedir.	()	()	()	()	()
19.	Dil bilgisi öğretimi; öğrenme alanları (dinleme, okuma, yazma ve konuşma) ile birlikte yapılmasını uygun bulmaktayım.	()	()	()	()	()
20.	Yazım (imla) kurallarının öğretimi ve değerlendirilmesinde dikte çalışmasından yararlanılmalıdır.	()	()	()	()	()
21.	Dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesi öğrenme alanlarından yazmaya yönelik olmalıdır.	()	()	()	()	()

22.	İşlevsel dil bilgisi öğretiminin değerlendirilmesinde çoktan seçmeli testler yetersizdir .	()	()	()	()	()
23.	Ders kitaplarında dil bilgisi öğretiminde kullanılacak metin sayısı azdır .	()	()	()	()	()
24.	Dil bilgisi öğretiminin daha verimli olabilmesi için interaktif araç- gereçlerden(projeksiyon, tepegöz; cd, bilgisayar programları vb.) faydalanılmalıdır.	()	()	()	()	()
25.	Dil bilgisi öğretiminde kullanılan araçlar ve yardımcı materyaller görsel ve işitsel açıdan zenginleştirilmelidir.	()	()	()	()	()
26.	Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere hitap eden metinlerde bulunan cümlelerden yararlanılması gerekir.	()	()	()	()	()
27.	Ders kitaplarında bulunan dil bilgisi etkinlikleri fazla zaman almaktadır.	()	()	()	()	()
28.	Ders kitaplarında yer alan dil bilgisi etkinlikleri kazanımlara ulaşmada yeterli değildir .	()	()	()	()	()
29.	Dil bilgisi öğretiminde öğrencilere dönüt verilmesi için yeterli zaman yoktur .	()	()	()	()	()
30.	Öğretmenler, dil bilgisi öğretiminde program yerine öğrenci seviyesini dikkate almalıdır.	()	()	()	()	()
31.	Dil bilgisi öğretiminde düz anlatım yerine konunun özelliğine göre farklı yöntem ve teknikler kullanılmalıdır.	()	()	()	()	()
32.	İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisinin ayrı bir öğrenme alanı olması gerekmektedir.	()	()	()	()	()
33.	İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi programında dil bilgisinin ayrı bir öğrenme alanı olarak bulunmaması dil bilgisi öğretimini zorlaştırmaktadır .	()	()	()	()	()
34.	Bitişik eğik yazı, işlevsel dil bilgisi öğretimini olumlu yönde etkilemektedir.	()	()	()	()	()

Dil bilgisi öğretiminin daha etkili ve verimli gerçekleşmesi için anket maddeleri dışındaki görüşlerinizi lütfen belirtiniz:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ek 2. Araştırma İzin Belgesi

T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.08.0.EGD.0.07.00.00.605.99- 1421 981 /Z./03/2011
Konu : Araştırma İzni

FIRAT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

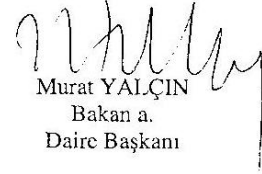
İlgi : a) 21.02.2011 tarih ve B.30.2.FIR.0.70.00-044-187/3965 sayılı yazı,
b) 28.02.2007 tarih ve B.08.0.EGD.0.33.05.311-311/1084 sayılı Makam Onayı ile Uygulamaya Konulan “Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Hanifi ŞEKERCI'nin “İlköğretim 1. Kademe 2. Devrede Dil Bilgisi Öğretiminin Sorunları Üzerine Bir Araştırma” konulu araştırmasında kullanılacak veri toplama araçlarını Elazığ ve Diyarbakır illerindeki ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilere uygulama izni talebi incelenmiştir.

Üniversiteniz tarafından kabul edilerek onaylı bir örneği Bakanlığımızda muhafaza edilen 3 sayfa 51 sorudan oluşan veri toplama araçlarının, ekli listede yer alan okulların öğrencilerine gönüllülük esas olmak kaydıyla uygulanmasında bir sakınca görülmemektedir.

İlgi (b) Yönergenin 5. Maddesinin (o) bendi uyarınca teslim tutanağının imzalanarak araştırmanın bitiminde sonuç raporunun iki örneğinin Bakanlığımıza gönderilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Murat YALÇIN
Bakan a.
Daire Başkanı

EK :

1. Veri Toplama Aracı (1 Adet-3 Sayfa)
2. Okul Listesi (1 Adet-1 Sayfa)

GMK Bulvarı No:169
06570 Maltepe/ANKARA
Tel : 0 312 230 36 44
Faks : 0 312 231 62 05
earged@meb.gov.tr | sarged.meb.gov.tr

DANISMA
444 0 632
HAKETT

EĞİTİM
%100
DESTEK

www.agilmedeste.me.gov.tr

www.hayyixola.okula.org

www.bilgiyayaguglunusokul.org

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

SAYI :B.30.2.FIR.0.70.00/044-187 -5993
KONU :Araştırma İzni

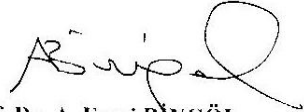
15/03/2011

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi: 15/02/2011 tarih ve B.30.2.FIR.0.E.1.00.00/192 sayılı yazınız.

Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı'nın, Enstitünüz İlköğretim Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Hanifi ŞEKERCİ'nin, "İlköğretim 1. Kademe 2. Devrede Dil Bilgisi Öğretiminin Sorunları Üzerine Bir Araştırma" konulu çalışması hakkındaki 11/03/2011 tarih ve 142-981 sayılı yazısı ve ekleri ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Prof. Dr. A. Feyzi BİNGÖL
Rektör

EK:
Yazı (5 Sayfa)

ARAŞTIRMA UYGULAMA YAPILACAK İLLER**DIYARBAKIR İLİNDEKİ OKULLAR:**

Diyarbakır/Ergani Atatürk İ.Ö.O
Diyarbakır/Ergani Mehmet Akif Ersoy İ.Ö.O
Diyarbakır/Ergani Sezai Karakoç İ.Ö.O
Diyarbakır/Ergani Cahit Sıtkı Tarancı İ.Ö.O
Diyarbakır/Ergani Fatih İ.Ö.O
Diyarbakır/Ergani Cumhuriyet İ.Ö.O
Diyarbakır/Ergani İnkılap İ.Ö.O
Diyarbakır/Ergani Kenan Evren İ.Ö.O

ELAZIĞ İLİNDEKİ OKULLAR:

Elazığ/Merkez 60. Yıl İ.Ö.O
Elazığ/Merkez Koç İ.Ö.O
Elazığ/Merkez İsmetpaŐa İ.Ö.O
Elazığ/Merkez Selçuklar İ.Ö.O
Elazığ/Merkez Dumlupınar İ.Ö.O
Elazığ/Merkez Hilalkent İ.Ö.O
Elazığ/Merkez 24 Kasım İ.Ö.O
Elazığ/Merkez Mustafa Kemal İ.Ö.O

